

Godina 1 • Broj 2 • Kolovoz • 2001.

BILTEN

BANKAMA

2

Hrvatska narodna banka
Bilten o bankama

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3
10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

GLAVNI UREDNIK Čedo Maletić

UREDNIŠTVO Mladen Duliba
Snježana Levar
Boris Ninić

UREDNICIA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Božidar Bengez
Slavko Križnjak

LEKTURA Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Poslovna knjiga d.o.o., Zagreb

Molimo sve korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Tiskano u 500 primjeraka

ISSN 1333-1035

Hrvatska narodna banka

BILTEN O BANKAMA

Zagreb, 2001.

Sadržaj

1. Regulatorna / 7

- 1.1. Izračunavanje kapitala i adekvatnosti kapitala banke / 7
 - 1.1.1. Temeljni kapital banke / 7
 - 1.1.2. Dopunski kapital banke / 8
 - 1.1.3. Odbitne stavke bruto jamstvenoga kapitala / 8
 - 1.1.4. Adekvatnost kapitala i ponderirana aktiva banke / 8
- 1.2. Raspoređivanje plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki / 10
 - 1.2.1. Kriteriji raspoređivanja plasmana u rizične skupine / 10
 - 1.2.2. Raspoređivanje dospjelih plasmana / 11

2. Rizik likvidnosti / 13

- Uvod / 13
- 2.1. Upravljanje aktivom i pasivom / 14
- 2.2. Rizik likvidnosti / 16
 - 2.2.1. Upravljanje rizikom likvidnosti / 17
- 2.3. Temeljna načela za upravljanje likvidnošću banaka / 19
- 2.4. Rangiranje prema kriterijima likvidnosti / 21
- 2.5. Umjesto zaključka / 22

3. Pokazatelji poslovanja bankovnih institucija / 23

- 3.1. Banke / 23
 - 3.1.1. Teritorijalna raširenost poslovne mreže banaka / 24
 - 3.1.2. Bilanca banaka / 26
 - 3.1.3. Kapital banaka / 29
 - 3.1.4. Račun dobiti i gubitka / 32
 - 3.1.5. Pokazatelji profitabilnosti / 34
 - 3.1.6. Kreditna aktivnost / 38
 - 3.1.7. Pokazatelji likvidnosti / 39
 - 3.1.8. Valutna usklađenost imovine i obveza / 41
- 3.2. Štedionice / 42
 - 3.2.1. Struktura bilance / 42
 - 3.2.2. Račun dobiti i gubitka / 44
 - 3.2.3. Kreditna aktivnost / 44

4. Popis banaka / 47

- Prilog / 59
- Kratice / 60

1. Regulativa

Autor: Đuro Vrga

U prethodnom broju Biltena o bankama bilo je govora o važnijim odrednicama sadašnjeg Zakona o bankama i podzakonskim aktima donesenim na temelju toga zakona tijekom 1999. godine. U ovom broju Biltena daje se kraći presjek važnijih izmjena i dopuna podzakonskih akata koje su donesene tijekom 2000. godine. Izmjene i dopune ponajprije se odnose na propise o izračunavanju kapitala i njegove adekvatnosti, te o raspoređivanju plasmana prema stupnjevima rizika.

Odluka o načinu izračunavanja kapitala banke i Odluka o načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala i ponderirane aktive banke objavljene su u "Narodnim novinama" br. 32/99, a počele su se primjenjivati od 1. travnja 1999. godine. Pred kraj 2000. godine donesene su izmjene i dopune tih odluka. Te izmjene i dopune objavljene su u "Narodnim novinama" br. 101/2000 s propisanim početkom primjene od 1. siječnja 2001. godine.

Izmjenama i dopunama propisa o načinu izračunavanja kapitala banke djelomično su promijenjeni sastavni dijelovi temeljnoga kapitala, kao i struktura odbitnih stavaka temeljnoga kapitala, što se može jasno uočiti iz pregleda u nastavku.

1.1. Izračunavanje kapitala i adekvatnosti kapitala banke

1.1.1. Temeljni kapital banke

Sastavni dijelovi i odbitne stavke temeljnoga kapitala banke	
Prije izmjena	Poslije izmjena
Sastavni dijelovi temeljnoga kapitala	
■ uplaćeni kapital ostvaren prodajom vlastitih običnih i povlaštenih dionica ■ rezerve ■ zadržana dobit ■ dobit tekuće godine ■ kapitalna dobit/gubitak ■ rezerve za otkupljene vlastite dionice	■ uplaćeni kapital ostvaren prodajom dionica banke osim kumulativnih povlaštenih dionica ■ rezerve ■ zadržana dobit ■ dobit tekuće godine ■ kapitalna dobit ■ rezerve za vlastite dionice
Odbitne stavke temeljnoga kapitala	
■ gubici proteklih godina ■ gubitak tekuće godine kad se kapital izračunava u tijeku godine ■ nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licencija, patenata i zaštitnih znakova ■ otkupljene vlastite obične i povlaštene dionice ■ potraživanja i potencijalne obveze osigurane vlastitim običnim i povlaštenim dionicama banke ■ kredit kojim su kupljene dionice banke	■ gubici proteklih godina ■ gubitak tekuće godine ■ kapitalni gubitak ostvaren trgovanjem vlastitim dionicama ■ nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licencija, patenata i zaštitnih znakova ■ stečene vlastite dionice, isključujući kumulativne povlaštene dionice (čl. 233., 237. i 238. Zakona o trgovačkim društvima) ■ neotplaćeni iznos kredita koji je banka, neposredno ili posredno, odobrila za kupnju dionica banke osim kumulativnih povlaštenih dionica

1.1.2. Dopunski kapital banke

Izmjene sastavnih dijelova temeljnoga kapitala zahtijevale su stanovitu prilagodbu sastavnih dijelova dopunskoga kapitala, što se može jasno vidjeti iz tablice navedene u nastavku.

Sastavni dijelovi i odbitne stavke dopunskoga kapitala banke	
Prije izmjena	Poslije izmjena
Sastavni dijelovi dopunskoga kapitala	
■ posebne rezerve za neidentificirane gubitke ■ hibridni instrumenti ■ podređeni instrumenti	■ uplaćeni kapital ostvaren prodajom kumulativnih povlaštenih dionica ■ posebne rezerve za neidentificirane gubitke ■ hibridni instrumenti ■ podređeni instrumenti
Odbitne stavke dopunskoga kapitala	
■ posebne rezerve iznad 1,50 posto ponderirane aktive ■ podređeni instrumenti preko 50 posto temeljnoga kapitala ■ potraživanja osigurana hibridnim i podređenim instrumentima	■ stečene vlastite kumulativne povlaštene dionice ■ posebne rezerve iznad 1,50 posto ponderirane aktive ■ podređeni instrumenti preko 50 posto temeljnoga kapitala ■ potraživanja osigurana hibridnim i podređenim instrumentima ■ neotplaćeni iznos kredita kojim su kupljene kumulativne povlaštene dionice banke

1.1.3. Odbitne stavke bruto jamstvenoga kapitala

Neizravna ulaganja u druge banke kao odbitna stavka bruto jamstvenoga kapitala utvrđivala su se prije na temelju *većinskog vlasništva* banke nad trgovačkim društvom koje je uložilo u drugu banku. Prema izmijenjenoj Odluci pod neizravnim ulaganjima banke smatraju se ulaganja podružnice – pravne osobe nad kojom banka ima *kontrolu*, u dionice i druge financijske instrumente koji se uključuju u jamstveni kapital druge banke.

Osim toga, definicija izravnih i neizravnih ulaganja banke u dionice i druge financijske instrumente koji se uključuju u jamstveni kapital druge banke, izmijenjena je i tako da ih čine samo izravna i neizravna ulaganja u druge *domaće banke* za razliku od dosadašnje prakse umanjivanja kapitala za sva ulaganja bilo u domaće bilo u strane banke. Smatra se da će takav izračun dati realniji iznos ukupnoga jamstvenoga kapitala hrvatskoga bankovnog sustava.

1.1.4. Adekvatnost kapitala i ponderirana aktiva banke

Izmjenama i dopunama propisa o načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala i ponderirane aktive banke osigurava se primjerenija procjena rizika u bankovnom poslovanju. Nadalje, to je daljnji korak k usklađivanju s direktivama Europske unije i standardima Bazelskog odbora za nadzor banaka iz područja izračuna adekvatnosti kapitala banke.

Što se tiče obračuna adekvatnosti kapitala učinjene su dvije važnije izmjene:

- a) ukinut je ponder 75 posto za bilančne stavke (taj se ponder primjenjivao na potraživanja od poduzeća u državnom vlasništvu čiji se gubici pokriva ju iz državnog proračuna);
- b) primijenjeni su veći konverzijski faktori na neke izvanbilančne stavke.

Razlozi za ukidanje pondera 75 posto dvojaki su. S jedne strane bila je upitna njegova provedba u praksi jer se on nije primjenjivao automatizmom na potraživanja od svih poduzeća u državnom vlasništvu, već se zahtijevao dokaz da su u proračunu osigurana sredstva za pokriće gubitaka određenog poduzeća. Kada tako postavimo stvari, dolazimo do zaključka da se taj ponder mogao upo-

trebjavati u vrlo rijetkim slučajevima i da je vrlo malo utjecao na stopu adekvatnosti kapitala banaka.

S druge strane, ukidanje pondera 75 posto daljnji je korak u usklađivanju s propisima međunarodne zajednice, kojima nije predviđen taj ponder, odnosno prema kojima prilikom ponderiranja rizične aktive poduzeća u državnom vlasništvu imaju isti tretman kao i poduzeća u privatnom vlasništvu.

U sljedećoj tablici daje se skraćeni prikaz pojedinih vrsta aktive koje se prema dopunjenoj Odluci ponderiraju odgovarajućim ponderima.

Ponderi rizičnosti za bilančne stavke	
Ponder rizičnosti	Kategorija aktive
0%	potraživanja od Republike Hrvatske i HNB-a, država članica OECD-a i njihovih središnjih banaka, te aktiva koja je pokrivena visokokvalitetnim instrumentima osiguranja
20%	potraživanja od međunarodnih financijskih institucija, banaka s primjerenim stupnjem kreditne sposobnosti, potraživanja od RH i OECD-a dugoročnijega karaktera
50%	potraživanja od ostalih banaka i potraživanja koja su osigurana hipotekom nad stambenim objektom u RH
100%	sva ostala bilančna aktiva

Nakon ponovnog razmatranja i analize karakteristika pojedinih izvanbilančnih rizičnih stavki te uspoređivanja s međunarodnim smjericama zaključeno je da za neke kategorije izvanbilančnih stavki treba primijeniti veće konverzijske faktore. Konkretno, platežnim garancijama dosada se dodjeljivao konverzijski faktor 50 posto jednako kao i činidbenim garancijama. Nakon što je Odluka izmijenjena, na platežne garancije primjenjuje se konverzijski faktor 100 posto.

Pregled u nastavku prikazuje izvanbilančne rizične stavke i pripadajuće konverzijske faktore.

Konverzijski faktori za izvanbilančne stavke	
Konverzijski faktor	Kategorija izvanbilančnih rizičnih stavki
0%	garancije i druga jamstva pokrivena garancijama i drugim jamstvima Republike Hrvatske garancije i akreditivi pokriveni depozitima kod banke koja ih je izdala
20%	neiskorišteni, bezuvjetno opozivi okvirni krediti s ugovorenim rokom dospjeća do jedne godine i opozivi akreditivi
50%	neiskorišteni, neopozivi okvirni krediti s ugovorenim rokom dospjeća do jedne godine činidbene garancije i druga jamstva kojima banka jamči ispunjenje ugovornih činidbenih obveza dokumentarni akreditivi s ugovorenim rokom dospjeća do 1 godine
100%	platežne garancije, standby akreditivi neiskorišteni okvirni krediti s ugovorenim rokom dospjeća dužim od jedne godine sva ostale izvanbilančne rizične stavke

1.2. Raspoređivanje plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki

1.2.1. Kriteriji raspoređivanja plasmana u rizične skupine

Odluka o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke objavljena je u "Narodnim novinama" br. 32/99, a počela se primjenjivati od 1. travnja 1999. godine. Pred kraj 2000. godine donesene su stanovite izmjene i dopune te odluke koje su objavljene u "Narodnim novinama" br. 101/2000, s propisanim početkom primjene od 1. siječnja 2001. godine.

Jednom od najvažnijih izmjena i dopuna Odluke svakako se može smatrati određeno ublažavanje kriterija koji moraju biti ispunjeni da bi se neki plasman mogao rasporediti u rizičnu skupinu A.

Kao opće pravilo prije je bilo propisano da se u rizičnu skupinu A mogu rasporediti dužnici odnosno plasmani, ako su kumulativno ispunjeni ovi uvjeti:

- a) da financijsko stanje dužnika ne dovodi u pitanje njegovo daljnje poslovanje i podmirivanje obveza u roku dospjeća (odgovarajući bonitet dužnika);
- b) da su plasmani osigurani kvalitetnim instrumentima osiguranja naplate.

To opće načelo raspoređivanja plasmana u rizičnu skupinu A zadržano je i nadalje, ali je izmjenama Odluke otvorena mogućnost da se u opravdanim slučajevima (koji trebaju biti uvjerljivo dokumentirani) pojedini plasman odnosno dužnik može iznimno rasporediti u rizičnu skupinu A, ako je ispunjen samo jedan od navedenih uvjeta.

Dakle, ako je bonitet dužnika banke neupitan i ako je on sam po sebi dovoljno jamstvo za siguran povrat plasmana, banka može takav plasman rasporediti u rizičnu skupinu A, a da dodatno ne traži i neki formalni instrument osiguranja naplate tražbina. Pojedinačni plasman može se također rasporediti u rizičnu skupinu A i onda kada dužnik slabijeg boniteta ponudi kvalitetan instrument osiguranja naplate tražbina, koji će, ako dužnik ne ispuni obvezu, omogućiti banci sigurnu naplatu njezina potraživanja aktiviranjem instrumenta osiguranja naplate.

Fleksibilnije postavljene kriteriji za raspoređivanje plasmana u rizičnu skupinu A daju više prostora bankama da (uzimajući u obzir konkretne okolnosti i sve specifičnosti svakog plasmana odnosno dužnika) mogu što realnije i objektivnije rasporediti plasmane u odgovarajuću rizičnu skupinu i tako utvrditi realnu osnovicu za obračun i osiguravanje rezerve potrebne za pokriće gubitaka proizašlih iz rizičnih plasmana. Međutim, to istodobno podrazumijeva povećanu odgovornost banaka za adekvatno raspoređivanje plasmana koje se temelji na objektivno procijenjenom riziku.

Kriteriji za raspoređivanje plasmana u rizičnu skupinu B nisu mijenjani, dok su kriteriji za raspoređivanje u rizične skupine C, D i E samo neznatno dopunjeni, preciznijim formulacijama postojećih odredbi.

Kao značajnije od ostalih izmjena i dopuna u ovome dijelu, mogu se označiti one koje se odnose na redefiniranje pojma restrukturiranih plasmana kao i na kriterije za raspoređivanje tih plasmana u rizične skupine.

Izmjene u definiciji pojma restrukturiranja plasmana vidljive su iz usporednog prikaza u nastavku.

Prije izmjena	Poslije izmjena
Restrukturiranjem plasmana smatraju se sljedeće aktivnosti: 1) produženje roka vraćanja glavnice i/ili kamata; 2) kapitalizacija kamate; 3) sniženje kamatne stope zbog slaboga financijskog stanja dužnika; 4) sniženje visine duga (glavnice i/ili dospjelih kamata i provizija); 5) preuzimanje druge aktive za djelomično ili potpuno plaćanje duga; 6) druge slične aktivnosti.	Restrukturiranjem plasmana smatra se produženje roka vraćanja glavnice uz istodobno poduzimanja barem jedne od sljedećih aktivnosti: 1) kapitalizacija kamate; 2) sniženje kamatne stope zbog slaboga financijskog stanja dužnika; 3) sniženje visine duga (glavnice i/ili dospjelih kamata i provizija); 4) preuzimanje druge aktive za djelomično ili potpuno plaćanje duga; 5) druge slične aktivnosti.

Što se tiče raspoređivanja restrukturiranog plasmana, prije je takav plasman trebalo rasporediti u jednu od lošijih, tj. rizičnijih skupina, bez obzira na ostale okolnosti koje mogu nastati u vezi s promjenom boniteta dužnika i/ili instrumenata osiguranja naplate. Nakon donošenja izmjena i dopuna taj se plasman raspoređuje u odgovarajuću rizičnu skupinu u skladu s općim kriterijima raspoređivanja, tj. prema bonitetu dužnika, odnosno njegovoj sposobnosti da podmiruje svoje obveze prema banci i/ili kvaliteti instrumenta osiguranja naplate. To znači da takav plasman može biti raspoređen u bolju ili lošiju rizičnu skupinu, s tim da u bolju, odnosno u skupinu nižeg stupnja rizika, ne može biti raspoređen prije isteka šest mjeseci od dana kad je izvršeno restrukturiranje. Razumije se da je uvjet za raspored u bolju rizičnu skupinu dokaz da je prisutna tendencija poboljšanja financijskog stanja dužnika ili da su na drugi način povećani izgledi za naplatu restrukturiranog plasmana.

Slično kao kod restrukturiranih plasmana izmijenjena je odredba o raspoređivanju obnovljenih i/ili plasmana kojima je produljen rok dospeljeća. Izmjene su vidljive iz usporednog prikaza u nastavku.

Prije izmjena	Poslije izmjena
Pri obnavljanju i/ili produženju roka dospeljeća plasmana raspoređenih u skupinu B, banka ne može rasporediti novonastali plasman ili plasman s produženim rokom dospeljeća u skupinu A. Pri obnavljanju i/ili produženju roka dospeljeća plasmana raspoređenih u skupine C ili D banka mora rasporediti novonastali plasman ili plasman s produženim rokom dospeljeća u jednu od lošijih skupina od one u koju je plasman bio prvobitno raspoređen.	Pri obnavljanju i/ili produženju roka dospeljeća plasmana banka raspoređuje novonastali plasman ili plasman s produženim rokom dospeljeća u odgovarajuću rizičnu skupinu u skladu s kriterijima raspoređivanja iz ove odluke, s tim da se obnovljeni plasman ili plasman kojem je produžen rok dospeljeća, ne može rasporediti u skupinu nižeg stupnja rizika prije isteka šest mjeseci od dana obnavljanja odnosno produljenja roka dospeljeća.

Odredbe o raspoređivanju dospjelih plasmana koji su osigurani prvorazrednim instrumentima naplate, prije nisu bile dovoljno precizne, što je stvaralo određene poteškoće pri njihovoj primjeni. Zbog toga se izmjenama i dopunama Odluke pokušalo te odredbe preciznije formulirati.

Prema prvobitnoj Odluci plasmani koji su bili osigurani sa 100 posto svoje vrijednosti prvorazrednim instrumentima osiguranja naplate, raspoređivali su se u skupinu A do aktiviranja instrumenata, ako su instrumenti aktivirani najkasnije u roku od 60 dana nakon dospeljeća potraživanja banke.

Izmjenama i dopunama Odluke te su odredbe precizirane tako da su plasmani osigurani prvorazrednim instrumentima osiguranja naplate podijeljeni u dvije skupine, za koje su propisani različiti rokovi u kojima dospjeli plasmani mogu ostati raspoređeni u rizičnu skupinu A.

U prvu skupinu spadaju dospjeli plasmani osigurani ovim prvorazrednim instrumentima osiguranja:

1.2.2. Raspoređivanje dospjelih plasmana

- depozitom kod banke koja je odobrila kredit, ako postoji ugovorom utvrđeno ovlaštenje da banka može upotrijebiti depozit za naplatu svoga potraživanja
- neopozivom garancijom banke s primjernim stupnjem kreditne sposobnosti
- policom osiguranja prvorazrednoga osiguravajućeg društva.

Plasmani iz ove skupine mogu ostati raspoređeni u skupinu A do dana naplate, a najduže 120 dana računajući od dana dospjeća plasmana odnosno do isteka roka za naplatu po garanciji ili polici osiguranja.

Drugu skupinu čine oni plasmani čija je naplata osigurana ovim prvorazrednim instrumentima osiguranja:

- vrijednosnim papirima Republike Hrvatske ili Hrvatske narodne banke
- jamstvom Republike Hrvatske
- garancijom Hrvatske garancijske agencije (do visine garancije).

Plasmani iz ove skupine mogu ostati raspoređeni u skupini A do dana naplate, pod uvjetom da se instrumenti osiguranja aktiviraju u roku 120 dana računajući od dana dospjeća plasmana, odnosno do isteka roka za naplatu iz vrijednosnih papira ili po jamstvu, ako je takav rok utvrđen.

2. Rizik likvidnosti

Autor: Milan Potkonjak

Najčešće citirana definicija likvidnosti jest da je to sposobnost nekog poduzeća da osigura gotovinu potrebnu za podmirenje dospjelih obveza. Kad se govori o likvidnosti banaka kao specifičnih poduzeća, likvidnost se najčešće definira kao sposobnost osiguravanja potrebne gotovine ponajprije pomoću lakounovčive aktive banke, po razumnom trošku i u vrijeme kada je to potrebno, bilo za rast aktive, bilo za podmirenje dospjelih obveza.

U sklopu integriranog razvoja poduzeća, odnosno integriranog sustava upravljanja, ističu se sljedeće četiri veličine – orijentira¹:

- likvidnost
- uspjeh
- sadašnji potencijali uspjeha
- budući potencijali uspjeha.

Kao što vidimo, likvidnost je prvi i najvažniji čimbenik i čini najkratkoročniju upravljačku veličinu. Naime, radi se o ekonomski i pravno definiranom kriteriju opstanka jer ako nema likvidnih sredstava, poduzeće se ne može ni pokrenuti, odnosno osnovati (što se posebno odnosi na banke, zato što je temeljni uvjet osnivanja minimalni osnivački kapital u novcu). Gotovo isto vrijedi za poduzeće koje ne može osigurati likvidna sredstava, takvo poduzeće zapada u krizu koja često završava bankrotom.

Rizik likvidnosti i upravljanje tim rizikom jedan je od segmenata upravljanja koje u širem kontekstu zovemo upravljanje sredstvima ili upravljanje aktivom i pasivom (engl. *funds management, assets and liabilities management*²), a koje osim rizika likvidnosti obuhvaća kamatni rizik, devizni rizik³ i rizik reputacije. Postoje mišljenja da se u upravljanje sredstvima treba uključiti i rizik adekvatnosti kapitala što držimo opravdanim jer je kapital najstabilniji izvor i trajno osigurava likvidnost.

U nastavku ćemo se ukratko osvrnuti na upravljanje rizikom likvidnosti u sklopu procesa upravljanja aktivom i pasivom, na nadzorničke zahtjeve za dobrom praksom upravljanja likvidnošću, na najvažnije tehnike utvrđivanja rizika likvidnosti i najvažnije pokazatelje likvidnosti, te na osnovna načela za rangiranje banke ovisno o njezinoj poziciji likvidnosti i sposobnosti upravljanja tim rizikom.

Uvod

¹ Osmanagić Bedenik (1993), str. 53

² U stručnoj literaturi možemo naći različita tumačenja prema kojima je upravljanje aktivom i pasivom "širi" pogled na ovu problematiku. Upravljanje aktivom i pasivom, prema tim stavovima, čini širu i kompleksniju analizu i ocjenu pozicije neke banke na nekom tržištu s obzirom na rizike kojima je banka izložena u svom poslovanju (naglašava se utvrđeni kreditni rizik i njegova analiza u kontekstu drugih rizika), a termin upravljanje sredstvima rabi se kada se govori o "dubinskoj" analizi navedenih rizika, međutim, o tim pitanjima nekom drugom prilikom.

³ U literaturi se vrlo često kamatni i devizni rizik nazivaju jednim imenom tržišni rizik, premda procjene tržišnog rizika obuhvaćaju i druge segmente, npr. ključne proizvode koji se nude na određenom tržištu, te njihovu konkurentnost i profitabilnost.

2.1. Upravljanje aktivom i pasivom

Upravljanje aktivom i pasivom osnova je dobra bankovnog planiranja i financijskog upravljanja. Ono se usredotočuje na dva temeljna aspekta: profitabilnost i rizik. Kao što smo već rekli, upravljanje aktivom i pasivom uključuje upravljanje tržišnim rizikom (kamatni i devizni rizik), rizikom likvidnosti, rizikom reputacije i rizikom kapitala (kao najznačajnijega i najstabilnijeg izvora sredstava).

Temelj bilo kojeg programa upravljanja aktivom i pasivom treba biti promišljen i realan strateški plan (petogodišnji plan). Na osnovi takvog plana donose se detaljno razrađeni jednogodišnji planovi kao i operativni planovi koji se sastavljaju za mjesec, tromjesečje i polugodište. Za realno postavljanje planskih zadataka ključno je praćenje ostvarivanja planskih ciljeva i analiza ostvarenih rezultata. Da bi se mogli donositi kvalitetni i ostvarivi, kako dugoročni tako i kratkoročni, te operativni planovi (dnevni, tjedni, mjesečni, tromjesečni itd.), mora se uspostaviti sustav praćenja i bilježenja podataka (statistika) koji će osigurati kvalitetne podatke i informacije, na osnovi kojih će se moći sastavljati izvješća, utvrđivati omjeri i pokazatelji, provoditi odgovarajuće analize ostvarenih rezultata i nerealiziranih planskih ciljeva. Temeljni je smisao utvrđivanje uzroka pogrešnog postavljanja plana i razloga zašto nije ostvaren, poduzimanje određenih mjera zbog neostvarenja plana, odnosno predlaganje i donošenje odluka o korekcijama i izmjenama postojećih planova i u njima utvrđenih ciljeva, načina, postupaka i mjera za njihovo ostvarenje. Kao što vidimo, dobro planiranje, praćenje i izvješćivanje o ostvarenim rezultatima, te analiza ostvarenog, pretpostavka je organiziranog i učinkovitog upravljanja navedenim rizicima. Sve navedeno zahtijevaju i nadzornički standardi i preporuke, pa samim tim i tijela koja su nadležna u nekoj državi za nadzor banaka.

Mogli bismo zaključiti da upravljanje aktivom i pasivom u osnovi obuhvaća upravljanje:

- pozicijom likvidnosti banke radi osiguranja primjerenih sredstava kako bi se zadovoljila očekivana potražnja za sredstvima bez ugrožavanja razboritih zahtjeva prema likvidnosti koje postavljaju nadzornici s jedne strane i dioničari s druge strane;
- raspodjelom sredstava i određivanjem cijene kredita i depozita potrebne radi ostvarenja specifičnih ciljeva vezanih uz profit u skladu s bankinim godišnjim planom profita;
- osjetljivošću na promjenu stopa bankinih sredstava i obveza radi osiguranja neto kamatnog prihoda;
- sredstvima i obvezama banke na način koji neće dovesti u opasnost kapitalne račune banke, a koji će istodobno omogućiti kontinuirani rast.

Svrha je svih tih postupaka ostvariti postavljene strateške ciljeve⁴:

- postići najveću zaradu koja je održiva u određenom vremenskom razdoblju uz istodobno zadržavanje rizika koji proistječu iz bankovnog poslovanja, na prihvatljivoj razini i
- maksimalno povećati bogatstvo dioničara banke mjereno tržišnom cijenom njihovih dionica.

Upravljanje aktivom i pasivom obuhvaća četiri područja odgovornosti:

- planiranje budućeg usmjerenja banke koje može obuhvaćati: tržišta, proizvode, kadrove, poboljšanje organizacije, nove tehnologije i sl.;
- osiguranje primjerenih izvora sredstava pomoću takve kombinacije izvora

⁴ Upravljanje sredstvima moglo bi se definirati i kao proces upravljanja maržom između zaradenih kamata i drugih provizija i plaćenih kamata i istodobno održavanje primjerene likvidnosti, pri čemu se vodi računa da i u budućnosti bude zadržan rizičan profil poslovanja.

sredstava, uključujući i temeljni kapital, koja traži najniže troškove potrebne za zadovoljenje planiranih potreba za sredstvima;

- raspoređivanje sredstava između gotovinskih sredstava i sredstava koja donose veću zaradu banke (plasmani, ulaganja i sl.) uz rizik koji banka može kontrolirati;
- pozicioniranje banke odnosno njezina poslovanja, na način koji će joj omogućiti da na profitabilan način prilagodi svoje aktivnosti bilo kakvim budućim uvjetima – da brzo, efikasno i uz najmanje troškove reagira na nove tržišne uvjete i situaciju.

U sklopu poslova i zadataka upravljanja aktivom i pasivom svoje obveze i odgovornosti imaju:

1. nadzorni odbor banke, koji bi trebao:

- prihvatiti strateški plan (kao jedan od odlučujućih kriterija i elemenata za izbor – potvrdu uprave banke);
- osigurati kontinuirani nadzor nad izvršavanjem i ostvarivanjem planiranih zadataka;
- kontinuirano nadzirati provođenje procedura i postupaka koji osiguravaju kontrolu i mjerenje rizika, te zakonitost poslovanja;

2. uprava banke:

- donosi strateški plan, godišnji plan u kojem treba detaljno planirati prihode i rashode i utvrditi očekivanu visinu profita;
- određuje strategiju, donosi politike kojima će utvrditi mjere za realizaciju strateških ciljeva i propisuje procedure za ostvarenje ciljeva,
- osigurava primjeren sustav:
 - za mjerenje rizika
 - za praćenje poštivanja postavljenih limita
 - za sastavljanje istinitih izvješća o trenutačnoj situaciji banke i o poštivanju smjernica i limita
- osigurava adekvatnu kontrolu poštivanja utvrđenih politika i procedura
- donosi odluke o korektivnim mjerama i izmjenama utvrđenih politika i procedura na osnovi saznanja o promjenama i tržišnim kretanjima, podataka i analiza o ostvarenju postavljenih planskih ciljeva, prognozama i sl.;

3. odbor za upravljanje aktivom i pasivom⁵:

- sastavlja i predlaže plan upravljanja sredstvima po pojedinim elementima;
- predlaže pojedina ograničenja i limite;
- prati ostvarivanje planskih veličina, analizira ih i redovito o tome izvještava upravu;
- upravlja strukturom bilance stanja;
- prati ročnu neusklađenost aktive i pasive, analizira uzroke i posljedice kao i prekoračenje utvrđenih ograničenja i limita;
- kontrolira razinu likvidnosti i upravlja njome;
- kontrolira razinu kamatnog rizika i upravlja njime;
- prati i analizira deviznu poziciju i ukupno i po pojedinim valutama;
- prati i postavlja zahtjeve za adekvatnim kapitalom;
- planira budućnost i daje prognoze.

Taj je odbor dužan u određenim vremenskim razmacima informirati upravu i više rukovodstvo banke (ovisno o veličini banke) određenim izvješćima o ostvarenim rezultatima, tj. treba dati sažete, a istodobno dostatne informacije

⁵ Za taj odbor (ALCO), koji ovisno o banci može biti organiziran i tako da ima poseban odbor (ili pododbor) za upravljanje likvidnošću, ovdje su na pojednostavljen način dane temeljne zadaće, bez namjere da se govori o konačnim rješenjima ili da se daju stroga pravila ponašanja. Više o tome može se naći u knjigama: Stigum, M. L. i Branch, R. O. Jr. (1991), Baughn, W. H., Storrs, T. I. i Walker, C. E. (1993) i Fabozzi, F. J. i Konishi, A. (1996).

na temelju kojih uprava banke može donositi pravodobne i efikasne odluke. Svaka banka ovisno o navedenim čimbenicima mora donijeti politike, primjerene njezinoj veličini, kadrovskoj i tehničkoj opremljenosti, proizvodima i tržištu na kojem posluje, i njima propisati oblik, sadržaj i rokove u kojima se izvješća sastavljaju i prezentiraju.

2.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti kad je riječ o bankama možemo definirati kao:

- rizik koji proizlazi iz neusklađenosti novčanih priljeva i odljeva – rizik strukturne likvidnosti i
- rizik zbog nemogućnosti prodaje financijskih instrumenata u primjerenom roku i po prihvatljivoj cijeni – rizik likvidnosti financijskih instrumenata.

Temeljni uvjet opstanka neke banke u prvom je redu likvidnost. Nelikvidna banka ne može funkcionirati na tržištu. Nadalje, povjerenje je jedan od temeljnih uvjeta za zdravo, stabilno i rastuće bankarstvo. Povjerenje je, uz ispunjenje i drugih pretpostavki, uvjet za povećanje likvidnosti, što osigurava stalni rast banke (bilančne svote), a koji joj opet kontinuirano osigurava stabilnu i konkurentnu poziciju na tržištu. Vijest o nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza neke banke prema njezinim vjerovnicima, a najčešće su to male štediša, brzo se širi, i mišljenje o banci, o kojoj je do jučer postojalo mišljenje kao o stabilnoj i sigurnoj financijskoj instituciji, mijenja se preko noći. Premda se može raditi o stvarnim likvidnosnim teškoćama, na takvu banku češće se gleda kao na insolventnu banku⁶. Panika koju može izazvati nelikvidnost jedne banke, može imati i sistemske posljedice. Posljedice su nelikvidnosti banke za koju su saznali njezini klijenti sljedeće:

⁶ Postoje različite definicije i objašnjenja insolventnosti, za potrebe ovog članka insolventnost ćemo definirati kao stanje banke u kojem su obveze veće od imovine, uzimajući u obzir i utjecaj izvanbilančnih zapisa.

- strah depozitara i drugih vjerovnika za sredstva uložena u banku;
- povremena velika povlačenja sredstava, što ima izravan utjecaj na profitabilnost jer se znatno povećavaju rezerve likvidnosti ili prodaje imovina uz nižu cijenu, i to najčešće ona koja donosi zaradu;
- ograničava se rast imovine zbog smanjenja ili prestanka dotoka novih izvora (depozita);
- zbog iznimne situacije ne primjenjuju se donesene politike i procedure što može imati negativne posljedice (npr. koncentracija i povećanje ovisnosti o određenim izvorima);
- svaka nelikvidnost uvod je u moguću insolventnost koja prijete bankrotom;
- ograničava se pristup stabilnim i jeftinijim izvorima sredstava (tržištu);
- krše se regulatorna pravila.

Osim unutarnjih razloga koji ugrožavaju likvidnost neke banke, kao mogući razlozi ugrožavanja likvidnosti mogu se pojaviti i vanjski čimbenici. Međutim, zdravo upravljanje rizikom likvidnosti treba voditi računa o oba tipa rizika. Vanjski rizici likvidnosti mogu biti:

- zemljopisni rizik koji ovisi o sigurnosti i stabilnosti nekog područja i njegovoj razvijenosti – makroekonomskoj stabilnosti;
- sistemski razlozi koji nastaju zbog rizika propasti jedne banke i “zarazne bolesti” koja može nastupiti zbog općeg nepovjerenja ulagača;
- specifični razlozi kao što je nepovjerenje prema nekim financijskim instrumentima (npr. problemi s deviznim depozitima nakon raspada SFRJ).

U našim uvjetima mora se voditi računa i o jednom specifičnom riziku, a to je “pravosudni rizik”. Naime, riječ je o problemima nastalim zbog dugih i iscr-

pljujućih sudskih sporova koje su banke pokrenule protiv svojih dužnika, bilo da naplate izravno svoja potraživanja po plasmanima, bilo da realiziraju instrumente osiguranja naplate plasmana. Za cijelo vrijeme takvih sporova, a koji traju i više godina, banka mora osiguravati likvidnost (izvore), kojima će financirati zamrznutu aktivu koja ne donosi prihode. U vezi s tim kao posljedica se javlja i problem profitabilnosti. Naime, dugotrajni proces naplate, obično sporovi čiji je kraj izvjestan – banka ipak dobiva spor i ostvaruje pravo na nekoj imovini, uzrokuju velike sudske troškove, procesne kamate i dodatnu štetu, koju banka najčešće ne može naplatiti zbog toga što cjelokupna imovina dužnika nije dostatna za to, a osim toga šteta se mora ostvariti i dokazati posebnom tužbom. Rješavanje tih problema pozitivno bi utjecalo na povećanje sigurnosti, stabilnosti i likvidnosti ukupnoga financijskog sustava Republike Hrvatske. Smanjila bi se potreba za tako visokim rezervama likvidnosti banke, dodatno bi ojačalo tržište, posebno tržište nekretnina, različite opreme i robe, vrijednosnih papira i sl. te bi se povećala ponuda plasmana i drugih bankovnih proizvoda. Posljedica svega navedenog bilo bi smanjenje kamatnih stopa i cijena drugih bankovnih proizvoda, pa čak i onda kada pasivne kamate na depozite i cijene drugih izvora ne bi bile promijenjene.

Upravljanje rizikom likvidnosti zahtijeva od uprave banke da se organizacijski ustroji i da osigura odgovarajuća sredstva i kadrove, radi mjerenja pozicije likvidnosti, i to kontinuirano. Konačni je cilj ocijeniti i procijeniti kvalitetu i visinu rezervi likvidnosti i utvrditi i druge mogućnosti formiranja rezervi likvidnosti uzimajući u obzir različite scenarije, uključujući i situacije koje su negativne za banku, po principu “što ako”.

Na temelju rečenog razvidno je da svaka dobro organizirana banka, koja ima strategije razvoja i poslovanja, mora upravljati rizikom likvidnosti jer je primjerena likvidnost temeljni uvjet njezina uspješnog poslovanja i opstanka. U osnovi postoje dva odnosno tri načina upravljanja rizikom likvidnosti:

- pomoću upravljanja sredstvima, povećanjem ili smanjenjem likvidne aktive,
- pomoću upravljanja izvorima, povećanjem ili smanjenjem obveza i
- kombiniranom metodom, povećanjem likvidnosti aktive i povećanjem pasive.

Manje banke koje ne mogu znatno utjecati na veličinu svojih izvora sredstava i kojima je ograničen pristup tržištu kapitala i kratkoročnih vrijednosnih papira, upravljaju svojom likvidnošću pomoću imovine. Potrebe za povećanom likvidnošću u tom slučaju rješavaju se mijenjanjem strukture imovine, tako da se lakoutrživa imovina prodaje ili se prodaje određeni dio aktive koji se ne bi prodao da nije došlo do poremećaja u likvidnosti.

Kao primjer upravljanja likvidnošću pomoću imovine banke navodi se politika plasiranja sredstava s pomoću sindiciranih kredita. Pri takvom upravljanju likvidnošću (odnosno aktivom i pasivom) banka participira zajedno s većim brojem banaka u plasiranju sredstava, s tim da sudjeluje i u većem broju konzorcija (sindikata), a očekuje da u slučaju iznenadne potrebe za likvidnim sredstvima može relativno lako prodati svoju participaciju drugoj banci u konzorciju (sindikatu), po prihvatljivoj cijeni.

Slabost je upravljanja likvidnošću manipulacijom strukture sredstava u tome što banka, kad je procijenila razinu potreba za likvidnošću, taj iznos drži u lakounočivoj aktivi, koja nosi niske prinose na angažirani kapital. U drugom slučaju, ako se banka odlučila za nisku razinu rezervi likvidnosti koju će kom-

2.2.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

penzirati prodajom aktive koja nema karakteristike brzounovčive aktive, tržište reagira tako da obično banka ostvaruje nižu cijenu te aktive, pa se tom prodajom ostvaruje i određeni gubitak. S druge strane, banka u budućnosti ostaje bez prihoda jer prodaje aktivu koja ostvaruje prihode.

Prednosti su te politike u tome što banka koja drži rezerve likvidnosti u lakounovčivoj aktivi, u svakom trenutku može brzo i efikasno reagirati na eventualne poremećaje u likvidnosti.

Drugi je način upravljanja likvidnošću upravljanje pomoću povećanja izvora sredstava (obveza). Za takvo upravljanje likvidnošću izvori sredstava moraju biti dostupni i banka bi ih morala moći brzo pribaviti po razumnom trošku.

Da bi se banka mogla odlučiti za upravljanje rizikom likvidnosti povećanjem obveza, moraju biti ispunjene neke pretpostavke, odnosno banka mora biti u mogućnosti:

- pribaviti nova sredstava prikupljanjem novih depozita;
- zaduživati se na tržištu kapitala;
- prodati vrijednosne papire najčešće uz sporazume o reotkupu (tj. repo sporazume);
- osigurati kreditne linije koje odobrava korespondentna banka i
- kao posljednje pribježište – zadužiti se kod središnje banke.

U ovom kontekstu moramo upozoriti na jednu od čestih opcija pribavljanja izvora likvidnosti: tako da se povećaju kamatne stope na depozite iznad kamatnih stopa koje nude konkurentske banke, čime banka postaje privlačnija za potencijalne ulagače. Mahom se radi o vrlo rizičnoj politici i strategiji upravljanja bankom, koja je upravo u krizi bankovnog sektora u Hrvatskoj pokazala sve svoje dalekosežne slabosti. U osnovi je riječ o ozbiljnim slabostima u donesenim politikama upravljanja likvidnošću, slabom ili nikakvom planiranju likvidnosti. Najčešće je posljedica uporabe tako pribavljenih skupih izvora odobravanje loših kredita.

Upravljanje rizikom likvidnosti pomoću oslanjanja na obveze banke ogleda se u nižim troškovima i jednostavnim tehnikama, pod uvjetima da banka ima adekvatan tržišni položaj i kreditni rejting.

Slabosti politike upravljanja rizikom likvidnosti pomoću obveza ogleda se u sljedećem:

1. Pribavljanje novih depozita ne mora uvijek biti moguće onda kada je to stvarno i potrebno.
2. Koncentriranje izvora financiranja može povećati rizik likvidnosti.
3. Zbog konkurencije kamatnih stopa troškovi financiranja sredstava mogu se povećati.
4. Kad je novac skup u cijeloj zemlji, može doći do diskriminacije kamatnih stopa, ali i manjih banaka ili banaka koje nisu u novčarskom središtu, što znači da su novi depoziti teško dostupni svim bankama osim bankama novčarskih središta. Zbog toga banka s ograničenim izvorima financiranja treba izbjegavati sredstva kupljena na nacionalnom tržištu, a orijentirati se, ako je to moguće, na svoje lokalno tržište.
5. Želja da se sredstva nabave po najnižoj mogućoj cijeni, bez obzira na roкове dospijeca i ograničenja koja bi banka trebala postaviti u ročnoj neusklađenosti aktive i pasive, uvelike povećava izloženost banke rizicima velikih promjena kamatnih stopa.

Uprava banke treba donijeti politike likvidnosti koje će biti prilagođene veličini i karakteristikama poslovanja banke, strateškim ciljevima i planovima, unutarnjoj organizaciji banke i njezinu okruženju. Politike likvidnosti trebaju utvrditi koje podatke treba prikupiti i u kojim rokovima, odrediti procedure i način izračuna omjera i koeficijenata kojima će mjeriti likvidnost, analizirati trendove kako bi se moglo pratiti ostvarenje planova, odnosno donositi odluke i poduzimati pravodobne mjere, sve s jednim ciljem: osiguranja dostatnih izvora likvidnosti. Imovinu i obveze banke treba strukturirati tako da se osigura adekvatna visina rezervi likvidnosti.

Osiguravanje i održavanje optimalne likvidnosti, odnosno upravljanje rizikom likvidnosti banaka za razliku od većine drugih elemenata kojima se treba upravljati, specifično je zato što ne postoje dvije banke na koje bi se mogle primijeniti iste politike i procedure likvidnosti i jednaka organizacija tih poslova. Stoga je i sa nadzorničkog stajališta likvidnosti i upravljanju rizikom likvidnosti posvećena posebna pozornost. Nadzor banaka želi se uvjeriti da uprava banke i više rukovodstvo razumiju specifične potrebe banke za likvidnošću i procjenjuje je li banka na adekvatan način organizirala procedure vezane uz praćenje, mjerenje, analiziranje podataka i različitih koeficijenata likvidnosti, te donosi li pravodobno odluke i prilagođuje li planirane ciljeve.

Takav pristup likvidnosti važan je zato što ne postoje utvrđena pravila, podaci koji bi bili indikatori za poduzimanje nekih mjera, kao ni omjeri i koeficijenti koji bi se jednoznačno mogli protumačiti kao određeni standard ponašanja odnosno na temelju kojih bi se mogle donositi jedinstvene ocjene i procjene stanja likvidnosti različitih banaka, na različitim tržištima, tj. za banke svih veličina i kategorija. Neka pozicija likvidnosti može biti adekvatna za jednu banku, ali ne i za drugu ili pak može biti adekvatna za jednu banku u određenoj vremenskoj točki, ali isto tako i neadekvatna za tu istu banku u drugoj vremenskoj točki.

Da bi se mogli ostvariti ciljevi adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti, svaka banka, odnosno njezina uprava i više rukovodstvo mora razumjeti temeljna načela i prihvatiti dobre prakse za upravljanje likvidnošću. Tek tada stvorit će se pretpostavke da se donesu politike i procedure koje su primjerene karakteristikama banke. Banka je dužna razvijati organizaciju i sustav mjerenja likvidnosti kako bi osigurala da se zahtjevi za likvidnošću provode, analiziraju i nadziru dobro organiziranim sustavom internih kontrola, koji će s druge strane procjenjivati i ocjenjivati interne revizije. Zadaća je nadzora banaka da kontinuirano nadgleda i procjenjuje likvidnost banke i način organizacije upravljanja tim rizikom.

Zbog specifičnosti problema koji se javljaju i koje treba rješavati pri upravljanju rizikom likvidnosti, Bazelski odbor za nadzor banaka donio je poseban dokument kojim upućuje banke i nadzornike banaka na temeljna načela i dobre prakse za upravljanje tim rizikom. Naime, početkom 2000. godine Odbor je ažurirao dokument *A Framework for Measuring and Managing Liquidity* iz 1992. godine. Novim dokumentom iz veljače 2000. godine, izdanim pod naslovom *Sound Practices for Managing Liquidity in Banking Organisations*, doneseno je 14 načela koja bi svaka bankovna organizacija trebala poštivati i njihov dio koji je primjenjiv na nju, ugraditi u svoje politike i procedure upravljanja rizikom likvidnosti.

U nastavku dajemo sva načela za upravljanje rizikom likvidnosti.

2.3. Temeljna načela za upravljanje likvidnošću banaka

Razvijanje strukture za upravljanje likvidnošću

Načelo 1.: Svaka banka treba imati dogovorenu strategiju za svakodnevno upravljanje likvidnošću. Ta strategija treba biti priopćena čitavoj organizaciji.

Načelo 2.: Nadzorni odbor banke treba donijeti strategiju i značajne politike koje se odnose na upravljanje likvidnošću. Odbor također treba osigurati da viša uprava poduzme korake neophodne za praćenje i kontrolu rizika likvidnosti. Odbor treba biti redovito izvješćivan o stanju likvidnosti banke, a odmah ga treba izvjestiti ako dođe do bitnih promjena u trenutnom ili neposredno očekivanom stanju likvidnosti.

Načelo 3.: Svaka banka treba imati upravljačku strukturu za učinkovito provođenje strategije likvidnosti. Ta struktura treba obuhvaćati kontinuirano sudjelovanje članova više uprave. Viša uprava mora osigurati učinkovito upravljanje likvidnošću i utvrđivanje primjerenih politika i procedura za kontrolu i ograničavanje rizika likvidnosti. Banke trebaju odrediti i redovito pregledavati ograničenja koja se odnose na veličinu njihovih pozicija likvidnosti tijekom određenih razdoblja.

Načelo 4.: Banka mora imati adekvatne informacijske sustave za mjerenje, praćenje, kontroliranje i izvješćivanje o riziku likvidnosti. Izvješća trebaju biti pravodobno dostavljena nadzornom odboru banke, višoj upravi i ostalom odgovarajućem osoblju.

Mjerenje i praćenje neto obveznih sredstava

Načelo 5.: Svaka banka treba odrediti proces za kontinuirano mjerenje i praćenje neto obveznih sredstava.

Načelo 6.: Banka treba analizirati likvidnost koristeći se nizom različitih scenarija “što ako”.

Načelo 7.: Banka treba često preispitivati pretpostavke upotrebljavane u upravljanju likvidnošću kako bi odredila jesu li one još uvijek valjane.

Upravljanje pristupom tržištu

Načelo 8.: Svaka banka treba periodički preispitivati svoje akcije kojima utvrđuje i održava odnose s vjerovnicima, kojima održava diverzifikaciju obveza i akcije kojima je svrha osigurati njezinu sposobnost da proda sredstva.

Alternativno planiranje

Načelo 9.: Banka treba imati alternativne planove koji se odnose na strategiju za rješavanje kriza likvidnosti i koji obuhvaćaju procedure za nadopunu manjka novčanih tokova u hitnim situacijama.

Upravljanje deviznom likvidnošću

Načelo 10.: Svaka banka treba imati sustav mjerenja, praćenja i kontroliranja svojih pozicija likvidnosti u glavnim valutama kojima se koristi u svojim aktivnostima. Osim što treba procijeniti svoje agregatne potrebe za deviznom likvidnošću i odrediti prihvatljivu neusklađenost u kombinaciji sa svojim obvezama u domaćoj valuti, banka također treba napraviti zasebnu analizu svoje strategije za svaku valutu.

Načelo 11.: Ovisno o analizi napravljenoj prema načelu 10., banka treba, ako je primjereno, odrediti i redovito preispitivati ograničenja koja se odnose na veličinu neusklađenosti njezinih novčanih tokova tijekom pojedinih razdoblja za strane valute ukupno kao i pojedinačno za svaku značajnu stranu valutu u kojoj obavlja poslove.

Interne kontrole za upravljanje rizikom likvidnosti

Načelo 12.: Svaka banka mora imati adekvatan sustav internih kontrola svog procesa upravljanja rizikom likvidnosti. Temeljna komponenta sustava interne kontrole obuhvaća redovite nezavisne preglede i vrednovanja učinkovitosti tog sustava i, ako je potrebno, osiguranje adekvatnih revizija ili poboljšanja internih kontrola. Rezultati tih pregleda trebaju biti dostupni nadzornim vlastima.

Uloga priopćavanja podataka u poboljšanju likvidnosti

Načelo 13.: Svaka banka treba imati mehanizam kojim osigurava postojanje adekvatne razine priopćavanja podataka o banci kako bi upravljala predodžbom koju javnost ima o njezinoj organizaciji i “zdravlju”.

Uloga nadzornika

Načelo 14.: Nadzornici trebaju provoditi nezavisno vrednovanje bankinih strategija, politika, procedura i praksi koje se odnose na upravljanje likvidnošću te zahtijevati da banka ima učinkovit sustav za mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti. Oni trebaju od svake banke pribaviti dostatne i pravodobne podatke za vrednovanje razine rizika likvidnosti i osigurati da banka ima adekvatne alternativne planove likvidnosti.

Rangiranje banaka gotovo da je normalna pojava i svaka iole važnija banka najčešće ima potrebu da joj jedna ili čak više agencija za ocjenu kreditnog rejtinga odredi i kratkoročni rejting i dugoročni rejting za pojedinu godinu. Važnost kreditnog rejtinga neke banke razumije se sama po sebi i ne treba ga posebno obrazlagati.

Nadzornička tijela također rangiraju banke, a to najčešće obavljaju po pojedinih komponentama tzv. sustava za rangiranje CAMELS kako bi na kraju odredile kompozitni rang, po pravilu jednom brojkom od 1 do 5, gdje je 1 najviši rang i određuje banku najviše kvalitete poslovanja po elementima tog sustava⁷.

U nastavku ćemo se osvrnuti na najznačajnije čimbenike koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju stanja banke kad su u pitanju rezerve likvidnosti i ocjena kvalitete upravljanja tim rizikom.

Likvidnost i sposobnost upravljanja rizikom likvidnosti neke banke najčešće se rangira na temelju utvrđivanja i procjene sljedećih elemenata:

- stanja likvidnih sredstava koja se mjere tako da se uzimaju u obzir sadašnje potrebe banke za podmirivanjem obveza i povećanja sredstava u budućnosti, pri tome se posebno procjenjuje osiguravaju li se potrebni izvori likvidnosti bez štetnih posljedica za poslovanje banke, odnosno može li se gotovina pribaviti bez dodatnih gubitaka;

2.4. Rangiranje prema kriterijima likvidnosti

⁷ CAMELS u osnovi znači procjenjivanje kvalitete poslovanja banke prema: visini i adekvatnosti kapitala, kvaliteti aktive, kvaliteti menadžmenta i upravljanja bankom, zaradi banke, likvidnosti i osjetljivosti na tržišni rizik. U posljednje vrijeme, kako se razvijaju nadzorničke tehnike, rangiranja se obavljaju procjenom sposobnosti banke da upravlja rizicima, pri čemu se može pojaviti i 9 komponenta za određivanje rangova.

- pristupa tržištu novca i drugim izvorima financiranja, što određuje cijene po kojima se banka zadužuje;
- razine i odnosa stabilnih i nestabilnih depozita, te procjene njihova trenda u budućnosti;
- stupnja diverzifikacije izvora sredstava na bilančnoj i izvanbilančnoj osnovi, kao i brojnosti različitih financijskih instrumenata kojima se banka koristi u osiguravanju izvora sredstava;
- sposobnosti uprave banke i višeg rukovodstva da se primjereno organizira, radi pravilnog utvrđivanja, mjerenja i nadziranja stanja likvidnosti banke. Procjenjuju se strategije upravljanja sredstvima, planski dokumenti, politike i procedure, te kvaliteta informacijskog sustava.

2.5. Umjesto zaključka

Kao što smo već naveli, osiguravanje likvidnih sredstava potrebnih za normalno poslovanje banke i upravljanje rizikom likvidnosti jest dio širih procesa upravljanja sredstvima ili upravljanja aktivom i pasivom. Stoga je sve rečeno samo uvod u problematiku segmenta likvidnosti, dok druge segmente upravljanja aktivom i pasivom zbog samog predmeta našeg promatranja i prostora koji je na raspolaganju, nismo ni spomenuli. Suvremeni pristupi upravljanju aktivom i pasivom uzimaju u obzir sve više međusobno uzročno-posljedično povezanih čimbenika, te dinamičkom analizom i sučeljavanjem snage i slabosti banke te prilika i opasnosti koja postoji u okruženju (najčešće na tržištu) procjenjuje rizik. Uprava banke treba prepoznati svoje mogućnosti (komparativne prednosti) za uspjeh, ali treba i kontinuirano nadzirati rizike koji mogu prouzročiti gubitke. Osiguranje adekvatne razine likvidnosti u bankama i upravljanje rizikom likvidnosti nalazi se na samom vrhu te piramide, odnosno gotovo svi analitičko-dijagnostički modeli počinju s analizom likvidnosti.

Literatura

- Austin, D. V. i Mondula, M. S. (1985), *Bankers' Handbook for Strategic Planning*, Boston: Publishing Company.
- Baughn, W. H., Storrs, T. I. i Walker, C. E. (1993), *The Bankers' Handbook*, Third Edition, Down Jones Irwin, Homewood.
- Benton, E. G. (1996), *The Bank Director's Handbook*, A Bank Line Publication, Irwin, Profesional Publishing.
- Fabozzi, F. J. i Konishi, A. (1996), *The Handbook of Asset/Liability Management*, Irwin.
- Krajčević, F. (1971), *Analiza poslovanja poduzeća*, Informator, Zagreb.
- Leko, V., Milinović, A. i Potkonjak, M. (1996), *Procjena boniteta trgovačkog društva*, Masmedia, Zagreb.
- LeRoy Miller, R. i VanHoose, D. D. (1993), *Moderni novac i bankarstvo*, Treće izdanje, Mate, Zagreb.
- Osmanagić Bedenik, N. (1993), *Potencijali poduzeća*, Alinea, Zagreb.
- Stigum, M. L. i Branch, R. O., Jr. (1991), *Managing Bank Assets and Liabilities: Strategies for Risk Control and Profit*, Dow Jones Irwin, Homewood.

3. Pokazatelji poslovanja bankovnih institucija

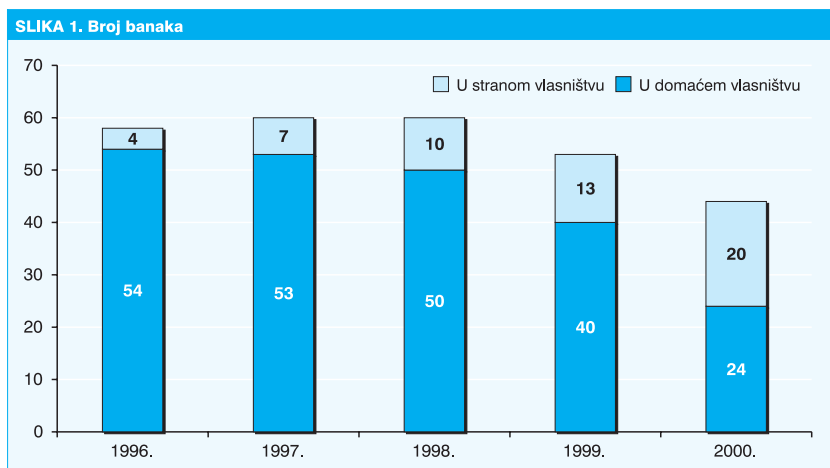
U Republici Hrvatskoj poslovale su krajem 2000. godine 44 poslovne banke – 9 manje nego prije godinu dana. Broj banaka u 2000. godini smanjen je zbog tri osnovna razloga. U Agroobrtničkoj banci d.d., Zagreb, Cibalae banci d.d., Vinokovci, Hrvatskoj gospodarskoj banci d.d., Zagreb te Trgovačko-turističkoj banci d.d., Split pokrenut je stečajni postupak, dok Razvojnoj banci “Dalmacija” d.o.o. Split nije obnovljeno odobrenje za rad prema člancima 35., 36. i 37. Zakona o bankama. Zagrebačka banka – Pomorska banka d.d., Split pripojena je Zagrebačkoj banci d.d., Zagreb, dok je Krapinsko zagorska banka d.d., Krapina pripojena Privrednoj banci Zagreb d.d., Zagreb. Čakovečka banka d.d., Čakovec i Trgovačka banka d.d., Zagreb pripojene su Bjelovarskoj banci d.d., Bjelovar te je formirana Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb.

U 2000. godini broj banaka u većinskom stranom vlasništvu povećan je od 13 na 20. Usporedno s brojem banaka u većinskom stranom vlasništvu znatno je porastao njihov udjel u ukupnoj aktivni sustava, i to od 39,9 posto krajem 1999. godine na 76,1 posto sredinom 2000. godine, odnosno 84,1 posto krajem 2000. godine. Znatna rast udjela u aktivni rezultat je toga što su strane banke stekle većinski udjel u kapitalu druge, treće i četvrte banke po veličini aktive¹.

U nastavku, radi lakše usporedivosti, banke su podijeljene u četiri grupe. Za kriterij je odabrana visina aktive. Tako I. grupu čine banke s aktivom većom od 5 milijardi kuna, II. grupu banke s aktivom između 1 milijarde i 5 milijardi

3.1. Banke

¹ Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb, Splitska banka d.d., Split, Riječka banka d.d., Rijeka

☞ S obzirom na strukturu vlasništva banke u Republici Hrvatskoj podijeljene su na domaće i strane. Banka se uvrštava među domaće ako je u većinskom vlasništvu domaćih fizičkih i pravnih osoba. Jednako pravilo vrijedi pri uvrštavanju neke banke među banke s pretežno stranim vlasništvom. Ukupan broj banaka dobije se kao zbroj broja banaka u domaćem i broja banaka u stranom vlasništvu.

Izvor podataka o broju banaka je statistika HNB-a.

TABLICA 1. Grupe banaka usporedivih značajki, na kraju razdoblja, u tisućama kuna

Grupa	Kriterij za uvrštavanje	XII. 1997.	XII. 1998.	XII. 1999.	XII. 2000.
I.	Aktiva (A) > 5 000 000	4	4	4	5
II.	1 000 000 < A < 5 000 000	15	19	15	13
III.	500 000 < A < 1 000 000	9	9	5	8
IV.	A < 500 000	32	28	29	18

☞ U skladu s odabranim kriterijem – veličinom aktive – u tablici su prikazani parametri za razvrstavanje banaka u pojedine grupe. Izvori podataka o veličini (iznosu) aktive jesu izvješća banaka na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

kuna, III. grupu banke s aktivom između 500 milijuna i 1 milijarde kuna i IV. grupu banke s aktivom manjom od 500 milijuna kuna.

Najveće stope rasta aktive ostvarile su uglavnom najveće i male banke što je glavni razlog za povećanje broja banaka u I. i III. grupi te smanjenje broja banaka u II. grupi. Na smanjenje broja banaka u IV. grupi uz navedeni razlog utjecalo je i pokretanje stečajna u navedenim manjim bankama.

3.1.1. Teritorijalna raširenost poslovne mreže banaka

² U ovu analizu nije uključena poslovna mreža banaka protiv kojih je u 1999. godini pokrenut stečajni postupak. Razlika u broju podružnica i poslovnica u pojedinim županijama krajem 1998. i 1999. godine u usporedbi s podacima objavljenim u prošlom broju Biltena o bankama uzrokovana je promjenom serije podataka od strane jedne banke.

Poslovna mreža ovdje se analizira na razini županija na osnovi kretanja broja poslovnica i podružnica te broja bankomata². Na razini bankovnog sustava u 2000. godini zabilježeno je smanjenje broja poslovnica i podružnica za 66 poslovnih jedinica, odnosno za 8 posto, i to zbog smanjenja broja banaka u sustavu (56 poslovnih jedinica) te zbog smanjenja broja poslovnih jedinica, ponajprije kod nekoliko srednjevelikih regionalnih banaka (34 poslovne jedinice), kao i zbog istodobnog otvaranja 24 nove poslovnice, prije svega stranih banaka. Najveći dio navedenih promjena ostvaren je u prvom polugodištu 2000. godine. S jedne je strane primjetno širenje poslovanja nekoliko banaka na regije gdje do sada nisu bile prisutne, dok je s druge strane primjetna racionalizacija poslovne mreže nekoliko regionalnih banaka nakon ulaska novog vlasnika. Banke koje su u 2000. godini otvarale nove podružnice i poslovnice, uglavnom su ih otvarale u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji i Istarskoj županiji.

⇒ Ukupan broj poslovnica i podružnica svih banaka u Republici Hrvatskoj razvrstan je po županijama.

Izvori podataka su banke.

TABLICA 2. Teritorijalna raširenost podružnica i poslovnica banaka, na kraju razdoblja				
Županija	XII. 1997.	XII. 1998.	XII. 1999.	XII. 2000.
Zagrebačka	167	159	157	140
Krapinsko-zagorska	9	18	18	18
Sisačko-moslavačka	31	30	27	24
Karlovačka	19	19	20	18
Varaždinska	22	24	26	23
Koprivničko-križevačka	27	25	24	23
Bjelovarsko-bilogorska	26	25	22	20
Primorsko-goranska	46	46	55	57
Ličko-senjska	9	9	8	8
Virovitičko-podravska	18	18	18	14
Požeško-slavonska	16	16	15	16
Brodsko-posavska	12	12	12	13
Zadarska	36	40	39	32
Osječko-baranjska	57	59	59	47
Šibensko-kninska	29	30	28	28
Vukovarsko-srijemska	16	19	22	15
Splitsko-dalmatinska	93	104	106	100
Istarska	79	83	86	85
Dubrovačko-neretvanska	50	54	55	49
Međimurska	22	23	25	26
Ukupno	784	813	822	756

Kod mreže bankomata i dalje bilježimo visoke stope rasta. U 2000. godini broj instaliranih bankomata porastao je za 213 jedinice ili 40,7 posto. Povećanje broja instaliranih bankomata ostvareno je u svim županijama. Najveći apsolutni rast (56 jedinica) ostvaren je u Zagrebačkoj županiji (uključujući Grad Zagreb), a najveći relativni rast (150 posto) ostvaren je u Brodsko-posavskoj županiji. Znatni rast zabilježen je i u Splitsko-dalmatinskoj (32 jedinice), Primorsko-goranskoj (27 jedinica) te Dubrovačko-neretvanskoj županiji (17 jedinica).

TABLICA 3. Teritorijalna raširenost bankomata, na kraju razdoblja

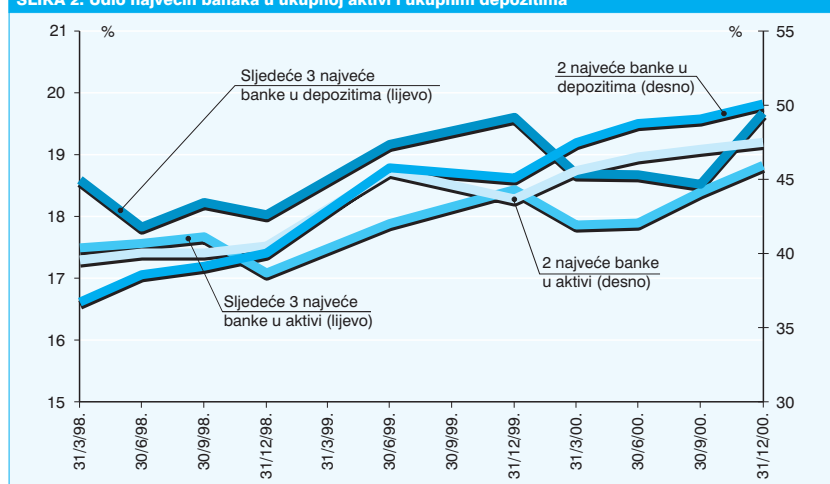
Županija	XII. 1997.	XII. 1998.	XII. 1999.	XII. 2000.
Zagrebačka	71	89	181	237
Krapinsko-zagorska	3	3	6	14
Sisačko-moslavačka	2	2	6	14
Karlovačka	5	7	12	21
Varaždinska	4	12	16	23
Koprivničko-križevačka	7	10	12	14
Bjelovarsko-bilogorska	7	7	9	18
Primorsko-goranska	25	35	68	95
Ličko-senjska	2	2	6	7
Virovitičko-podravska	2	3	7	8
Požeško-slavonska	3	3	4	6
Brodsko-posavska	2	2	4	10
Zadarska	11	12	17	26
Osječko-baranjska	12	12	19	27
Šibensko-kninska	2	2	8	13
Vukovarsko-srijemska	3	3	4	5
Splitsko-dalmatinska	9	14	31	63
Istarska	41	48	80	84
Dubrovačko-neretvanska	3	7	15	32
Međimurska	7	12	18	19
Ukupno	221	285	523	736

⇨ Ukupan broj instaliranih bankomata svih banaka u Republici Hrvatskoj razvrstan je po županijama. Izvori podataka su banke.

Tako dinamičan rast mreže bankomata usko je povezan s brzim rastom broja korisnika kreditnih i debitnih kartica, a visoke stope rasta mreže u županijama uz jadransku obalu motivirane su velikim brojem potencijalnih klijenata (inozemnih turista) koji podižu gotovinu na bankomatima.

Od kraja 1999. godine udjel najvećih dviju banaka u aktivi i depozitima nakon blagog pada u drugoj polovini 1999. godine ponovno raste, s time da udjel u depozitima ostvaruje brži rast od druge polovine 1998. godine. Sredinom 1999. udjel navedenih banaka u ukupnim depozitima sustava postaje veći od njihovog udjela u ukupnoj aktivi i krajem 2000. dostiže 50,1 posto. Istodobno njihov udjel u ukupnoj aktivi dostiže 47,5 posto. Takav rast ima još veće značenje s obzirom na to da od sredine 1999. godine bilježimo neprestan rast ukupne aktive i depozita na razini sustava.

SLIKA 2. Udio najvećih banaka u ukupnoj aktivi i ukupnim depozitima

⇨ Kriteriji odabira najvećih dviju, odnosno sljedećih triju banaka u sustavu jest veličina njihove aktive u promatranom razdoblju. Udjel u aktivi dviju najvećih banaka (sljedećih triju banaka) računa se kao omjer zbroja aktiva dviju najvećih banaka (sljedećih triju banaka) i ukupne aktive svih banaka, a izražava se u postocima. Na isti način napravljen je izračun udjela tih banaka u ukupnim depozitima na razini bankovnog sustava. Izvori podataka o iznosu aktive jesu izvješća banaka na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001), dok su izvor podataka za ukupne depozite izvješća banaka na obrascu BS/DEP (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

3 Sljedeće tri najveće banke čine treća, četvrta i peta banka prema navedenim kriterijima.

4 Indeks se računa kao suma kvadrata postotnih udjela svih banaka u sustavu te bi u hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke indeks bio maksimalnih 10000. Ovdje treba napomenuti da indeks ne raste linearno te da razina indeksa od npr. 2000 ne znači da je koncentracija u sustavu 20 posto.

⇒ Taj se indeks za svaku banku računa po sljedećoj formuli:

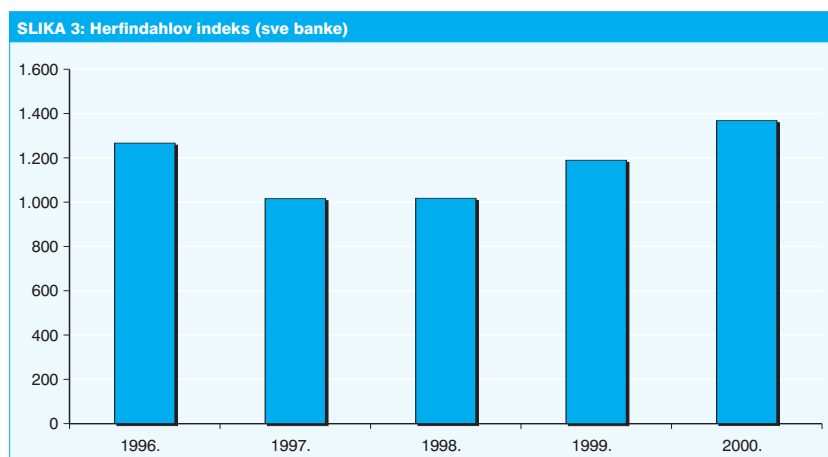
$$\left(\frac{\text{aktiva banke}}{\text{ukupna aktiva svih banaka}} \cdot 100 \right)^2$$

Izvori podataka o iznosu aktive jesu izvješća banaka na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

Sljedeće tri najveće banke³ od sredine 1999. godine bilježe neprestani nominalni rast aktive i depozita, ali njihov udjel u ukupnoj aktivi sustava i u ukupnim depozitima u prvoj polovini 2000. ostvaruje blagi pad. Krajem 2000. godine udjel navedenih banaka u ukupnoj aktivi i depozitima sustava ponovo raste te dostiže razinu od 18,8 posto u ukupnoj aktivi, dok istodobno njihov udjel u ukupnim depozitima dostiže razinu od 19,7 posto.

Udjel najvećih pet banaka u ukupnoj aktivi i ukupnim depozitima povećan je sa 62,1 posto (aktiva), odnosno 64,7 posto (depoziti) krajem 1999. godine na 66,3 posto (aktiva), odnosno 69,8 posto (depoziti) krajem 2000.

Kretanje Herfindahlova indeksa⁴ potvrđuje navedena kretanja koncentracije bankovnog sustava. Navedeni je indeks krajem 2000. godine dostigao razinu od 1 368 jedinica, što je povećanje od 178,1 jedinice u usporedbi s krajem 1999. Gledano prema aktivi iz koje se indeks u našem slučaju računa, dostignuta je razina koncentracije iz 1996. godine.

3.1.2. Bilanca banaka

Na dan 31. prosinca 2000. godine ukupna aktiva banaka iznosila je 111,9 milijardi kuna, što je povećanje od 18,3 milijarde kuna ili 19,6 posto prema kraju 1999. godine, odnosno povećanje od 12,7 milijardi kuna ili 12,8 posto u usporedbi sa stanjem na dan 30. lipnja 2000. Prema podacima za 31. prosinca 2000. u strukturi aktive ukupni krediti sudjelovali su sa 45,8 posto. Slijede depoziti kod bankovnih institucija sa 15,8 posto te investicijski portfelj vrijednosnih papira sa 12,7 posto.

Za razliku od razdoblja do sredine 2000. godine, u drugoj polovini 2000. smanjuje se udjel depozita kod Hrvatske narodne banke sa 9,5 na 8,9 posto, i to prije svega zbog smanjenja stope obvezne rezerve sa 28,5 na 23,5 posto. S druge strane porasli su depoziti kod bankovnih institucija čiji je udjel povećan sa 12,5 posto sredinom 2000. godine na 15,8 posto krajem godine. U istom razdoblju rast udjela bilježi se i kod trezorskih zapisa i blagajničkih zapisa HNB-a, sa 4,7 na 5,4 posto, te kod trgovačkog portfelja vrijednosnih papira, i to sa 1,5 na 2,2 posto, ponajprije zbog emisije obveznica DAB-a.

Udjel aktive banaka I. grupe u ukupnoj aktivi sustava u 2000. godini neprekidno raste. Krajem 2000. godine taj je udjel iznosio 66,3 posto što je povećanje od 8,1 postotnog boda u usporedbi s krajem 1999. godine. Od navedenog povećanja 4,6 postotnih bodova odnosi se na Raiffeisenbank Austria d.d. koja je u četvrtom tromjesečju prešla iz II. u I. grupu. Daljnjih 1,6 postotnih bodova

TABLICA 4. Struktura aktive banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1997.		XII. 1998.			XII. 1999.			XII. 2000.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	5.989,4	6,7	6.412,5	6,6	7,1	9.733,5	10,4	51,8	11.489,4	10,3	18,0
1.1. Gotovina	1.227,5	1,4	815,2	0,8	-33,6	1.245,9	1,3	52,8	1.506,3	1,3	20,9
1.2. Depoziti	4.761,9	5,4	5.597,3	5,8	17,5	8.487,6	9,1	51,6	9.983,1	8,9	17,6
2. Depoziti kod bankovnih institucija	14.848,0	16,7	11.459,9	11,8	-22,8	10.312,5	11,0	-10,0	17.695,6	15,8	71,6
3. Trezorski zapisi i blagajnički zapisi HNB-a	918,5	1,0	1.070,8	1,1	16,6	3.139,5	3,4	193,2	6.059,0	5,4	93,0
4. Trgovački portfelj vrijednosnih papira	134,6	0,2	288,5	0,3	114,4	1.067,8	1,1	270,1	2.462,4	2,2	130,6
5. Krediti financijskim institucijama	1.249,8	1,4	854,8	0,9	-31,6	1.246,2	1,3	45,8	1.085,6	1,0	-12,9
6. Krediti ostalim komitentima	41.632,0	46,8	49.591,8	51,2	19,1	45.391,5	48,5	-8,5	50.141,7	44,8	10,5
7. Investicijski portfelj vrijednosnih papira	15.564,8	17,5	17.747,1	18,3	14,0	15.477,1	16,5	-12,8	14.167,5	12,7	-8,5
8. Ulaganja u podružnice i povezana trgovačka društva	3.325,1	3,7	2.788,5	2,9	-16,1	1.768,6	1,9	-36,6	2.411,0	2,2	36,3
9. Preuzeta imovina	230,8	0,3	340,6	0,4	47,6	447,2	0,5	31,3	614,5	0,5	37,4
10. Materijalna imovina i softver (minus amortizacija)	3.011,8	3,4	3.168,7	3,3	5,2	3.164,6	3,4	-0,1	3.252,6	2,9	2,8
11. Kamate, naknade i ostala imovina	2.564,8	2,9	3.745,3	3,9	46,0	2.518,1	2,7	-32,8	3.174,2	2,8	26,1
12. Manje: posebne rezerve za neidentificirane gubitke	599,0	0,7	691,3	0,7	15,4	743,6	0,8	7,6	699,5	0,6	-5,9
Ukupna aktiva	88.870,6	100,0	96.777,0	100,0	8,9	93.522,9	100,0	-3,4	111.853,9	100,0	19,6

odnosi se na pripajanje Zagrebačke banke – Pomorske banke d.d. Zagrebačkoj banci d.d., te pripajanje Krapinsko zagorske banke d.d. Privrednoj banci Zagreb d.d. Preostalih 1,9 postotnih bodova odnosi se na rast udjela u aktivni preostalih četiriju banaka iz I. grupe.

Udjel banaka II. grupe u ukupnoj aktivni u istom razdoblju pada sa 31,6 na 25,5 posto. Udjel banaka koje su II. grupu činile u cijeloj 2000. godini, smanjen je za 1,4 postotna boda.

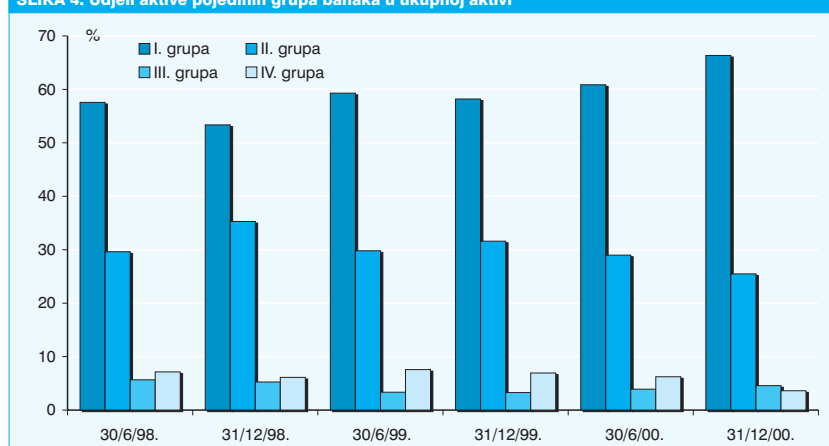
Rast udjela III. grupe u istom razdoblju od 3,3 na 4,6 posto u cijelosti je rezultat prelaska triju banaka iz IV. grupe u ovu grupu⁵, dok je pad udjela banaka IV. grupe rezultat smanjenja ukupnog broja banaka kao i smanjenja udjela preostalih banaka ove grupe u ukupnoj aktivni sustava.

U strukturi pasive banaka, prema podacima za kraj 2000. godine, najveći udjel imali su depoziti – 65 posto. Slijedili su ostali krediti sa 14,6 posto i kapital sa 10,9 posto.

↑ Na temelju podataka iz Statističkog izvješća za banke (NN, br. 57/99 i 3/2001 – obrazac BS) te izvedenoga istovrsnog agregiranog izvješća na razini bankovnog sustava za promatrana razdoblja izračunat je udjel svake pojedine bilančne stavke aktivni u ukupnoj aktivni sustava. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

5 BNP-Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb, Štedbanka d.d., Zagreb, Volksbank d.d., Zagreb

SLIKA 4. Udjeli aktivni pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivni

↔ Udjel aktivni svake navedene grupe banaka u aktivni cijelog sustava računa se tako da se zbroji ukupna aktiva svih banaka u grupi i podijeli s ukupnom aktivom cijelog sustava. Udjeli su izraženi u postocima. Izvori podataka o iznosu aktivni jesu izvješća banaka na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

TABLICA 5. Struktura pasive banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1997.		XII. 1998.			XII. 1999.			XII. 2000.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena
1. Krediti od financijskih institucija	3.266,6	3,8	4.761,3	4,9	45,8	5.282,3	5,6	10,9	3.510,9	3,1	-33,5
1.1. Kratkoročni krediti	1.166,7	1,3	2.142,7	2,2	83,7	2.088,7	2,2	-2,5	1.130,9	1,0	-45,9
1.2. Dugoročni krediti	2.099,9	2,4	2.618,5	2,7	24,7	3.193,7	3,4	22,0	2.380,1	2,1	-25,5
2. Depoziti	55.794,6	62,8	58.584,6	60,5	5,0	56.997,0	60,9	-2,7	72.686,8	65,0	27,5
2.1. Depoziti na žiroračunima i tekućim računima	10.327,8	11,6	9.117,0	9,4	-11,7	9.216,9	9,9	1,1	12.619,3	11,3	36,9
2.2. Štedni depoziti	12.147,9	13,7	13.564,2	14,0	11,7	13.678,0	14,6	0,8	17.689,4	15,8	29,3
2.3. Oročeni depoziti	33.318,9	37,5	35.903,4	37,1	7,8	34.102,1	36,5	-5,0	42.378,1	37,9	24,3
3. Ostali krediti	13.675,1	15,4	17.028,9	17,6	24,5	15.007,5	16,1	-11,9	16.329,0	14,6	8,8
3.1. Kratkoročni krediti	1.454,8	1,6	1.435,1	1,5	-1,3	1.652,8	1,8	15,2	503,3	0,4	-69,6
3.2. Dugoročni krediti	12.220,3	13,8	15.593,7	16,1	27,6	13.354,7	14,3	-14,4	15.825,7	14,1	18,5
4. Izdani dužnički vrijednosni papiri	7,7	0,0	1,1	0,0	-85,6	0,0	0,0	-95,9	0,0	0,0	-
4.1. Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	7,0	0,0	0,9	0,0	-87,6	0,0	0,0	-94,8	0,0	0,0	-
4.2. Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,7	0,0	0,2	0,0	-65,2	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	-
5. Dopunski kapital	485,8	0,5	492,8	0,5	1,4	343,1	0,4	-30,4	520,3	0,5	51,7
5.1. Izdani podređeni instrumenti	-	-	-	-	-	105,5	0,1	-	282,9	0,3	166,1
5.2. Izdani hibridni instrumenti	-	-	-	-	-	237.517	0,3	-	237,4	0,2	0,0
6. Kamate, naknade i ostale obveze	5.070,4	5,7	6.553,3	6,8	29,2	4.849,2	5,2	-26,0	5.479,0	4,9	13,0
7. Dobit/gubitak tekuće godine	309,2	0,3	-1.671,6	-1,7	-	466,4	0,5	-	1.123,8	1,0	141,0
8. Kapital	10.261,3	11,5	11.026,7	11,4	7,5	10.577,3	11,3	-4,1	12.204,1	10,9	15,4
Ukupno	88.870,6	100,0	96.777,0	100,0	8,9	93.522,9	100,0	-3,4	111.853,9	100,0	19,6

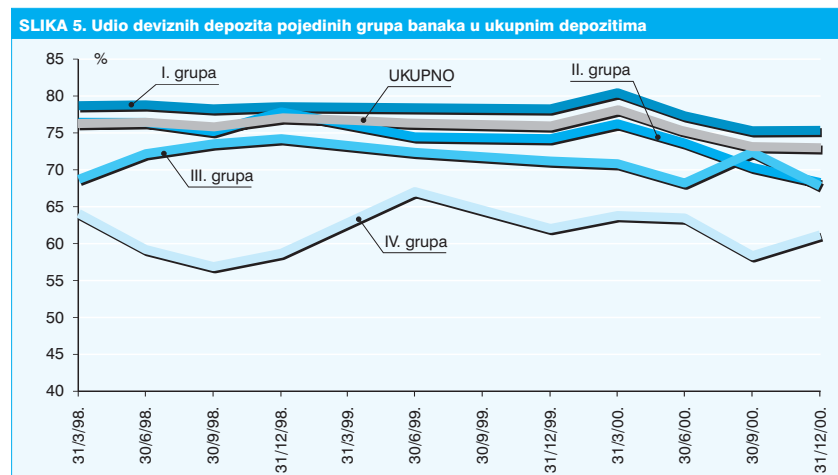
↑ Primijenjeno je isto načelo kao i kod Tablice 4., tj. na temelju podataka iz izvješća na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001) te izvedenoga istovrsnog agregiranog izvješća na razini bankovnog sustava za promatrana razdoblja izračunat je udjel svake bilančne stavke pasive u ukupnoj pasivi sustava. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

U 2000. godini najveći apsolutni rast od 15,7 milijardi kuna, ali i najveći rast udjela u ukupnoj pasivi od 4,1 postotnih bodova, ostvaren je kod ukupnih depozita. U strukturi depozita podjednaki rast udjela ostvaren je kod depozita žiroračuna i tekućih računa te kod oročenih depozita. Krajem 2000. godine ostvaren je udjel depozita na žiroračunima i tekućim računima u ukupnim depozitima od 21,7 posto, udjel štednih depozita od 25,6 posto, te udjel oročenih depozita od 52,7 posto.

U drugoj polovini 2000. godine bilježi se daljnje smanjenje kredita od financijskih institucija te njihov udjel u ukupnoj pasivi pada sa 4,4 posto sredinom 2000. na 3,1 posto krajem 2000. godine.

Krajem 2000. godine, promatrano na razini sustava, 64,1 posto ukupne pasive činila je devizna pasiva, što je smanjenje udjela od 0,5 postotnih bodova u usporedbi sa sredinom 2000. godine, odnosno smanjenje od 0,6 postotnih bodova prema kraju 1999. godine.

⇒ Udjel deviznih depozita svake grupe banaka u ukupnim depozitima sustava računa se tako da se najprije zbroje devizni depoziti u određenom tromjesečju svih banaka koje se ubrajaju u određenu grupu, a nakon toga se zbroje ukupni depoziti. Tako dobivene sume međusobno se podijele i pomnože sa 100. Izvori podataka o deviznim depozitima i ukupnim depozitima jesu izvješća banaka na obrascu BS/DEP (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

Udjel deviznih depozita u ukupnim depozitima, na razini sustava, krajem 2000. godine iznosio je 73 posto. U usporedbi s krajem 1999. godine udjel je smanjen za 2,9 postotnih bodova.

Kapital banaka u drugoj polovini 2000. nastavlja rast iz prve polovine godine. U usporedbi sa sredinom 2000. godine ostvaren je rast od 6,9 posto, dok je u usporedbi s krajem 1999. ostvaren rast od 15,4 posto. U 2000. godini znatno su povećane zadržana dobit te statutarne i ostale kapitalne rezerve.

3.1.3. Kapital banaka

TABLICA 6. Struktura kapitala banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1997.		XII. 1998.			XII. 1999.			XII. 2000.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena
1. Dionički kapital	8.224,4	80,1	8.944,7	81,1	8,8	8.219,7	77,7	-8,1	8.568,4	70,2	4,2
2. Zadržana dobit/gubitak	58,8	0,6	16,7	0,2	-71,6	73,7	0,7	341,0	315,4	2,6	328,1
3. Zakonske rezerve	818,9	8,0	1.165,5	10,6	42,3	1.540,2	14,6	32,2	2.099,0	17,2	36,3
4. Statutarne i ostale kapitalne rezerve	1.159,2	11,3	899,8	8,2	-22,4	743,8	7,0	-17,3	1.221,3	10,0	64,2
Ukupno	10.261,3	100,0	11.026,7	100,0	7,5	10.577,3	100,0	-4,1	12.204,1	100,0	15,4

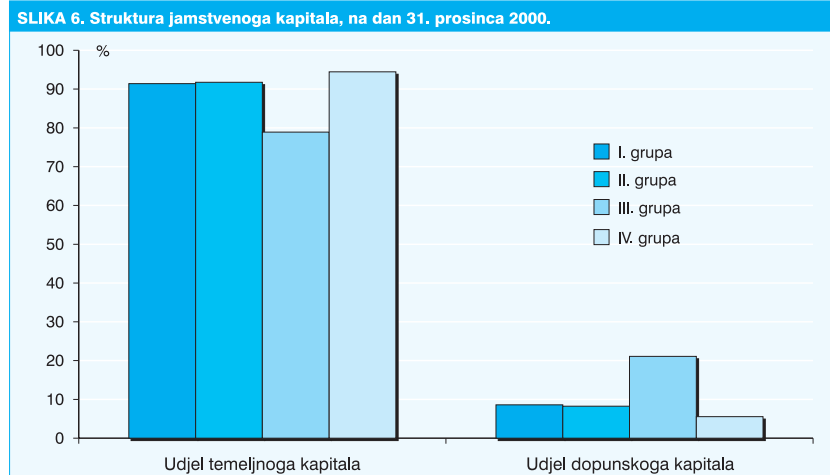
Prema podacima za kraj 2000. godine u strukturi kapitala dionički kapital sudjelovao je sa 70,2 posto. Slijedile su zakonske rezerve sa 17,2 posto te statutarne i ostale kapitalne rezerve sa 10 posto.

U usporedbi s krajem 1999. godine udjel dioničkoga kapitala u ukupnom kapitalu smanjio se sa 77,7 na 70,2 posto čime se i u 2000. godini nastavio lagani trend smanjenja navedenog udjela. S druge se strane udjel zadržane dobiti u ukupnom kapitalu povećava, te je krajem 2000. godine dostigao 2,6 posto ukupnoga kapitala.

Na razini sustava jamstveni se kapital u promatranom razdoblju kontinuirano povećavao. U 2000. se godini povećao za 16,1 posto, dok se samo u drugoj polovini 2000. povećao za 8,8 posto. Prisjetimo se da je ukupna aktiva sustava u 2000. porasla 19,6 posto, odnosno u drugoj polovini 2000. godine 12,8 posto, što baca nešto drugačije svjetlo na stope rasta jamstvenoga kapitala. Prema strukturi, u jamstvenom je kapitalu krajem 2000. godine temeljni kapital sudjelovao sa 90,9 posto što je 0,4 postotna boda manje nego krajem 1999. godine.

↑ Kapital, kao jedna od stavki na strani pasive agregirane bilance svih banaka prikazane u Tablici 5., detaljnije je razrađen te je za promatrana razdoblja izračunat udjel svake od navedenih stavki u ukupnom kapitalu svih banaka stavljanjem u odnos svake stavke s ukupnim kapitalom banaka. Navedeni iznosi pomnoženi su sa 100. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

SLIKA 6. Struktura jamstvenoga kapitala, na dan 31. prosinca 2000.

↔ Zbroj iznosa temeljnoga kapitala svih banaka koje pripadaju pojedinoj grupi banaka, stavljen je u odnos sa zbrojem iznosa jamstvenoga kapitala istih banaka te je dobivena veličina pomnožena sa 100. Na isti su način izračunati udjeli dopunskoga kapitala pojedinih grupa banaka u njihovu jamstvenom kapitalu. Podaci o temeljnom, dopunskom i jamstvenom kapitalu dobiveni su iz izvješća banaka, a obrazac za dostavljanje izvješća (obrazac JAK) sastavni je dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

⇒ Izračun jamstvenoga kapitala definiran je Odlukom o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) te odgovarajućom uputom za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000). Podaci o jamstvenom kapitalu dobiveni su iz izvješća banaka, a obrazac za dostavljanje izvješća sastavni je dio navedene regulative (obrazac JAK).

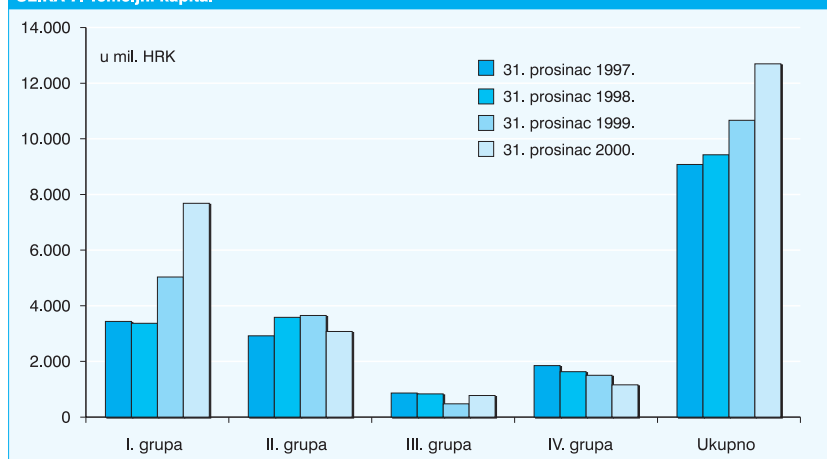
TABLICA 7. Kretanje jamstvenog kapitala, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1997.		XII. 1998.			XII. 1999.			XII. 2000.		
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena	Iznos	Udjel	Promjena
I. grupa	3.798,1	37,5	3.800,8	35,8	0,1	5.089,8	45,7	33,9	7.631,2	59,1	49,9
II. grupa	3.308,0	32,6	4.001,4	37,7	21,0	3.834,5	34,5	-4,2	3.144,6	24,3	-18,0
III. grupa	896,9	8,9	1.021,0	9,6	13,8	492,6	4,4	-51,8	924,5	7,2	87,7
IV. grupa	2.131,4	21,0	1.796,5	16,9	-15,7	1.711,9	15,4	-4,7	1.220,9	9,4	-28,7
Ukupno	10.134,4	100,0	10.619,7	100,0	4,8	11.128,8	100,0	4,8	12.921,2	100,0	16,1

Na razini sustava temeljni kapital neprekidno raste u cijelom promatranom razdoblju. U 2000. godini ostvaren je rast od 2 milijarde kuna odnosno 19,1 posto, dok je samo u drugoj polovini 2000. ostvaren rast od 1 milijarde kuna odnosno 8,3 posto.

Trend rasta uvjetovan je povećanjem temeljnoga kapitala u I. grupi banaka, koja je u ukupnome temeljnom kapitalu banaka krajem 2000. godine sudjelovala sa 60,5 posto.

⇒ Izračun temeljnoga kapitala definiran je Odlukom o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) te odgovarajućom uputom za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000). U navedenom prikazu kretanja temeljnoga kapitala u promatranom razdoblju temeljni kapital pojedine grupe banaka dobiven je tako da su zbrojeni iznosi temeljnoga kapitala svih banaka koje se ubrajaju u tu grupu, a podaci su dobiveni iz izvješća banaka. Obrazac za dostavljanje izvješća sastavni je dio navedene regulative (obrazac JAK).

SLIKA 7. Temeljni kapital

Pri tome su se mijenjali udjeli pojedinih grupa banaka u temeljnom kapitalu, tako da je:

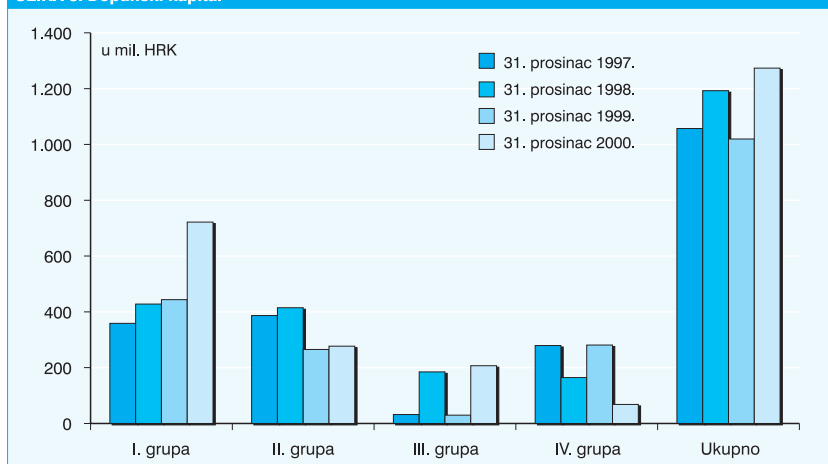
- krajem 1999. godine I. grupa sudjelovala sa 47,2 posto, II. grupa sa 34,2 posto, III. grupa sa 4,5 posto i IV. grupa sa 14,1 posto;
- sredinom 2000. godine I. grupa sudjelovala sa 52,9 posto, II. grupa sa 28,9 posto, III. grupa sa 4,4 posto i IV. grupa sa 13,8 posto;
- krajem 2000. godine I. grupa sudjelovala sa 60,5 posto, II. grupa sa 24,2 posto, III. grupa sa 6,1 posto i IV. grupa sa 9,1 posto.

Na razini sustava u 2000. godini ostvaren je rast dopunškoga kapitala od 254 milijuna kuna odnosno 24,9 posto, dok je samo u drugoj polovini 2000. ostvaren rast od 242 milijuna kuna odnosno 23,4 posto.

Pri tome su se mijenjali udjeli pojedinih grupa banaka u dopunskom kapitalu, tako da je:

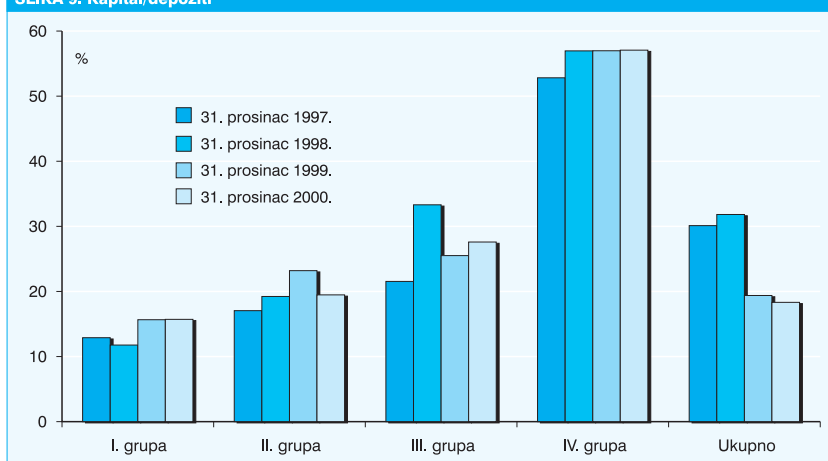
- krajem 1999. godine I. grupa sudjelovala sa 43,5 posto, II. grupa sa 26 posto, III. grupa sa 2,9 posto i IV. grupa sa 27,6 posto;
- sredinom 2000. godine I. grupa sudjelovala sa 44,1 posto, II. grupa sa 25,6 posto, III. grupa sa 4,9 posto i IV. grupa sa 25,4 posto;

SLIKA 8. Dopunski kapital

⇨ Izračun dopunskoga kapitala definiran je Odlukom o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) te odgovarajućom uputom za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000). U navedenom prikazu kretanja dopunskoga kapitala u promatranom razdoblju dopunski kapital pojedine grupe banaka dobio je tako da su zbrojeni iznosi dopunskoga kapitala svih banaka koje se ubrajaju u tu grupu, a podaci su dobiveni iz izvješća banaka. Obrazac za dostavljanje izvješća sastavni je dio navedene regulative (obrazac JAK).

SLIKA 9. Kapital/depoziti

⇨ Omjer kapitala i depozita za svaku grupu računa se tako da se najprije zbroji ukupni kapital svih banaka koje su uključene u određenu grupu, a nakon toga se zbrajaju svi depoziti banaka iz te grupe. Tako dobivene sume međusobno se podijele i pomnože sa 100.

Izvor podataka o iznosu kapitala jesu izvješća banaka na obrascu BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

U kontekstu ovog izračuna depozite čine depoziti na žiroračunima i tekućim računima, štedni depoziti i oročeni depoziti, a izvor podataka su izvješća banaka na obrascu BS/DEP (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

- krajem 2000. godine I. grupa sudjelovala sa 56,7 posto, II. grupa sa 21,8 posto, III. grupa sa 16,2 posto i IV. grupa sa 5,3 posto.

Iz odnosa kapitala i depozita (Slika 9.) vidi se da kod većih banaka kapital manje sudjeluje u izvorima sredstava nego kod manjih banaka. Tako, dok je u I. grupi taj udjel krajem 2000. godine bio 15,7 posto, u IV. grupi bio je 57,1 posto.

Odnos kapitala i depozita povećao se u 2000. godini u I., III. i IV. grupi. Pritom je u I. i III. grupi rast omjera kapitala i depozita rezultat povećanja i kapitala i depozita, pri čemu je povećanje kapitala veće. Suprotno tome, u IV. je grupi rast omjera kapitala i depozita rezultat smanjenja i depozita i kapitala, pri čemu je smanjenje depozita veće.

Krajem 2000. godine zabilježene su sljedeće vrijednosti stope adekvatnosti kapitala⁶: 20 posto u I. grupi, 18,9 posto u II. grupi, 28,6 posto u III. grupi te 46,7 posto u IV. grupi. Istodobno, na razini sustava, stopa adekvatnosti iznosila je 21,3 posto. U 2000. godini na razini sustava stopa je porasla za 0,7 postotnih bodova.

U 2000. godini promjena stope adekvatnosti kapitala u I. grupi banaka ponajprije je uvjetovana kretanjem ponderirane rizične aktive, dok je u ostalim grupama prije svega uvjetovana kretanjem jamstvenoga kapitala.

⁶ Prema Zakonu o bankama (NN, br. 161/98) banke su obvezne održavati koeficijent adekvatnosti kapitala od minimalno 10 posto počevši od 1. siječnja 2001. (v. članke 39. i 112. Zakona).

⇒ Za izračun stope adekvatnosti kapitala uzima se omjer između jamstvenoga kapitala i ponderirane rizične aktive. U ovom je prikazu stopa adekvatnosti kapitala za svaku grupu izračunata tako da su posebno zbrojeni iznosi jamstvenoga kapitala svih banaka pojedine grupe te iznosi ukupno ponderirane rizične aktive svih banaka te grupe. Tako dobivena suma jamstvenoga kapitala podijeljena je sa sumom ukupno ponderirane rizične aktive i pomnožena sa 100. Jamstveni se kapital računa prema Odluci o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) i odgovarajućoj uputi za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000).

Izvori podataka o jamstvenom kapitalu jesu izvješća banaka na obrascu JAK, koji je sastavni dio navedene Upute.

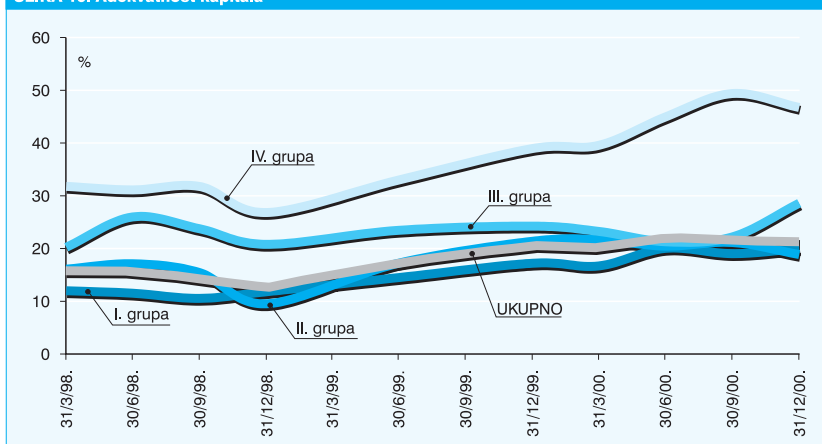
Ukupno ponderirana rizična aktiva računa se u skladu s Odlukom o načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala i ponderirane aktive banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) i s Uputom za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala i ponderirane aktive banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

Izvori podataka o ponderiranoj aktivni jesu izvješća banaka na obrascu PA, koji je sastavni dio navedene Upute.

7 Odluka o načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala i ponderirane aktive banke (NN, br. 32/99 i 101/2000)

3.1.4. Račun dobiti i gubitka

SLIKA 10. Adekvatnost kapitala

Do sredine 1999. godine ponderirana se aktiva⁷ računala prema bruto načelu, dok se od tada računa prema neto načelu⁸. Što su rezervacije veće, to je ponderirana aktiva manja, te je uz nepromijenjeni jamstveni kapital i koeficijent adekvatnosti kapitala veći.

U 2000. godini na razini ukupnog sustava banke su ostvarile ukupno 1,3 milijarde kuna dobiti poslije oporezivanja, što je u usporedbi s 1999. povećanje od 0,6 milijardi kuna odnosno 82,9 posto. Na rast dobiti najviše su utjecali veći neto kamatni prihodi, te manji troškovi rezervacija za gubitke.

TABLICA 8. Račun dobiti i gubitka, u milijunima kuna⁹

	I. grupa		II. grupa		III. grupa		IV. grupa		Ukupno	
	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.
1. Neto kamatni prihod	1.860,2	2.626,6	1.403,5	1.202,3	184,0	259,0	445,6	238,7	3.893,4	4.326,6
1.1. Kamatni prihodi	4.013,4	5.091,1	2.745,2	2.475,3	337,7	462,5	719,8	371,3	7.816,1	8.400,1
1.2. Kamatni troškovi	2.153,2	2.464,5	1.341,7	1.273,0	153,6	203,5	274,2	132,6	3.922,7	4.073,5
2. Neto nekamatni prihod	1.258,7	1.483,8	495,3	262,9	71,1	135,6	210,4	98,4	2.035,5	1.980,7
2.1. Nekamatni prihodi	1.718,9	1.917,3	859,3	660,6	101,1	167,8	283,1	133,2	2.962,4	2.878,9
2.2. Nekamatni troškovi	460,2	433,6	364,0	397,6	30,0	32,2	72,7	34,8	926,9	898,2
3. Opći administrativni troškovi i amortizacija	1.643,6	2.079,9	1.004,0	1.054,6	140,8	217,1	422,6	227,2	3.211,1	3.578,7
4. Neto prihod iz poslovanja prije rezervacija za gubitke	1.475,3	2.030,5	894,8	410,6	114,4	177,5	233,4	109,9	2.717,9	2.728,6
5. Troškovi rezervacija za gubitke	753,2	381,2	812,9	808,4	165,6	84,0	166,7	25,0	1.898,4	1.298,5
6. Dobit/gubitak prije oporezivanja	722,1	1.649,3	81,9	-397,7	-51,3	93,6	66,7	84,9	819,4	1.430,0
7. Porez na dobit	80,0	98,3	11,6	9,6	4,9	14,2	8,4	1,1	104,8	123,3
8. Dobit/gubitak poslije oporezivanja	642,2	1.551,0	70,3	-407,4	-56,2	79,3	58,3	83,8	714,6	1.306,7

↑ Na temelju podataka iz Statističkog izvješća za banke (NN, br. 57/99 i 3/2001 – obrazac RDG) kumulativno je, za promatrana razdoblja, iskazana svaka stavka iz izvješća na razini svih banaka, kao i po pojedinim grupama banaka. Ukupan iznos za svaku stavku izračunat je tako da su zbrojeni iznosi istovrsnih stavki iz izvješća, i to na razini svih banaka i na razini pojedine grupe banaka.

8 Ukupni plasmani umanjeni za posebne rezerve za identificirane gubitke

9 Razlika između iskazanih troškova rezervacija i promjene stanja rezervacija po plasmanima proizlazi iz različitog obuhvata rezervacija. Npr. rezervacije za sudske sporove uključene su u račun dobiti i gubitka, a nisu u rezerve po plasmanima.

Ukupni ostvareni prihod iz poslovanja utvrđen prema neto načelu (kao zbroj neto kamatnih i neto nekamatnih prihoda umanjjenih za opće administrativne troškove i amortizaciju), promatran na razini sustava, u 2000. godini ostao je gotovo nepromijenjen u usporedbi s prethodnom godinom. Kod pojedinih grupa banaka ostvaren je rast ukupnih prihoda iz poslovanja: u I. grupi u iznosu od 0,6 milijardi kuna odnosno 37,6 posto te u III. grupi – 63 milijuna kuna odnosno 55,2 posto, dok je pad ostvaren u II. grupi (0,5 milijardi kuna odnosno 54,1 posto) te u IV. grupi (0,1 milijardu kuna odnosno 52,9 posto).

U strukturi ukupnih prihoda na razini bankovnog sustava u 2000. godini ostvaren je daljnji rast udjela kamatnih prihoda. Dok je u 1999. navedeni rast udjela iznosio 6,6 postotnih bodova u usporedbi sa 1998. godinom, u 2000. rast

TABLICA 9. Struktura prihoda, u postocima

	I. grupa		II. grupa		III. grupa		IV. grupa		Ukupno	
	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.
1. Kamatni prihodi	70,0	72,6	76,2	78,9	77,0	73,4	71,7	73,6	72,5	74,5
1.1. Kamatni prihodi od odobrenih kredita	46,0	45,4	62,0	58,7	64,1	54,0	58,0	57,2	53,0	50,1
1.2. Kamatni prihodi od depozita	7,3	12,4	5,3	7,4	5,5	7,5	5,2	7,3	6,4	10,5
1.3. Kamatni prihodi od dužničkih vrijednosnih papira	12,6	11,9	4,3	4,8	4,2	6,5	3,7	5,4	8,7	9,4
1.4. Prihodi od dionica i ostalih vlasničkih ulaganja	0,5	0,4	0,0	1,4	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,7
1.5. Neto tečajne razlike po osnovi kamatnih prihoda	0,1	0,0	2,9	1,3	0,0	0,0	1,5	0,0	1,2	0,3
1.6. Kamatni prihodi iz prijašnjih godina	2,4	1,0	0,2	1,1	0,0	0,4	0,2	1,0	1,4	1,0
1.7. Ostali kamatni prihodi	1,1	1,5	1,5	4,2	3,1	4,9	2,9	2,5	1,5	2,5
2. Nekamatni prihodi	30,0	27,4	23,8	21,1	23,0	26,6	28,3	26,4	27,5	25,5
2.1. Nekomatni prihodi od provizija ili naknada	14,1	14,3	10,6	12,0	9,9	12,3	14,8	12,7	12,8	13,5
2.2. Neto tečajne razlike po osnovi nekomatnih prihoda	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Dobit/gubitak od obračunatih tečajnih razlika	4,9	-0,8	-0,6	-1,6	2,8	-0,1	2,7	0,4	2,8	-0,9
2.4. Dobit/gubitak od kupoprodaje deviza	5,1	7,3	4,7	6,2	4,8	7,9	8,4	8,3	5,3	7,1
2.5. Dobit/gubitak od kupoprodaje vrijednosnih papira	3,0	1,3	0,0	-0,1	-1,0	0,0	0,1	0,0	1,6	0,8
2.6. Ostali prihodi	2,9	4,4	2,8	3,3	6,3	6,5	2,0	4,8	2,9	4,2
2.7. Izvanredni prihodi	0,0	0,7	6,3	1,3	0,2	0,1	0,3	0,2	2,1	0,8
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⇨ Udjel pojedine stavke prihoda u ukupnim prihodima za pojedinu grupu banaka izračunat je tako da je zbroj iznosa istovrsnih stavki iz izvješća banaka koje pripadaju istoj grupi (Statističko izvješće za banke – obrazac RDG, NN, br. 57/99 i 3/2001) stavljen u odnos s ukupno ostvarenim prihodima te grupe, a dobiveni iznos pomnožen sa 100. Isto je načelo primijenjeno i pri izračunu na razini svih banaka gdje su zbrojeni iznosi istovrsnih stavki iz izvješća svih banaka, zbroj stavljen u odnos s ukupnim prihodima ostvarenim u promatranom razdoblju na razini svih banaka te je dobiveni iznos pomnožen sa 100.

TABLICA 10. Struktura rashoda, u postocima

	I. grupa		II. grupa		III. grupa		IV. grupa		Ukupno	
	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.
1. Kamatni troškovi	43,0	46,0	38,1	36,0	31,3	37,9	29,3	31,6	39,4	41,4
1.1. Kamatni troškovi na primljene kredite	10,5	12,6	13,1	10,7	8,3	8,6	8,1	5,8	11,1	11,4
1.2. Kamatni troškovi na depozite	29,1	30,6	22,4	20,9	20,1	22,3	18,7	23,0	25,3	26,3
1.3. Kamatni troškovi na dužničke vrijednosne papire	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	5,2	0,8	1,2	0,1	0,4
1.4. Premije za osiguranje štednih uloga	2,2	2,7	1,5	1,5	1,7	1,6	0,7	1,1	1,8	2,1
1.5. Neto tečajne razlike po osnovi kamatnih troškova	0,5	0,0	0,6	1,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,5	0,4
1.6. Kamatni troškovi iz prijašnjih godina	0,7	0,1	0,3	0,6	0,3	0,1	0,4	0,1	0,5	0,3
1.7. Ostali kamatni troškovi	0,0	0,0	0,1	1,2	0,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4
2. Nekomatni troškovi	9,2	8,1	10,3	11,3	6,1	6,0	7,8	8,3	9,3	9,1
2.1. Nekomatni troškovi provizija ili naknada	3,1	3,2	5,1	5,7	2,7	2,8	3,0	4,1	3,8	4,1
2.2. Neto tečajne razlike po osnovi nekomatnih troškova	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Ostali troškovi	6,1	4,9	3,9	5,0	3,3	3,1	4,1	3,9	5,0	4,8
2.4. Izvanredni troškovi	0,0	0,0	1,3	0,6	0,1	0,1	0,7	0,3	0,5	0,2
3. Opći administrativni troškovi i amortizacija	32,8	38,8	28,5	29,8	28,7	40,4	45,1	54,1	32,2	36,3
3.1. Troškovi zaposlenika	20,4	22,9	14,7	14,5	17,2	20,0	22,5	29,0	18,4	20,0
3.2. Amortizacija	2,7	3,6	3,3	5,2	3,3	4,3	5,4	6,8	3,2	4,4
3.3. Ostali troškovi	9,7	12,2	10,5	10,1	8,3	16,1	17,3	18,3	10,6	12,0
4. Troškovi rezervacija za gubitke	15,0	7,1	23,1	22,9	33,8	15,6	17,8	6,0	19,1	13,2
4.1. Troškovi rezervacija za identificirane gubitke	15,1	11,4	22,5	17,2	31,8	12,4	14,7	5,2	18,5	13,3
4.2. Ispravak vrijednosti ulaganja u podružnice i povezana trg. društva	-1,8	1,8	0,4	0,3	0,9	0,5	0,9	0,7	-0,6	1,2
4.3. Ispravak vrijednosti ulaganja u dionice i posl. udjele u invest. portfelju	0,2	-8,5	0,0	4,7	1,3	0,5	-0,4	-0,8	0,1	-2,9
4.4. Troškovi rezervacija za neidentificirane gubitke	1,5	2,3	0,2	0,7	-0,2	2,3	2,5	0,8	1,1	1,6
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⇨ Primijenjeno je isto načelo kao i kod Tablice 9., tj. udjel pojedinih razrađenih stavki rashoda (troškova) iz izvješća Računa dobiti i gubitka pojedinih grupa banaka u ukupnim rashodima (troškovima) na razini grupe izračunat je tako da je zbroj konkretnih stavki iz izvješća svake banke iz pripadajuće grupe banaka stavljen u odnos s ukupnim rashodima (troškovima) ostvarenima na razini grupe te je dobiveni iznos pomnožen sa 100. Isto načelo vrijedi za izračun na razini bankovnog sustava gdje se zbrajaju konkretni iznosi svake pojedine stavke rashoda (troškova) iz izvješća svih banaka te se dobiveni zbroj stavlja u odnos s ukupnim rashodima (troškovima) ostvarenim u promatranom razdoblju na razini bankovnog sustava te se dobiveni iznos također množi sa 100.

Izvor podataka o rashodima su izvješća banaka na obrascu RDG (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

je udjela nešto manji i iznosi 2 postotna boda. Kod I., II. i IV. grupe banaka također se bilježi povećanje udjela kamatnih prihoda u ukupnim prihodima, dok se kod III. grupe bilježi smanjenje navedenog udjela.

U strukturi rashoda prevladavali su kamatni troškovi sa 41,4 posto. Slijede opći administrativni troškovi i amortizacija sa 36,3 posto, troškovi rezervacija za gubitke sa 13,2 posto te nekamatni troškovi sa 9,1 posto.

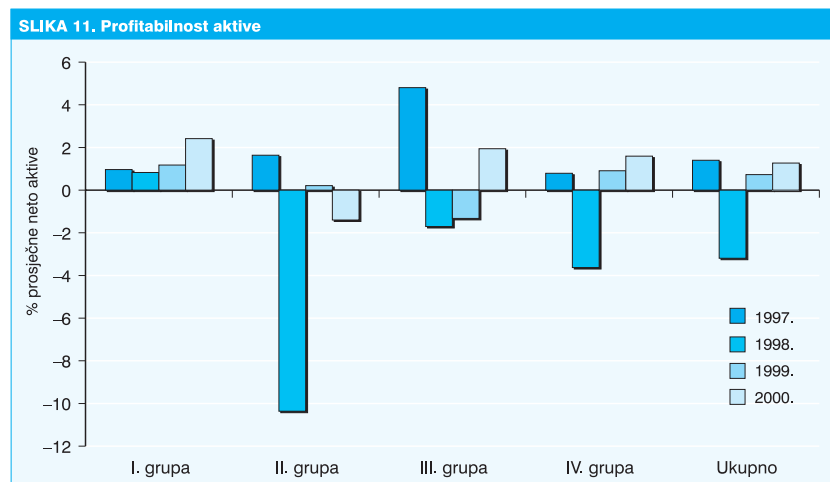
Najveći rast udjela u ukupnim rashodima u 2000. godini od 4,1 postotnog boda ostvaren je kod općih administrativnih troškova i amortizacije, koji su i nominalno rasli u usporedbi s 1999. godinom. Na rast udjela navedenih troškova utjecali su rast udjela troškova zaposlenika od 1,5 postotnih bodova, rast ostalih troškova od 1,4 postotna boda te amortizacije od 1,2 postotna boda.

S druge strane, najveće smanjenje udjela u ukupnim rashodima, od 5,9 postotnih bodova, ostvareno je kod troškova rezervacija za gubitke. Na pad navedenih troškova najviše su utjecali troškovi rezervacija za identificirane gubitke, niži od onih iz 1999. za oko 0,5 milijardi kuna, te efekt ispravka vrijednosti ulaganja u dionice koji je rezultirao povećanjem prihoda za oko 0,3 milijarde kuna.

3.1.5. Pokazatelji profitabilnosti

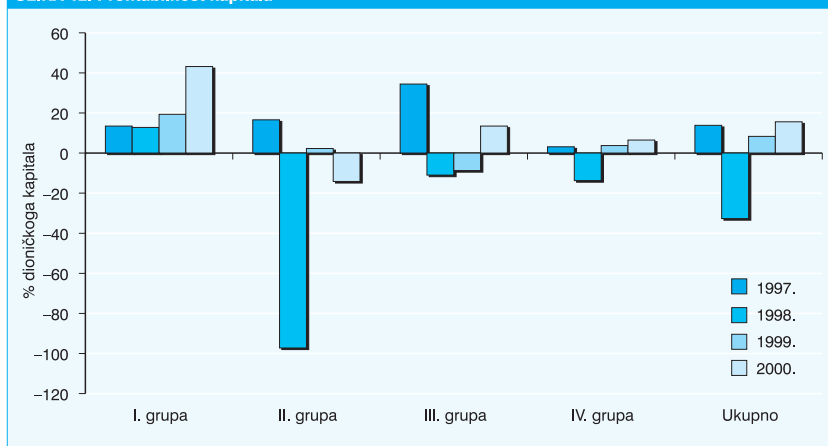
⇒ Omjer dobiti nakon oporezivanja i prosječne aktive za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroji dobit nakon oporezivanja, ostvarena u određenom razdoblju, svih banaka koje ulaze u određenu grupu, a nakon toga se zbroje iznosi prosječne aktive. Tako dobivene sume međusobno se podijele i pomnože sa 100. Prosječna aktiva računa se kao aritmetička sredina stanja aktive na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa. Izvor podataka o dobiti nakon oporezivanja jest obrazac RDG (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001), a podataka o aktivni obrazac BS (Statističko izvješće za banke).

U 2000. godini ukupni je sustav ostvario prosječnu profitabilnost aktive od 1,3 posto. U usporedbi sa 1999. ostvareno je povećanje od 0,6 postotnih bodova. Istodobno je ostvarena prosječna razina profitabilnosti kapitala od 15,6 posto, što je povećanje od 7,3 postotna boda u usporedbi sa 1999. godinom.

Promatrano na razini pojedinih grupa, u usporedbi s 1999. godinom povećana su oba pokazatelja, kod I. grupe zbog povećanja dobiti od 908,8 milijuna kuna odnosno za 141,5 posto, kod IV. grupe zbog povećanja dobiti od 25,5 milijuna kuna odnosno 43,7 posto, te kod III. grupe zbog eliminiranja gubitka i ostvarene dobiti od 79,3 milijuna kuna. Istodobno su kod II. grupe ostvarene negativne vrijednosti obaju pokazatelja zbog ostvarenog gubitka od 407,4 milijuna kuna. Dakle, u 2000. godini ostvaren je pozitivan prinos u I. grupi (2,4 posto na aktivu, odnosno 43,2 posto na kapital), u III. grupi (1,9 posto, odnosno 13,5 posto), te u IV. grupi (1,6 posto, odnosno 6,5 posto), dok je negativan prinos zabilježen u II. grupi (1,4 posto, odnosno 14,1 posto).

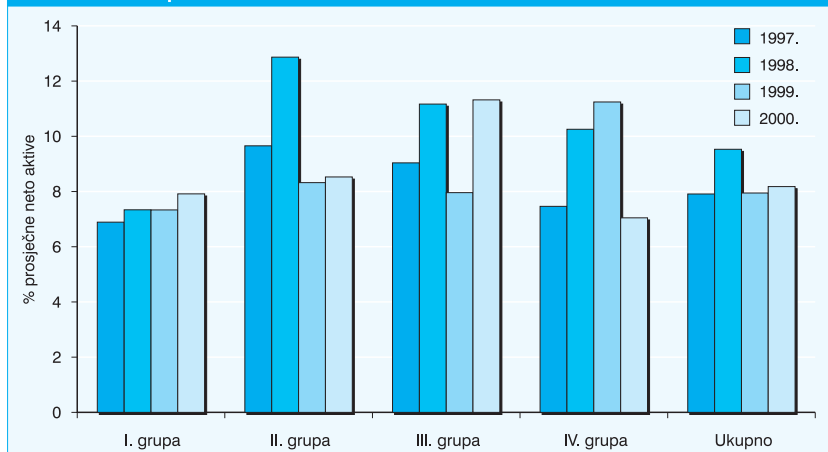
SLIKA 12. Profitabilnost kapitala

U 2000. godini osnovni razlog za takvo kretanje navedenih pokazatelja, kao i u 1999. godini, bilo je smanjenje rezervacija za gubitke. Uzroci smanjenja rezervacija uglavnom su ostali isti kao i u prethodnoj godini, s time da bismo naglasili poboljšanje politika plasiranja sredstava što je utjecalo na kvalitetu naplate, te nešto povoljnije gospodarsko okruženje u 2000. godini.

Kamatni prihodi kao i kamatni rashodi, u usporedbi s prosječnom neto aktivom, na razini sustava gotovo da se nisu mijenjali u 2000. godini. Dok se kod kamatnih prihoda bilježi minimalno povećanje od 0,2 postotna boda, kod kamatnih se rashoda bilježi zanemarivo smanjenje omjera.

SLIKA 13. Kamatni prihod

Na razini pojedinih grupa banaka promjene su nešto izrazitije. U I. grupi banaka u 2000. godini ostvareno je povećanje kamatnih prihoda za 0,6 postotnih bodova i istodobno smanjenje kamatnih rashoda za 0,1 postotni bod. U II. grupi ostvareno je povećanje kamatnih prihoda za 0,2 postotna boda i povećanje kamatnih rashoda za 0,3 postotna boda. U III. grupi ostvareno je povećanje kamatnih prihoda za 3,4 postotna boda i povećanje kamatnih rashoda za 1,4 postotna boda. U IV. grupi ostvareno je smanjenje kamatnih prihoda za 4,2 postotna boda i smanjenje kamatnih rashoda za 1,8 postotnih bodova. Pozitivno kretanje navedenih pokazatelja ostvareno je u I. grupi (povećanje kamatnih prihoda uz smanjenje kamatnih rashoda), te u III. grupi (povećanje kamatnih prihoda uz manje povećanje kamatnih troškova). Negativno kretanje navedenih pokazatelja ostvareno je u II. grupi (povećanje kamatnih prihoda

⇨ Omjer dobiti nakon oporezivanja i prosječnoga temeljnoga kapitala za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroji dobit nakon oporezivanja, ostvarena u određenom razdoblju, svih banaka koje ulaze u određenu grupu, a nakon toga se zbrajaju prosječni iznosi temeljnoga kapitala. Tako dobivene sume međusobno se podijele i pomnože sa 100.

Prosječni temeljni kapital računa se kao aritmetička sredina stanja temeljnoga kapitala na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa.

Izvor podataka o iznosu dobiti nakon oporezivanja jest obrazac RDG (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001), a podataka o temeljnom kapitalu obrazac JAK, koji je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 36/99 i 123/2000), donesene na temelju Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000).

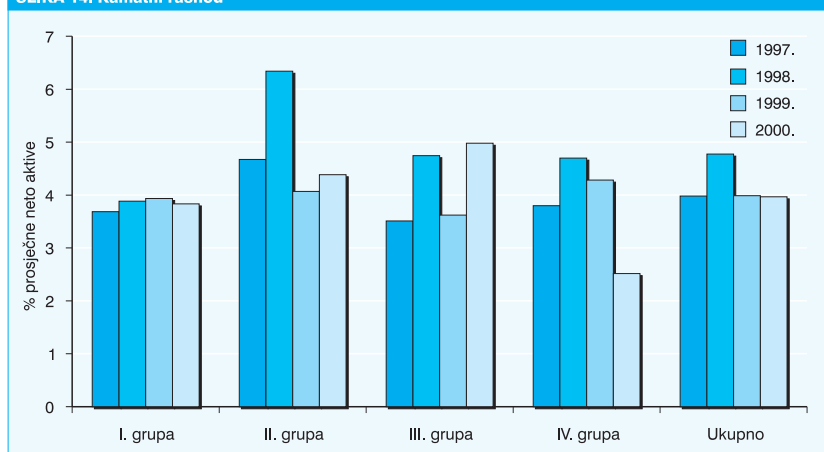
⇨ Omjer kamatnih prihoda i prosječne aktive za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje kamatni prihodi, ostvareni u određenom razdoblju, svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, te se nakon toga zbroje iznosi prosječne aktive također svake grupe banaka. Tako dobivene sume međusobno se podijele te se navedeni iznos pomnoži sa 100.

Prosječna aktiva računa se kao aritmetička sredina stanja aktive na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa.

Izvor podataka o iznosu kamatnih prihoda jest obrazac RDG, a podataka o iznosu aktive obrazac BS (oba su obrasca sastavni dio Statističkog izvješća za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

⇒ Omjer kamatnih troškova i prosječne aktive za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje kamatni troškovi u određenom razdoblju svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka te se nakon toga zbroje iznosi prosječne aktive svake pojedine grupe banaka. Tako dobivene sume međusobno se podijele te se navedeni iznos pomnoži sa 100. Prosječna aktiva računa se kao aritmetička sredina stanja aktive na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa. Izvor podataka o iznosu kamatnih troškova jest obrazac RDG, a podataka o iznosu aktive obrazac BS (oba su obrasca sastavni dio Statističkog izvješća za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

SLIKA 14. Kamatni rashod

da uz veće povećanje kamatnih rashoda), te u IV. grupi (smanjenje kamatnih prihoda uz manje smanjenje kamatnih rashoda).

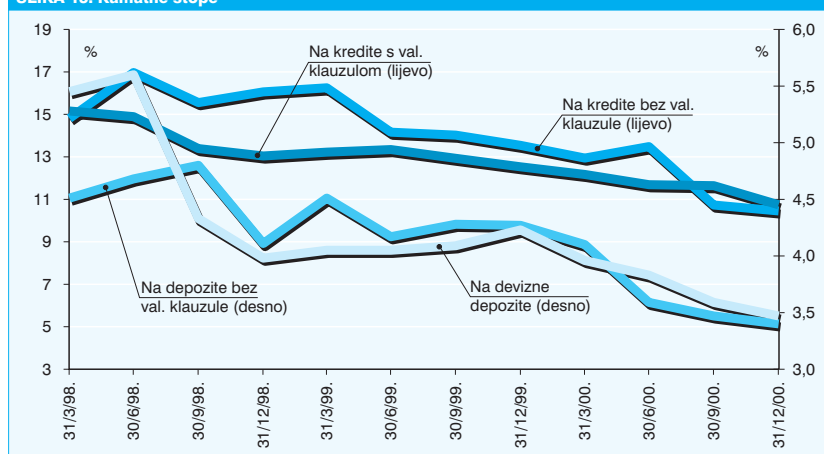
Sa smirivanjem teškoća u bankovnom sustavu sredinom 1999. godine stabilizirale su se i aktivne i pasivne kamatne stope. Poslije toga kamatne stope polagano ali kontinuirano padaju. Gotovo u cijelome promatranom razdoblju do sredine 2000. godine kamatne stope na kredite bez valutne klauzule više su od kamatnih stopa na kredite s valutnom klauzulom. Razlog leži u visokoj razini kredita po principu kontokorentnih računa, i kod fizičkih i kod pravnih osoba, na koje su kamatne stope visoke. Znatnim poboljšanjem likvidnosti kod pravnih osoba sredinom 2000. godine te smanjenjem potražnje pravnih osoba za kratkoročnim kreditima, smanjene su i vagane kamatne stope na kredite bez valutne klauzule, te je razina navedenih kamatnih stopa pala ispod razine kamatnih stopa na kredite s valutnom klauzulom.

Kamatne stope na depozite bez valutne klauzule u cijelom su razdoblju od pada kamatnih stopa na devizne depozite u drugoj polovini 1998. godine do drugog tromjesečja 2000. godine bile više od kamata na devizne depozite. Razlog je slaba likvidnost sustava u navedenom razdoblju. S poboljšanjem likvidnosti u sustavu znatno raste i razina depozita poduzeća i stanovništva na žiroračunima i tekućim računima, na koje su kamatne stope minimalne. Zbog znatnog rasta njihova udjela u ukupnim kunkskim depozitima smanjene su i prosječne vagane kamatne stope na depozite bez valutne klauzule.

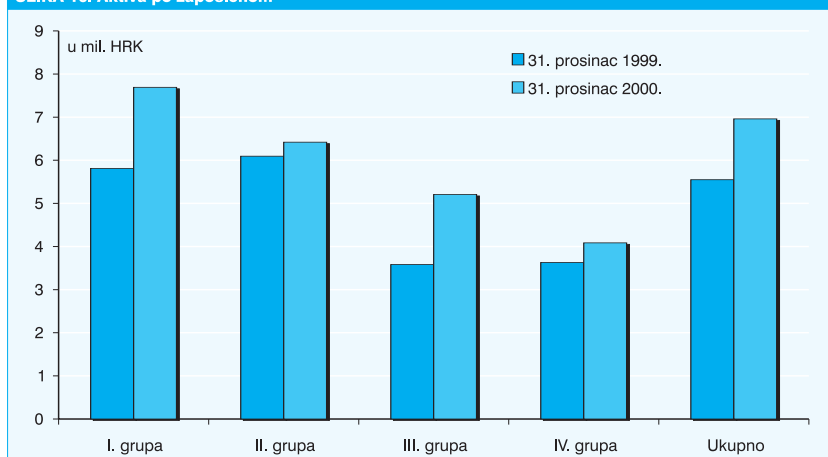
⇒ Osnovica za izračunavanje ponderiranih prosjeka jesu iznosi kredita koji su uz određenu kamatnu stopu odobreni u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiroračunima i tekućim računima, za koje su ponderirani prosjeci izračunavani na temelju stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca. Kunkski depoziti bez valutne klauzule (depoziti po videnju, štedni i oročeni depoziti) kao i devizni depoziti iskazuju se kao vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa. Osnovica za izračunavanje vaganih prosjeka jesu stanja depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Iznimka su kunkski štedni i oročeni depoziti za koje se vagani prosjeci (od srpnja 1995.) izračunavaju na temelju iznosa depozita koji su zaprimljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite sve su komponente ponderirane na temelju stanja konkretnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Izvor podataka je statistika HNB-a.

SLIKA 15. Kamatne stope

SLIKA 16. Aktiva po zaposlenom

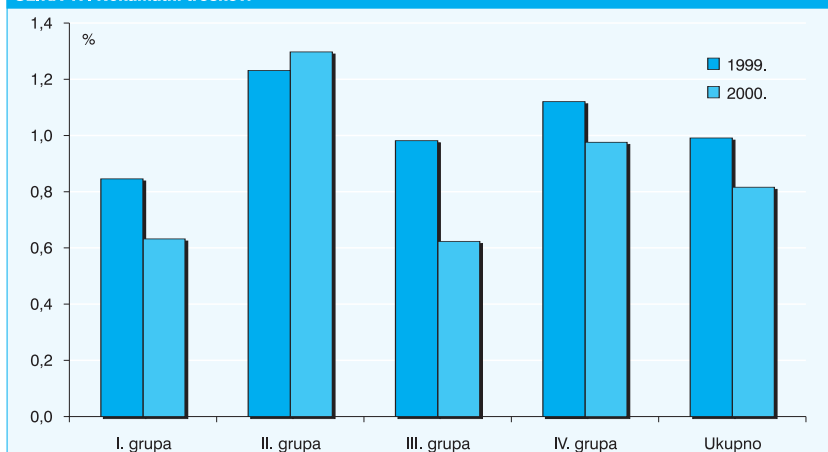

Što se razine kamatnih stopa tiče, krajem 2000. godine na razini sustava ostvarena je prosječna razina kamatnih stopa na kredite bez valutne klauzule od 10,5 posto, na kredite s valutnom klauzulom 10,7 posto, na depozite bez valutne klauzule 3,4 posto, te na devizne depozite 3,5 posto.

Krajem 2000. godine u bankovnom sustavu bila su 16 193 zaposlenika, što je smanjenje od 665 zaposlenika (3,9 posto) u usporedbi s krajem 1999. godine, odnosno smanjenje od 324 zaposlenika (1,9 posto) prema sredini 2000. godine. Na razini sustava u prosjeku je na svakog zaposlenog dolazilo 7 milijuna kuna aktive. Kod većih banaka navedeni je omjer u prosjeku veći tako da je u I. grupi ostvarena razina od 7,7 milijuna kuna po zaposleniku, u II. grupi 6,4 milijuna kuna, u III. grupi 5,2 milijuna kuna te u IV. grupi 4,1 milijun kuna. Kod I. grupe banaka ostvaren je najveći nominalni rast navedenog pokazatelja u 2000. godini – od 1,9 milijuna kuna po zaposleniku odnosno 32,4 posto, dok je kod III. grupe istodobno ostvaren najveći relativni rast navedenog pokazatelja – od 45,3 posto odnosno 1,6 milijuna kuna po zaposleniku.

Kretanje udjela nekamatnih troškova u aktivi u 2000. godini na razini sustava također ukazuje na poboljšanje poslovanja banaka. Krajem 2000. godine ostvarena je razina navedenog udjela od 0,8 posto, što je poboljšanje od 0,2 postotna boda u usporedbi s krajem prethodne godine. Prema ovom pokazatelju na kraju 2000. godine najuspješnija je III. grupa (0,6 posto) s najvećim povećanja

SLIKA 17. Nekamatni troškovi

↳ Za svaku grupu banaka zbroje se iznosi prosječne aktive svih banaka iz pojedine grupe banaka te se navedeni iznos stavi u odnos s ukupnim brojem zaposlenih u bankama koje ulaze u pojedinu grupu. Dobivene sume međusobno se podijele. Jednaki se postupak primjenjuje pri izračunu toga pokazatelja za sve banke.

Prosječna aktiva računa se kao aritmetička sredina stanja aktive na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa.

Izvor podataka o iznosu aktive jest obrazac BS (Statističko izvješće za banke – NN br. 57/99 i 3/2001), a podataka o broju zaposlenih revidirano izvješće banaka.

↳ Omjer nekamatnih troškova i prosječne aktive za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje nekamatni troškovi, ostvareni u određenom razdoblju, svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, te se nakon toga zbroje iznosi prosječne aktive svake grupe. Tako dobivene sume međusobno se podijele i dobiveni se iznos pomnoži sa 100. Jednaki se postupak primjenjuje pri izračunu toga pokazatelja za sve banke.

Prosječna se aktiva računa kao aritmetička sredina stanja aktive na početku i na kraju razdoblja za koje se prosjek računa.

Izvor podataka o iznosu nekamatnih troškova jest obrazac RDG, a podataka o iznosu aktive obrazac BS (oba su obrasca sastavni dio Statističkog izvješća za banke – NN br. 57/99 i 3/2001).

njem u usporedbi s koncem 1999. godine (0,4 postotna boda) čime se u dostignutoj razini izjednačila sa I. grupom. U II. grupi poboljšanje je manje (0,1 postotni bod), dok se u II. grupi bilježi blago pogoršanje.

3.1.6. Kreditna aktivnost

⇒ U Tablici 11. navedeni su iznosi plasmana raspoređenih po rizičnim skupinama, kao i njihov udjel u ukupnim plasmanima koji se raspoređuju.

Izvori podataka su izvješća banaka na obrascu R, propisanom Odlukom o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 32/99, 64/99 i 101/2000). Obrazac je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

Krajem 2000. godine na razini bankovnog sustava ukupni su plasmani iznosili 123,9 milijardi kuna. U usporedbi s krajem 1999. godine to je povećanje od oko 16,8 milijardi kuna ili 15,7 posto.

U 2000. godini struktura kvalitete ukupnih plasmana blago je oscilirala. Udjel aktive koja donosi prihode u ukupnoj aktivi u prvoj se polovini godine malo smanjio – sa 89,7 na 89,5 posto, dok se u drugoj polovini godine povećao na 90,5. Tako je trend pada udjela navedenih plasmana u ukupnim plasmanima, koji bilježimo od 1997. do 2000. godine, u 2000. zaustavljen. Istodobno je udjel plasmana koji pripadaju skupinama najvišeg rizika (D i E), u istom razdoblju porastao za minimalna 0,2 postotna boda te je krajem 2000. iznosio 7 posto.

TABLICA 11. Klasifikacija plasmana po rizičnim skupinama, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	XII. 1997.		XII. 1998.		XII. 1999.		XII. 2000.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
A	91.706,8	88,8	97.227,9	85,1	92.061,5	85,5	108.490,1	87,5
B	5.454,5	5,3	6.377,8	5,6	4.507,0	4,2	3.723,0	3,0
C	3.413,4	3,3	5.574,8	4,9	3.749,9	3,5	3.090,8	2,5
D	871,7	0,8	2.718,1	2,4	3.393,6	3,2	3.834,0	3,1
E	1.856,7	1,8	2.359,6	2,1	3.903,3	3,6	4.808,8	3,9
Ukupno	103.303,1	100,0	114.258,2	100,0	107.615,4	100,0	123.946,7	100,0

Takvo se kretanje može ilustrirati i omjerom rezervacija i plasmana. Do sredine 2000. godine ovaj se pokazatelj kontinuirano pogoršavao te je dostigao razinu od 8,9 posto. U drugoj polovini 2000. godine slijedi poboljšanje te navedeni pokazatelj dostiže razinu od 8,2 posto.

⇒ Omjer ukupnih rezervacija i ukupnih plasmana koji se raspoređuju, računa se tako da se zbroje posebne rezerve za identificirane i neidentificirane gubitke te se dobivena suma podijeli s iznosom ukupnih plasmana i pomnoži sa 100.

Izvori podataka o iznosima posebnih rezerva za identificirane i neidentificirane gubitke jesu izvješća banaka na obrascu PR, propisanom Odlukom o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 32/99, 64/99 i 101/2000). Obrazac je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o visini i načinu formiranja posebnih rezervi za osiguranje od potencijalnih gubitaka banke (NN, br. 36/99 i 123/2000), a koja je donesena na temelju Odluke o visini i načinu formiranja posebnih rezervi za osiguranje od potencijalnih gubitaka banke (NN, br. 32/99).

Izvori podataka o ukupnim plasmanima su izvješća banaka na obrascu R, propisanom Odlukom o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 32/99, 64/99 i 101/2000). Obrazac je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

TABLICA 12. Odnos rezervacija i plasmana (A, B, C, D i E), na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1997.	XII. 1998.	XII. 1999.	XII. 2000.
1. Ukupno rezerviranja za identificirane i neidentificirane gubitke	5.111,3	7.645,6	9.476,2	10.182,9
1.1. Rezerviranja za identificirane gubitke	4.539,8	6.951,6	8.673,6	9.361,7
1.2. Rezerviranja za neidentificirane gubitke	571,5	694,0	802,6	821,2
2. Ukupno bruto plasmani (A, B, C, D i E)	103.303,1	114.258,2	107.165,1	123.946,7
3. Relativni omjer ukupnih rezervacija i ukupnih bruto plasmana	4,9%	6,7%	8,8%	8,2%

Poboljšanje kreditnih politika banaka u 1999. i 2000. godini te njihova striktnija primjena, kao i poboljšanje likvidnosti gospodarstva u drugoj polovini 2000., najviše su utjecali na poboljšanje navedenih pokazatelja odnosno smanjenje kreditnog rizika.

Krajem 2000. godine od 51,2 milijarde kuna plasiranih kredita na razini sustava 22,3 milijarde kuna, odnosno 43,6 posto ukupnih kredita plasirano je u ostala trgovačka društva. Slijedili su krediti stanovništvu u iznosu od 20,8 milijardi kuna (40,6 posto) te krediti državnim jedinicama u iznosu od 4,1 milijarde kuna (8 posto).

TABLICA 13. Struktura kredita po institucionalnim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	I. grupa		II. grupa		III. grupa		IV. grupa		Ukupno	
	XII. 1999.	XII. 2000.	XII. 1999.	XII. 2000.	XII. 1999.	XII. 2000.	XII. 1999.	XII. 2000.	XII. 1999.	XII. 2000.
1. Državne jedinice	2.443,4	3.608,6	387,2	360,4	53,0	96,9	105,6	36,9	2.989,1	4.102,8
2. Financijske institucije	559,6	562,5	299,5	379,3	34,8	24,7	230,4	28,0	1.124,2	994,4
3. Javna trgovačka društva	1.309,6	1.767,2	316,2	391,8	2,7	44,7	112,4	152,1	1.740,9	2.355,8
4. Ostala trgovačka društva	10.996,3	11.230,0	8.914,8	8.637,5	811,9	1.213,6	2.101,5	1.244,2	22.824,5	22.325,4
5. Neprofitne institucije	136,3	227,4	46,4	54,2	4,7	7,8	11,9	1,5	199,4	290,9
6. Stanovništvo	9.655,9	13.938,6	5.668,4	5.012,8	734,5	1.170,3	1.090,1	666,3	17.148,9	20.788,0
7. Nerezidenti	308,5	74,1	149,4	181,1	0,0	7,3	30,8	16,3	488,7	278,9
Ukupno	25.449,1	31.414,7	15.824,6	15.067,2	1.643,1	2.599,5	3.720,9	2.145,8	46.637,7	51.227,3

Na razini pojedinih grupa može se uočiti da su u strukturi kreditnog portfelja najveći udjel kredita državnim jedinicama ostvarile banke iz I. grupe, najveći udjel kredita stanovništvu banke iz I. i III. grupe, dok su banke iz II. i IV. grupe ostvarile najveći udjel kredita ostalim trgovačkim društvima.

↑ Za svaku grupu banaka, kao i za sve banke, prikazana je kreditna izloženost prema pojedinih institucionalnom sektoru.

Izvori podataka su izvješća banaka na obrascu BS/KRED (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001).

U 2000. godini, a pogotovo u drugoj polovini 2000., likvidnost je bankovnog sustava poboljšana što je rezultiralo znatnim smanjenjem zaduženja banaka kod Hrvatske narodne banke, povećanjem plasmana banaka u likvidne instrumente HNB-a i Ministarstva financija te smanjenjem i aktivnih i pasivnih kamatnih stopa.

Krajem 2000. godine na razini ukupnog sustava banke su imale upisano 6 milijardi kuna vrijednosnih papira HNB-a i središnje države što čini 5,3 posto ukupne aktive sustava. Od toga iznosa 2,3 milijarde kuna, odnosno 38,3 posto plasirano je u blagajničke zapise HNB-a u kunama. Slijedili su plasmani u trezorske zapise Ministarstva financija u iznosu od 1,9 milijardi kuna (31,7 posto), u blagajničke zapise HNB-a u devizama (1,8 milijardi kuna, odnosno 29,8 posto) te u instrumente tržišta novca središnje države (0,01 milijarda kuna, odnosno 0,2 posto).

3.1.7. Pokazatelji likvidnosti

TABLICA 14. Upisani vrijednosni papiri HNB-a i središnje države, u milijunima kuna, na dan 31. prosinca 2000.

	I. grupa	II. grupa	III. grupa	IV. grupa	Ukupno
1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	1.685,3	479,1	95,0	28,6	2.288,0
2. Blagajnički zapisi HNB-a u devizama	1.070,8	413,5	101,3	192,6	1.778,2
3. Trezorski zapisi MF-a	1.081,8	536,6	130,8	141,9	1.891,1
4. Instrumenti tržišta novca središnje države	6,6	5,0	0,0	2,5	14,0
Ukupno	3.844,5	1.434,2	327,1	365,5	5.971,3

⇨ Prema statističkim izvorima Hrvatske narodne banke prikazano je stanje na određeni datum upisanih blagajničkih zapisa središnje banke u domaćoj i stranoj valuti, kao i stanje vrijednosnih papira središnje države koji se nalaze u vlasništvu banaka.

Vrijednosni papiri središnje banke upisuju se na temelju Odluke o izdavanju blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (NN, br. 48/98) i Odluke o izdavanju blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (NN, br. 48/98 i 7/99).

Od ukupnih plasmana u navedene vrijednosne papire najveći je relativni plasman¹⁰, kad se usporede pojedine grupe banaka, u blagajničke zapise HNB-a u kunama (43,8 posto) ostvaren u I. grupi. Najveći relativni plasmani u blagajničke zapise HNB-a u devizama (52,7 posto) te u instrumente tržišta novca središnje države (0,7 posto) ostvareni su u IV. grupi. Najveći relativni plasman u trezorske zapise Ministarstva financija (40 posto) ostvaren je u III. grupi.

¹⁰ Pod najvećim relativnim plasmanom ovdje se smatra udjel ulaganja pojedine grupe banaka u određenu vrstu vrijednosnih papira, i to one grupe kod koje je, promatrano u usporedbi s ostalim grupama banaka, taj udjel najveći.

U 2000. godini ukupne posudbe svih banaka od HNB-a iznosile su 0,4 milijarde kuna što je 66,7 posto manje od prosjeka 1999. godine. Ukupne posudbe banaka od središnje banke kontinuirano su se smanjivale tijekom cijele 2000. godine. Tako je prosječno ukupno zaduženje u četvrtom tromjesečju 2000. godine iznosilo 0,2 milijarde kuna što je 27,6 posto manje u usporedbi s trećim tromjesečjem iste godine.

TABLICA 15. Krediti od Hrvatske narodne banke, u milijunima kuna, godišnji prosjek

	I. grupa		II. grupa		III. grupa		IV. grupa		Ukupno	
	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.	1999.	2000.
1. Lombardni kredit	107,1	51,8	33,5	5,2	3,8	0,9	10,4	1,4	154,8	59,3
2. Interventni kredit	0,0	0,0	21,5	3,3	0,0	0,0	62,6	5,1	84,1	8,4
3. Kredit za likvidnost	0,0	0,0	791,8	274,9	70,9	20,5	68,7	56,1	931,4	351,4
4. Repo blagajnički zapisi	71,9	12,9	51,5	3,9	8,9	0,5	9,1	0,1	141,5	17,3
Ukupno	179,1	64,8	898,2	287,3	83,7	21,8	150,8	62,6	1.311,8	436,5

⇨ Za svaku grupu banaka, kao i za sve banke, prikazan je tromjesečni, odnosno godišnji prosjek korištenja sekundarnih izvora likvidnosti od središnje banke, i to lombardnih kredita, kredita za likvidnost, interventnih kredita te posuđivanja sredstava na repo aukcijama središnje banke. Navedeni sekundarni izvori likvidnosti rabe se u skladu sa sljedećom regulativom Hrvatske narodne banke: 1) Odlukom o uvjetima za odobrenje kratkoročnog kredita na osnovi zaloga vrijednosnih papira (lombardni kredit) (NN, br. 160/98, 28/99, 32/99, 38/99, 131/2000 i 53/2001), 2) Odlukom o kratkoročnom kreditu za likvidnost (NN, br. 132/99 i 53/2001) i 3) Odlukom o uvjetima i načinu odobravanja kratkoročnih interventnih kredita (NN, br. 32/99).

⇨ Omjer slobodnih pričuva i obvezne pričuve za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje slobodne pričuve na određeni datum svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, te se nakon toga zbroje iznosi obveznih pričuva svake grupe banaka.

Slobodne pričuve računaju se prema sljedećoj formuli:

$$\text{slobodne pričuve} = (\text{stvarne kunske pričuve} + \text{stvarne devizne pričuve} + \text{dopunske pričuve}) - (\text{obvezne pričuve} + \text{devizne obvezne pričuve}) - \text{uzajmljene pričuve}$$

stvarne kunske pričuve = stanje na žiroračunu + stanje u blagajni + izdvojena pričuva stvarne devizne pričuve = likvidna devizna potraživanja (uključujući blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti) + izdvojena pričuva dopunske pričuve = blagajnički zapisi HNB-a u domaćoj valuti + trezorski zapisi MF-a RH + mjenice MF-a RH + kratkoročni plasmani na tržištu novca

uzajmljene pričuve = lombardni kredit + repo blagajnički zapisi + interventni kredit + izvanredni kredit + predsanacijski kredit + prekonoćni kredit + ostali krediti s rokom dospjeća do 7 dana.

⇨ Omjer ukupnih kredita i depozita za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje ukupni krediti na određeni datum svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, te se nakon toga zbroje iznosi ukupnih depozita svake grupe banaka. Tako dobivene sume međusobno se podijele te se navedeni iznos pomnoži sa 100. Jednaki se postupak primjenjuje pri izračunu toga pokazatelja za sve banke.

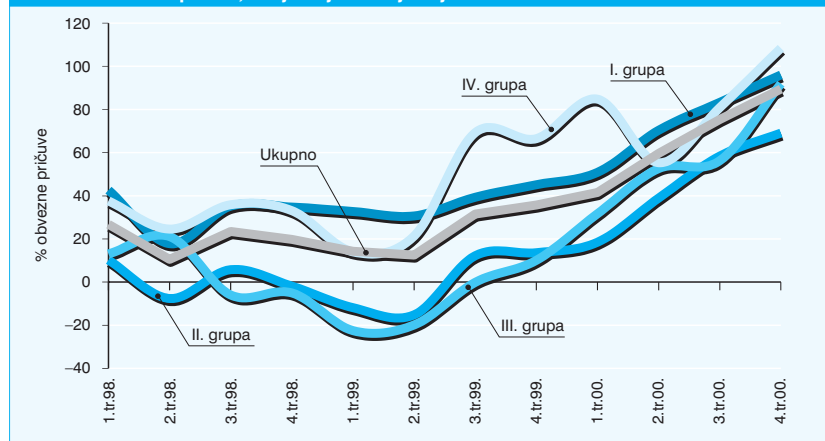
Pod kreditima podrazumijevamo kunske i devizne kredite u neto iznosu, tj. nakon umanjenja kredita za iznos formiranih posebnih rezerva za identificirane gubitke. U depozite je uključena i blokirana devizna štednja stanovništva, dok se depoziti primljeni od HNB-a smatraju obvezama po kreditima pa se zato i ne uključuju.

Izvori su podataka o kreditima izvješća banaka na obrascu BS/KRED (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001), a podataka o depozitima izvješća na obrascu BS/DEP (Statističko izvješće za banke).

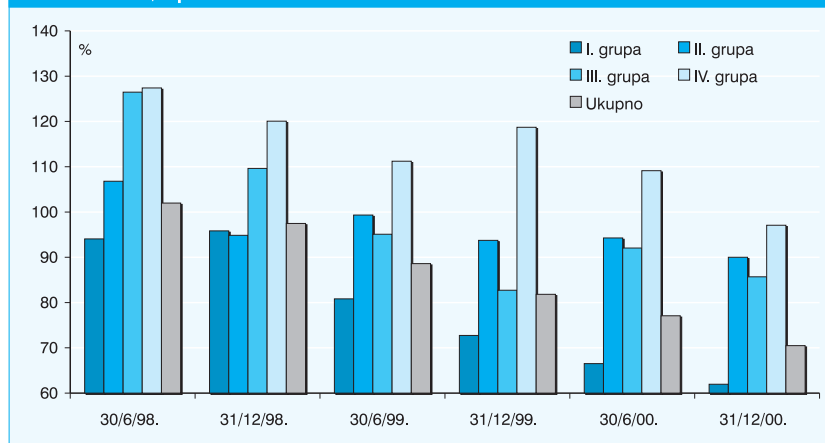
U promatranom razdoblju sve četiri grupe banaka ostvaruju najveću vrijednost omjera slobodne pričuve i obračunate obvezne pričuve krajem 2000. godine.

U razdoblju do trećeg tromjesečja 1999. (osim u trećem tromjesečju 1998. godine u II. grupi) navedeni je omjer u II. i III. grupi banaka bio negativan. I u preostalim dvjema grupama banaka u navedenom razdoblju bilježi se pad navedenog pokazatelja. Nakon otvaranja stečaja kod insolventnih banaka u II. i III. grupi banaka u 1999. godini trend se okreće te od tada bilježimo neprekidni rast navedenog pokazatelja. Na ubrzani rast likvidnosti u 2000. godini utjecalo je i smanjenje dugova države prema gospodarstvu te smanjenje stope obvezne pričuve.

SLIKA 18. Slobodne pričuve, stanje krajem tromjesečja

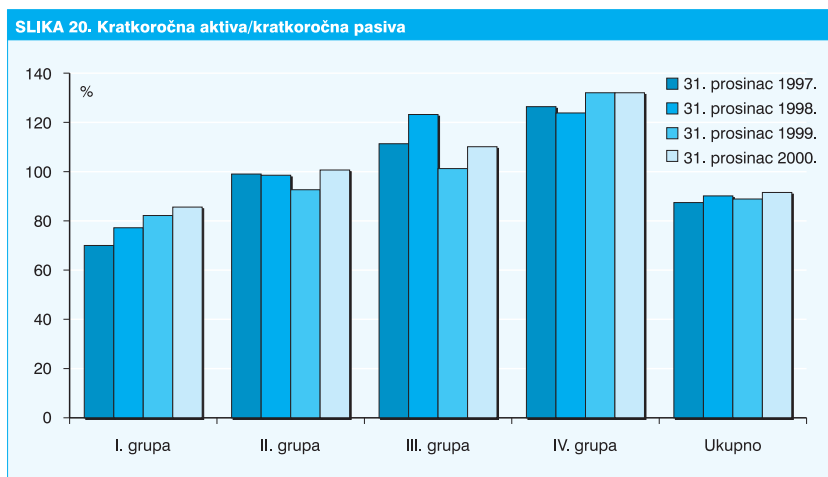

SLIKA 19. Krediti/depoziti

U drugoj polovini 2000. godine sve četiri grupe banaka bilježe smanjenje omjera kredita i depozita zbog znatnog rasta depozita uz umjereni rast kredita. Najveće smanjenje (poboljšanje) od 12 postotnih bodova ostvareno je u IV. grupi. Slijede III. grupa sa smanjenjem od 6,4 postotna boda, I. grupa sa 4,6 postotnih bodova te II. grupa sa 4,3 postotna boda.

Krajem 2000. godine na razini bankovnog sustava ostvarena je razina ovog pokazatelja od 70,5 posto što čini smanjenje od 6,6 postotnih bodova u usporedbi sa sredinom iste godine. Istodobno je kod pojedinih grupa banaka ostvarena sljedeća razina navedenog pokazatelja: 62 posto u I. grupi, 90 posto u II. grupi, 85,7 posto u III. grupi te 97,1 posto u IV. grupi.

↳ Omjer kratkoročne aktive i kratkoročne pasive za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje kratkoročne aktive u određenom tromjesečju svih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, te se nakon toga, na jednaki način, zbroje i kratkoročne pasive. Tako dobivene sume međusobno se podijele i dobiveni se iznos pomnoži sa 100.

Izvori su podataka o kratkoročnoj aktivi izvješća banaka na obrascima BS i BS/RK (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001). Izvor podataka o kratkoročnoj pasivi jesu izvješća banaka na obrascima BS i BS/RD (Statističko izvješće za banke).

Na poboljšanje likvidnosti banaka u 2000. godini ukazuje nam i kretanje odnosa kratkoročne aktive i kratkoročne pasive. Na razini sustava navedeni je omjer krajem 2000. iznosio 91,6 posto što je povećanje od 2,7 postotnih bodova u usporedbi s krajem 1999. godine.

Na razini pojedinih grupa banaka u 2000. godini ostvareno je povećanje ovog pokazatelja: u I. grupi za 3,4 postotna boda, u II. grupi za 8 postotnih bodova, u III. grupi za 8,9 postotnih bodova, dok je u IV. grupi navedeni pokazatelj ostao nepromijenjen.

U drugom polugodištu 2000. godine, s obzirom na kretanje duge i kratke devizne pozicije, nastavljen je očekivani trend daljnjeg smanjenja prosječne izloženosti valutnom riziku na razini bankovnog sustava, što pokazuje da banke kvalitetnije upravljaju ovom vrstom rizika, kao i da su se pojavili pozitivni učinci konsolidacije bankovnog sustava.

Nastavak pozitivnog trenda uvjetovan je svakako i izmjenom regulative¹¹ kojom je dopuštena izloženost valutnom riziku smanjena sa 30 na 25 posto jamstvenoga kapitala.¹²

Ipak, unatoč pozitivnim kretanjima na razini bankovnog sustava, potrebno je upozoriti i na još uvijek prisutne određene poteškoće i neusklađenosti glede izloženosti valutnom riziku kod pojedinih grupa banaka (I. i II. grupa). Pri tomu treba istaknuti da je tu riječ samo o pojedinim bankama unutar navedenih grupa, i to (pretežito) onima koje su prošle postupak sanacije i koje su do sanacije uglavnom iskazivale kratku deviznu poziciju, a nakon sanacije dugu poziciju.

3.1.8. Valutna usklađenost imovine i obveza

¹¹ Odluka o sprečavanju izloženosti devizne pozicije ovlaštenih banaka i štedionica valutnom riziku (NN, br. 134/97 i 94/2000), koja se primjenjuje od 1. prosinca 2000.

¹² Banke su, mahom, i prije smanjenja postotka dopuštene izloženosti održavale svoju deviznu poziciju, radi vlastite zaštite, ispod maksimalno dopuštene. Tako je dodatno olakšan postupak daljnjeg usklađivanja mjerenja izloženosti devizne pozicije valutnom riziku sa standardima Bazelskog odbora za nadzor banaka, a kojima se nastoji smanjiti taj postotak.

⇒ Omjer duge devizne pozicije (kad su devizna potraživanja veća od deviznih obveza) i jamstvenoga kapitala za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje duge devizne pozicije u određenom tromjesečju onih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, a iskazale su dugu deviznu poziciju, te se nakon toga, na jednaki način, zbroje iznosi jamstvenoga kapitala. Tako dobivene sume međusobno se podijele i dobiveni se iznos pomnoži sa 100.

Izvori su podataka o dugoj deviznoj poziciji izvješća banaka koja se dostavljaju na temelju Odluke o sprečavanju izloženosti devizne pozicije ovlaštenih banaka i štedionica valutnom riziku (NN, br. 134/97 i 94/2000).

Jamstveni se kapital računa prema Odluci o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) i odgovarajućoj uputi za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000).

Izvori podataka o jamstvenom kapitalu jesu izvješća banaka na obrascu JAK, koji je sastavni dio navedene Upute.

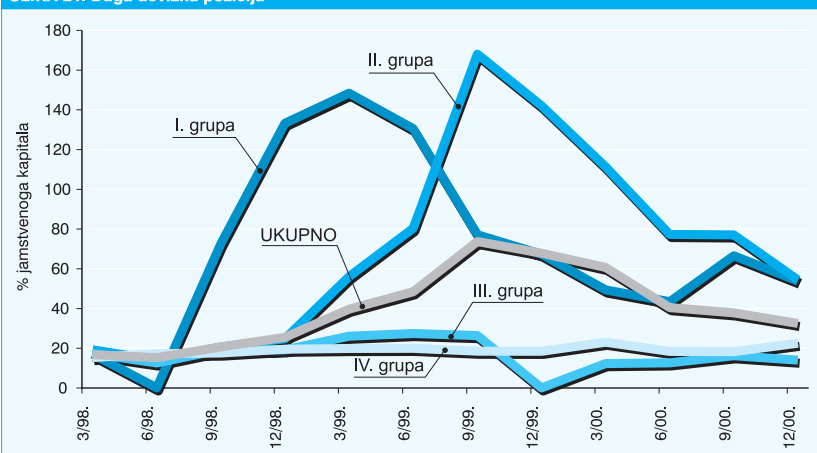
⇒ Omjer kratke devizne pozicije (kad su devizna potraživanja manja od deviznih obveza) i jamstvenoga kapitala za svaku grupu banaka računa se tako da se najprije zbroje kratke devizne pozicije u određenom tromjesečju onih banaka koje ulaze u pojedinu grupu banaka, a iskazale su kratku deviznu poziciju, te se nakon toga, na jednaki način, zbroje iznosi jamstvenoga kapitala. Tako dobivene sume međusobno se podijele i dobiveni se iznos pomnoži sa 100.

Izvori su podataka za kratku deviznu poziciju izvješća banaka koja se dostavljaju na temelju Odluke o sprečavanju izloženosti devizne pozicije ovlaštenih banaka i štedionica valutnom riziku (NN, br. 134/97 i 94/2000).

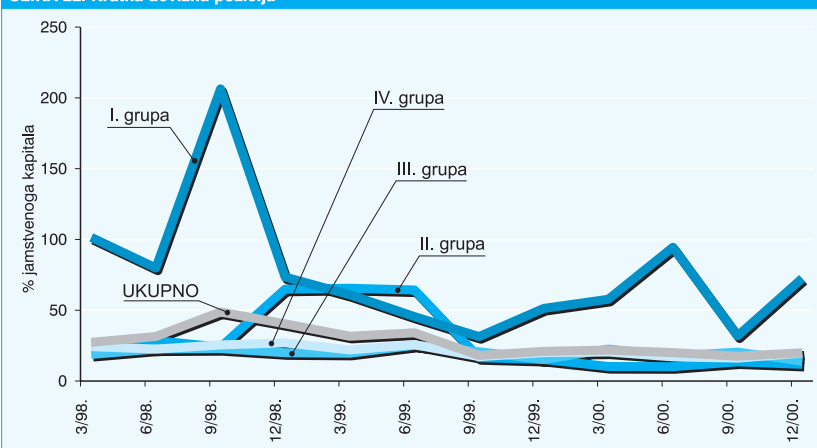
Jamstveni se kapital računa prema Odluci o načinu izračunavanja kapitala banke (NN, br. 32/99 i 101/2000) i odgovarajućoj uputi za njezino provođenje (Uputa za jedinstvenu primjenu Odluke o načinu izračunavanja kapitala banke – NN, br. 36/99 i 123/2000).

Izvori su podataka o jamstvenom kapitalu izvješća banaka na obrascu JAK, koji je sastavni dio navedene Upute.

SLIKA 21. Duga devizna pozicija

SLIKA 22. Kratka devizna pozicija

3.2. Štedionice

Krajem 2000. godine poslovalo je 26 štedionica, od toga 4 stambene štedionice. Tijekom 2000. godine 7 je štedionica izgubilo odobrenje za rad, a protiv jedne je štedionice pokrenut stečajni postupak.

3.2.1. Struktura bilance

Aktiva štedionica iznosila je 31. prosinca 2000. godine 1,6 milijardi kuna i bila je za 22,7 posto veća od ukupne aktive štedionica krajem 1999. godine, odnosno 19,7 posto veća od ukupne aktive sredinom 2000. godine. Od ukupne aktive štedionica krajem 2000. godine 36,6 posto odnosilo se na stambene štedionice što je povećanje udjela stambenih štedionica od 17,2 postotna boda u usporedbi s krajem prošle godine. Na takvo kretanje utjecao je intenzivan rast aktive stambenih štedionica od 365,3 milijuna kuna odnosno 171,7 posto, s jedne strane, te smanjenje broja štedionica zbog oduzimanja odobrenja za rad, s druge strane.

U aktivi štedionica na dan 31. prosinca 2000. prevladavali su krediti ostalim komitentima sa 39,7 posto. Slijede trezorski zapisi i blagajnički zapisi HNB-a sa 15 posto te investicijski portfelj vrijednosnih papira sa 12,1 posto. U 2000.

TABLICA 16. Struktura aktive štedionica, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1999.		XII. 2000.		Promjena
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	
1. Gotovina i depoziti kod HNB-a	89,8	7,0	91,6	5,8	2,1
1.1. Gotovina	24,3	1,9	34,5	2,2	42,1
1.2. Depoziti	65,5	5,1	57,1	3,6	-12,8
2. Depoziti kod bankovnih institucija	93,1	7,2	99,0	6,3	6,3
3. Trezorski zapisi MF-a i blag. zapisi HNB-a	126,4	9,8	237,3	15,0	87,7
4. Trgovački portfelj vrijednosnih papira	3,1	0,2	144,4	9,2	4.605,6
5. Krediti financijskim institucijama	50,5	3,9	10,8	0,7	-78,7
6. Krediti ostalim komitentima	662,3	51,5	625,7	39,7	-5,5
7. Investicijski portfelj vrijednosnih papira	32,4	2,5	190,9	12,1	488,4
8. Ulaganja u podružnice i povezana trg. društva	1,4	0,1	1,4	0,1	2,6
9. Preuzeta imovina	25,8	2,0	17,7	1,1	-31,3
10. Materijalna imovina i softver (minus amort.)	66,5	5,2	57,2	3,6	-14,0
11. Kamate, naknade i ostala imovina	142,5	11,1	109,6	6,9	-23,1
12. Manje: posebne rezerve za neident. gubitke	7,6	0,6	7,9	0,5	4,6
Ukupno	1.286,2	100,0	1.577,6	100,0	22,7

godini najveći rast udjela u aktivi (od 9,6 postotnih bodova) ostvaren je kod investicijskog portfelja vrijednosnih papira, dok je najveći pad udjela (od 11,8 postotnih bodova) ostvaren kod kredita ostalim komitentima kod kojih je zabilježen i apsolutni pad ukupnog iznosa što ukazuje na smanjenu kreditnu aktivnost štedionica u navedenom razdoblju.

Stambene štedionice imaju drugačiju strukturu aktive nego ostale štedionice. Krajem 2000. godine 91,2 posto ukupne aktive bilo je plasirano u vrijednosne papire. S vremenom, kako sve veći broj štediša bude stjecao uvjete za podizanje stambenoga kredita, mijenjat će se i struktura aktive stambenih štedionica.

U strukturi pasive štedionica, prema podacima za kraj 2000. godine, najveći udjel imali su depoziti – 75,9 posto. Slijedi kapital sa 19,8 posto te dopunski

TABLICA 17. Struktura pasive štedionica, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1999.		XII. 2000.		Promjena
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	
1. Krediti od financijskih institucija	28,8	2,2	13,6	0,9	-52,8
1.1. Kratkoročni krediti	24,8	1,9	12,4	0,8	-50,1
1.2. Dugoročni krediti	4,1	0,3	1,2	0,1	-69,9
2. Depoziti	826,3	64,2	1.197,0	75,9	44,9
2.1. Depoziti na žiroračunima i tekućim računima	6,6	0,5	7,0	0,4	5,5
2.2. Štedni depoziti	38,6	3,0	46,9	3,0	21,4
2.3. Oročeni depoziti	781,1	60,7	1.143,2	72,5	46,4
3. Ostali krediti	8,4	0,7	4,4	0,3	-48,0
3.1. Kratkoročni krediti	7,8	0,6	3,8	0,2	-51,2
3.2. Dugoročni krediti	0,6	0,0	0,6	0,0	-5,5
4. Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	-
4.1. Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	-
4.2. Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	-
5. Dopunski kapital	52,0	4,0	52,5	3,3	1,1
5.1. Izdani podređeni instrumenti	12,8	1,0	7,9	0,5	-38,4
5.2. Izdani hibridni instrumenti	39,2	3,0	44,7	2,8	14,0
6. Kamate, naknade i ostale obveze	53,0	4,1	64,5	4,1	21,7
7. Dobit/gubitak tekuće godine	-41,4	-3,2	-66,1	-4,2	59,6
8. Kapital	359,1	27,9	311,6	19,8	-13,2
Ukupno	1.286,2	100,0	1.577,6	100,0	22,7

⇨ Na temelju podataka iz Statističkog izvješća za banke (NN, br. 57/99 i 3/2001 – obrazac BS) te izvedenoga istovrsnog agregiranog izvješća na razini sustava, za promatrana razdoblja izračunat je udjel svake bilančne stavke aktive u ukupnoj aktivi. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

⇨ Primijenjeno je isto načelo kao i u Tablici 16., tj. na osnovi podataka iz izvješća na obrascima BS (Statističko izvješće za banke – NN, br. 57/99 i 3/2001) te iz izvedenoga istovrsnog agregiranog izvješća na razini sustava, za promatrana razdoblja izračunat je udjel svake bilančne stavke pasive u ukupnoj pasivi. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

⇒ Kapital, kao jedna od stavki na strani pasive agregirane bilance svih štedionica prikazane u Tablici 17., detaljnije je razrađen te je za promatrana razdoblja izračunat udjel svake od navedenih stavki u ukupnom kapitalu svih štedionica stavljanjem u odnos svake stavke s ukupnim kapitalom štedionica. Navedeni iznosi pomnoženi su sa 100. Promjena stanja je postotna promjena u usporedbi s prethodnim razdobljem.

TABLICA 18. Struktura kapitala štedionica, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1999.		XII. 2000.		Promjena
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	
1. Dionički kapital	369,4	102,9	339,5	109,0	-8,1
2. Zadržana dobit/gubitak	-46,1	-12,8	-52,9	-17,0	14,7
3. Zakonske rezerve	13,6	3,8	4,0	1,3	-71,0
4. Statutarne i ostale kapitalne rezerve	22,2	6,2	21,0	6,7	-5,3
Ukupno	359,1	100,0	311,6	100,0	-13,2

kapital sa 3,3 posto. U 2000. godini najveći rast udjela u pasivi, od 11,6 postotnih bodova, ostvaren je kod depozita, dok je najveći pad udjela, od 8,2 postotna boda ostvaren kod kapitala. Od ukupnog rasta depozita u navedenom razdoblju 46,2 posto ostvareno je kod stambenih štedionica.

Kapital štedionica smanjio se u usporedbi s krajem 1999. godine za 13,2 posto, dijelom zbog smanjenja broja štedionica u 2000., a dijelom zbog povećanja gubitka štedionica odnosno smanjenja zakonskih, statutarne i ostalih pričuva radi pokrića gubitka.

Stopa adekvatnosti kapitala štedionica iznosila je na kraju 2000. godine 33,5 posto, tj. smanjila se za 9,2 postotna boda u usporedbi s krajem 1999.

3.2.2. Račun dobiti i gubitka

Štedionice su u 2000. godini ostvarile gubitak u poslovanju od 66 milijuna kuna, što nakon gubitka od 49,2 milijuna kuna ostvarenog u 1999. govori o daljnjem pogoršanju poslovanja štedionica tijekom 2000. Na veličinu iskazanoga gubitka također je utjecao gubitak pojedinih stambenih štedionica u poslovanju, koji nije rezultat lošeg poslovanja, nego činjenice da su one tek nedavno osnovane. Neto kamatni prihod, neto nekamatni prihod te troškovi rezervacija za gubitke imaju tendenciju smanjivanja, dok su u porastu opći administrativni troškovi i amortizacija.

⇒ Na temelju podataka iz Statističkog izvješća za banke (NN, br. 57/99 i 3/2001 – obrazac RDG) kumulativno je, za promatrana razdoblja, iskazana svaka stavka iz izvješća na razini svih štedionica. Ukupan iznos za svaku stavku izračunat je tako da su zbrojeni iznosi istovrsnih stavki iz izvješća, i to na razini svih štedionica.

TABLICA 19. Račun dobiti i gubitka štedionica, u milijunima kuna

	1999.	2000.
1. Neto kamatni prihod	114,0	76,0
1.1. Kamatni prihodi	231,4	193,8
1.2. Kamatni troškovi	117,4	117,8
2. Neto nekamatni prihod	26,9	9,9
2.1. Nekamatni prihod	60,4	72,1
2.2. Nekamatni trošak	33,6	62,2
3. Opći administrativni troškovi i amortizacija	122,8	131,1
4. Neto prihod iz poslovanja prije rezervacija za gubitke	18,0	-45,3
5. Trošak rezervacija za gubitke	66,0	16,2
6. Dobit/gubitak prije oporezivanja	-48,0	-61,4
7. Porez na dobit	1,2	4,6
8. Dobit/gubitak poslije oporezivanja	-49,2	-66,0

3.2.3. Kreditna aktivnost

Krajem 2000. godine ukupni plasmani svih štedionica iznosili su 1,4 milijarde kuna, što je povećanje od 0,1 milijarde kuna ili 12,4 posto u usporedbi s krajem 1999. S promjenom visine ukupnih plasmana mijenjala se i njihova struktura po pojedinim kategorijama rizika. Povećan je udjel aktive koja donosi prihode u ukupnoj aktivi, sa 83,5 posto krajem 1999. godine na 90,5 posto krajem 2000., dok se smanjio udjel plasmana koji pripadaju skupinama najvišeg rizi-

TABLICA 20. Klasifikacija plasmana štedionica po rizičnim skupinama, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Plasmani	XII. 1999.		XII. 2000.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
A	925,4	75,9	1.177,7	86,0
B	92,7	7,6	61,4	4,5
C	110,3	9,0	50,7	3,7
D	46,0	3,8	36,1	2,6
E	44,6	3,7	43,8	3,2
Ukupno	1.218,9	100,0	1.369,6	100,0

TABLICA 21. Omjer rezerviranja i plasmana (A, B, C, D i E) štedionica, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 1999.	XII. 2000.
1. Ukupno rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke	129,2	94,9
1.1. Rezervacije za identificirane gubitke	121,6	87,2
1.2. Rezervacije za neidentificirane gubitke	7,6	7,7
2. Ukupni bruto plasmani (A, B, C, D i E)	1.218,9	1.369,6
3. Relativni omjer ukupnih rezervacija i ukupnih bruto plasmana	10,6%	6,9%

ka. Tako je smanjen udjel plasmana koji pripadaju skupini D i E, sa 7,4 posto krajem 1999. godine na 5,8 posto krajem 2000.

Poboljšanje kvalitete aktive vidljivo je i u kretanju odnosa ukupnih rezervacija i ukupnih bruto plasmana. Navedeni je omjer smanjen (poboljšan) sa 10,6 posto krajem 1999. godine na 6,9 posto krajem 2000.

⇨ U Tablici 20. navedeni su iznosi plasmana raspoređenih po rizičnim skupinama, kao i njihov udjel u ukupnim plasmanima koji se raspoređuju.

Izvor su podataka izvješća štedionica na obrascu R, propisanom Odlukom o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 32/99, 64/99 i 101/2000). Obrazac je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

⇨ Omjer ukupnih rezervacija i ukupnih plasmana štedionica koji se raspoređuju, izračunat je tako da su zbrojene posebne rezerve za identificirane i neidentificirane gubitke štedionica te je dobivena suma podijeljena s iznosom ukupnih plasmana štedionica i pomnožena sa 100.

Izvori podataka o iznosu posebnih rezerva za identificirane i neidentificirane gubitke jesu izvješća štedionica na obrascu PR, koji je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o visini i načinu formiranja posebnih rezervi za osiguranje od potencijalnih gubitaka banke (NN, br. 36/99 i 123/2000), a koja je donesena na temelju Odluke o visini i načinu formiranja posebnih rezervi za osiguranje od potencijalnih gubitaka banke (NN, br. 32/99).

Izvori su podataka o ukupnim plasmanima izvješća štedionica na obrascu R, propisanom Odlukom o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 32/99, 64/99 i 101/2000). Obrazac je sastavni dio Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o raspoređivanju plasmana i izvanbilančnih rizičnih stavki i utvrđivanju izloženosti banke (NN, br. 36/99 i 123/2000).

4. Popis banaka

Podaci o adresama, telefonskim brojevima, brojevima faksa, članovima uprave i nadzornog odbora, dioničarima koji imaju 3 ili više posto u temeljnom kapitalu banke te o revizorima banke za 2000. godinu.

Stanje na dan 31. prosinca 2000.

Uprava

Goran Gazivoda – predsjednik, Ivo Bilić

Nadzorni odbor

Alois Steinbichler – predsjednik, Anton Knett, Wolfgang Helpa, Günter Ettenauer, Heinz Meidlinger, Friedrich Racher, Alistair Bruce Turnbull

Dioničari

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

1. Bank Austria AG	80,02
2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	19,98

Revizor za 2000. godinu: Ernst & Young Audit d.o.o., Zagreb

BANK AUSTRIA CREDITANSTALT CROATIA d.d.

Jurišićeva 2, 10000 Zagreb
Tel. 01/4800-777, telefaks 01/4800-890
VBDI 2502004

Uprava

Thomas Grosse – predsjednik, Dominique Menu

Nadzorni odbor

Francois Brunot – predsjednik, Cally Alain Francois, Wolfdieter Engel, Hans-Jürgen Haas-Wittmüss, Benoit Langelier

Dioničari

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

1. BNP Pariba S.A.	50,0
2. Dresdner Bank AG	50,0

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

BNP-DRESDNER BANK (CROATIA) d.d.

Andrije Žaje 61, 10000 Zagreb
Tel. 01/3652-777, telefaks 01/3652-779
VBDI 2504000

Uprava

Gabrijel Sentić – predsjednik, Vesna Senjak, Anka Olić

Nadzorni odbor

Ivan Baković – predsjednik, Bartol Jerković, Vlatko Blekić, Mika Mimica, Marko Babić, Ante Čilić, Antun Milović, Josip Galić, Marijan Mandić

Dioničari

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

1. Jurves d.o.o.	7,99
2. Nova Immobilia d.o.o.	7,95
3. Mikser beton d.o.o.	7,35
4. Prospera d.o.o.	7,22
5. Kaptol banka d.d.	7,22
6. Đuro Đaković – Poljoprivredni strojevi i uređaji d.d.	6,76
7. Nord d.o.o.	6,48
8. Telecom d.o.o.	4,26
9. Slavenska štedionica d.d.	4,16
10. Šošćarić d.o.o.	4,07
11. Đuro Đaković holding d.d.	3,35
12. Croatia osiguranje d.d.	3,07
13. Đuro Đaković – Termoelektrična postrojenja d.d.	3,07

Revizor za 2000. godinu: Revicon d.d., Zagreb

BRODSKO-POSAVSKA BANKA d.d.

Trg pobjede 29, 35000 Slavonski Brod
Tel. 035/445-800, telefaks 035/445-900
VBDI 2489004

CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE – BANCA d.d.

Smičiklasova 23, 10000 Zagreb
Tel. 01/4614-346, telefaks 01/4552-603
VBDI 2499000

Uprava

Adriano Carisi – predsjednik, Jasna Mamić

Nadzorni odbor

Giovanni Battista Ravidio – predsjednik, Giorgio Cerutti – zamjenik, Giorgio Covacich, Tito Favaretto, Luca Savino, Milan Travan

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Cassa di Risparmio di Trieste – Banca S.p.A.	72,06
2. International Finance Corporation	14,00
3. Finest S.p.A.	7,50
4. Simest-Societa Italiana Per Le Imprese Miste All'Estero Simest S.p.A.	4,40

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

CENTAR BANKA d.d.

Jurišićeva 3, 10000 Zagreb
Tel. 01/4803-444, telefaks 01/4803-441
VBDI 2382001

Uprava

Gordana Zrinščak – predsjednica, Ljiljana Podhraški, Ružica Vadić

Nadzorni odbor

Dragutin Biondić – predsjednik, Igor Knežević, Irena Kovačević, Zoran Smiljanić, Žarko Kraljević

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Heruc d.d.	38,38
2. Domus d.d.	6,02
3. Heruc-izrada odjeće d.o.o.	6,02
4. Lipa Mill d.d.	6,02
5. Lovinčić d.d.	6,02
6. Villa Dubrovnik d.d.	4,41
7. Heruc Zug AG	4,22
8. Diners club Adriatic d.d.	4,13

Revizor za 2000. godinu: Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

CONVEST BANKA d.d.

Gajeva 33, 10000 Zagreb
Tel. 01/4922-333, telefaks 01/4819-153
VBDI 2496001

Uprava

Ivan Maljevac – predsjednik, Drago Jakovčević, Frane Galzina

Nadzorni odbor

Janos Müller – predsjednik, Imre Balogh, Pero Perišić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Magyar Külkereskedelmi Bank R.t.	66,67
2. Pero Perišić	33,33

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

CREDO BANKA d.d.

Zrinsko-Frankopanska 58, 21000 Split
Tel. 021/380-655, telefaks 021/380-660
VBDI 2491005

Uprava

Šime Luketin – predsjednik, Mato Mišić

Nadzorni odbor

Mirko Vuković – predsjednik, Boris Barač, Dražen Bilić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Ferocommerce d.o.o.	9,98
2. Darko Gaurina	9,98
3. Plastal d.o.o.	9,97
4. Uvel d.o.o.	9,52
5. Prima-auto d.o.o.	8,94
6. Berman d.o.o.	7,47
7. Arca Merkatius d.o.o.	6,98

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

Uprava

Vedran Kuiš – predsjednik, Nataša Marendić, Nikola Samaržija

Nadzorni odbor

Niko Šeremet – predsjednik, Ivan Tomljenović, Jure Šimović, Željko Pecek, Joško Miliša

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	100,00

Revizor za 2000. godinu: Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

CROATIA BANKA d.d.

Kvaternikov trg 9, 10000 Zagreb
Tel. 01/2391-111, telefaks 01/2391-470
VBDI 2485003

Uprava

Zdravko Bubalo – predsjednik, Darinko Pupovac, Jadranka Gotovac

Nadzorni odbor

Stanko Banić – predsjednik, Đenko Peroš, Veljko Mašina, Stjepan Meštrović, Damir Vrhovnik, Ivo Mazić, Marko Vuksan

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Reginter d.o.o.	57,74
2. Ann Becerra	6,93
3. Nick Bubalo	6,93
4. Steve i Louise Bubalo	6,93
5. SWR Investment Limited	6,87

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

DALMATINSKA BANKA d.d.

Marka Oreškovića 3, 23000 Zadar
Tel. 023/201-500, telefaks 023/201-774
VBDI 2407000

Uprava

Vlaho Sutić – predsjednik, Krunoslav Brkljačić, Krešimir Krile

Nadzorni odbor

Marijan Marinko Filipović – predsjednik, Pave Rusković-Župan, Ivan Šprlje, Vido Bogdanović, Tomislav Vuličević

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	100,0

Revizor za 2000. godinu: Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

DUBROVAČKA BANKA d.d.

Put Republike 9, 20000 Dubrovnik
Tel. 020/356-333, telefaks 020/356-778
VBDI 2401003

Uprava

Petar Radaković – predsjednik, Tomislav Vuić, Nenad Jedud, Borislav Centner

Nadzorni odbor

Reinhard Ortner – predsjednik, August Jost, Gerhard Fabisch, Josef Kassler, Otto Ilchmann, Herbert Martinetz, Reinhold Schuster, Franz Mally, Ivan Ljubanović, Vladimir Jurašić, Robert Tkalčec

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	40,51
2. Erste Bank der Österreichischen Sparkassen AG	40,20

Revizor za 2000. godinu: Ernst & Young Audit d.o.o., Zagreb

ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Varšavska 3-5, 10000 Zagreb
Tel. 01/4561-999, telefaks 01/4561-900
VBDI 2402006

Uprava

Izidor Sučić – predsjednik, Jasna Fumagalli

Nadzorni odbor

Branko Josipović – predsjednik, Lovre Božina, Zdenko Prohaska

GOSPODARSKO KREDITNA BANKA d.d.

Draškovićeve 58, 10000 Zagreb
Tel. 01/4802-666, telefaks 01/4802-571
VBDI 2381009

Dioničari

1. Kristina Sučić
2. Ivan Sučić
3. Josip Bašić
4. Željko Krznarić
5. Veritas BH d.o.o.
6. Veritas d.o.o.
7. Kata Šparica
8. Darko Gojčić
9. Branko Josipović
10. Milan Zec
11. Gospodarsko kreditna banka d.d.
12. Vesna Mijović

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

9,22
8,74
7,43
7,43
7,40
7,40
7,38
7,33
5,66
5,43
4,25
3,57

Revizor za 2000. godinu: Reviz-biro d.o.o., Split

HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d.

Jurišićeva 4, 10000 Zagreb
Tel. 01/4804-513, telefaks 01/4810-791
VBDI 2390001

Uprava

Josip Slade – predsjednik, Slavko Durmiš

Nadzorni odbor

Ivan Videka – predsjednik, Božidar Sever, Jarmila Bašić, Bosiljka Oman-Tintor, Petar Kriste, Emilija Vadjla

Dioničari

1. Hrvatska pošta d.d.
2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
3. Hrvatski fond za privatizaciju

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

51,00
42,57
4,25

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

HYPOBANKA d.d.

Vodovodna 20a, 10000 Zagreb
Tel. 01/3643-710, telefaks 01/3643-687
VBDI 2426005

Uprava

Antun Sermek – predsjednik, Mira Ausmann

Nadzorni odbor

Katarina Hodko – predsjednik, Petar Žaja, Damir Horvat

Dioničari

1. Zagrebšped d.o.o.
2. Rijekašped d.o.o.
3. Slavonijašped d.o.o.
4. Hypocentar d.o.o.
5. Intermerc d.o.o.
6. Servitransport d.d.
7. Agroznanje d.o.o.
8. Rudina d.o.o.

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

43,42
9,69
9,66
7,34
5,64
5,07
4,60
3,27

Revizor za 2000. godinu: Revicon d.d., Zagreb

HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d.

Koturaška 47, 10000 Zagreb
Tel. 01/6103-666, telefaks 01/6103-555
VBDI 2500009

Uprava

Günther Striedinger – predsjednik, Heinz Truskaller, Igor Kodžoman

Nadzorni odbor

Wolfgang Kulterer – predsjednik, Jörg Schuster, Othmar Ederer, Roberto Marzanati, Gerd Pekner

Dioničari

1. Hypo Alpe-Adria-Bank AG
2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

91,74
8,26

Revizor za 2000. godinu: Ernst & Young Audit d.o.o., Zagreb

Uprava

Branko Buljan – predsjednik, Milivoj Delač, Ivka Mijić, Ružica Šarić

Nadzorni odbor

Marita Urlić-Radić – predsjednik, Mara Delale, Ante Čulić, Jure Svetić, Nevenka Buljan

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Imex trgovina d.o.o.	47,48
2. Branko Buljan	21,99
3. Trajektna luka d.d.	18,92

Revizor za 2000. godinu: Maran d.o.o., Split

IMEX BANKA d.d.

Tolstojeva 6, 21000 Split
Tel. 021/357-015, telefaks 021/583-849
VBDI 2492008

Uprava

Milenko Vidulin – predsjednik, Anton Šuran

Nadzorni odbor

Anton Brajković – predsjednik, David Curl, Silvana Kostešić, David Mc Mahon, Margot Jacobs

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Dalmatinska banka d.d.	87,16

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

ISTARSKA BANKA d.d.

Dalmatinova 4, 52100 Pula
Tel. 052/527-101, telefaks 052/527-400
VBDI 2416000

Uprava

Miro Dodić – predsjednik, Anton Belušić

Nadzorni odbor

Milan Travan – predsjednik, Marijan Kovačić, Edo Ivančić, Marko Martinčić, Klaudio Belušić, Đenio Radić, Vlado Kraljević

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Intercommerce d.o.o.	16,86
2. Tvornica cementa d.d.	15,04
3. Hempel d.d.	15,00
4. Montpelleir finance S.A.	10,00
5. Medias S.p.A.	7,63
6. Plava laguna d.d.	3,56

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

**ISTARSKA KREDITNA BANKA
UMAG d.d.**

Ernesta Miloša 1, 52470 Umag
Tel. 052/702-300, telefaks 052/741-275
VBDI 2380006

Uprava

Ivo Šinko – predsjednik, Željko Kardum, Ankica Bandalović

Nadzorni odbor

Željko Deković – predsjednik, Mirjana Škugor, Josip Huljev, Miro Petric, Miho Mioč, Petar Škender, Goran Žurić, Josip Stojanović, Branko Malenica, Ante Čobanov, Mirko Pralija

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Jadranska banka d.d.	9,20
2. Alfa d.d.	7,89
3. TLM TPP d.o.o.	5,00
4. Vinoplod-vinarija d.d.	4,99
5. TLM d.d.	4,84
6. Vodovod i odvodnja d.o.o.	4,62
7. Jolly JBS d.o.o.	4,26
8. Tiskara Kačić d.d.	4,23
9. Rivijera d.d.	3,58

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

JADRANSKA BANKA d.d.

Ante Starčevića 4, 22000 Šibenik
Tel. 022/242-242, telefaks 022/335-881
VBDI 2411006

KAPTOL BANKA d.d.

Maksimirska 120, 10000 Zagreb
Tel. 01/2359-700, telefaks 01/2339-575
VBDI 2498007

Uprava

Dejan Košutić – predsjednik, Bosiljka Rihter

Nadzorni odbor

Goran Marić – predsjednik, Dubravka Klarić-Čosić, Bosiljka Rihter

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Kaptol banka d.d.	15,00
2. Brodsko-posavska banka d.d.	7,16
3. Lorber d.o.o.	6,58
4. Dejan Košutić	6,19
5. Ulrich Seng	5,58
6. Školska knjiga d.d.	4,61
7. Agrocroatia d.o.o.	4,38
8. Petrač d.o.o.	3,68
9. Kaptol Petrač leasing	3,68
10. G.E.I. Istring d.o.o.	3,29
11. Bond d.o.o.	3,29
12. Snježana Herceg	3,12
13. Spomenka Ćurin	3,00

Revizor za 2000. godinu: – u veljači 2001. banci je oduzeto odobrenje za rad, a 4. svibnja 2001. donesena je Odluka glavne skupštine banke o pokretanju postupka likvidacije.

KARLOVAČKA BANKA d.d.

I. G. Kovačića 1, 47000 Karlovac
Tel. 047/611-540, telefaks 047/614-206
VBDI 2400008

Uprava

Sanda Cvitešić – predsjednik, Stjepan Poljak, Marijana Trpčić-Reškovic

Nadzorni odbor

Želimir Feitl – predsjednik, Željko Mažuran, Marko Šimunović, Ivan Podvorac, Ivan Guerrero Devlahovich, Helena Lenac, Zoran Posinovac

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Karlovačka banka d.d.	14,35
2. Lanzville Investments	5,37
3. Hrvatski fond za privatizaciju	5,27
4. Karlovačka pivovara d.d.	4,47
5. Hamowa d.o.o.	3,78

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

KREDITNA BANKA d.d.

Ul. grada Vukovara 74, 10000 Zagreb
Tel. 01/6167-333, telefaks 01/6116-466
VBDI 2481000

Uprava

Ante Todorčić – predsjednik, Željko Jakuš

Nadzorni odbor

Ivica Todorčić – predsjednik, Branko Bek, Tihomir Mikulić, Dane Gudelj, Ivica Sertić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Agrokor d.d.	15,88
2. Crodel d.o.o.	9,60
3. Investco vrijednosnice d.o.o.	8,94
4. Ledo d.d.	7,20
5. Jamnica d.d.	7,12
6. Konzum d.d.	5,98
7. Litograf d.o.o.	4,93
8. Zvijezda d.d.	4,78
9. Solana Pag d.d.	4,73
10. Perutnina Zagreb d.d.	4,73
11. Ceufin Brokers d.d.	4,30

Revizor za 2000. godinu: Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

Anton Butorac – predsjednik, Goran Rameša

Nadzorni odbor

Nikola Pavletić – predsjednik, Mirjana Petković, Ivan Prpić, Marijan Ključariček, Vito Svetina

Dioničari	Udjel u temeljnom kapitalu (%)
1. Adriaconsulting S.R.L.	50,00
2. Riječka banka d.d.	31,85
3. Transadria d.d.	14,77

Revizor za 2000. godinu: Iris nova d.o.o., Rijeka

Uprava

Mladenka Gombar – predsjednik, Marija Ribić, Zdravko Babić

Nadzorni odbor

Mislav Blažić – predsjednik, Daniel Stepinac, Davorin Rimac, Stjepan Varga, Dragutin Lončarić

Dioničari	Udjel u temeljnom kapitalu (%)
1. Privredna banka Zagreb d.d.	69,60
2. Čakovečki mlinovi d.d.	5,95

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

Uprava

Stipan Pamuković – predsjednik, Željko Škalec

Nadzorni odbor

Jakov Gelo – predsjednik, Ivan Gudelj, Milanka Klanfar, Tomislav Kličko, Bruno-Zvonimir Orešar

Dioničari	Udjel u temeljnom kapitalu (%)
1. Kemika d.d.	21,65
2. GIP Pionir d.d.	8,86
3. Stipan Pamuković	5,85
4. Željko Škalec	5,85
5. Aling j.t.d.	4,92
6. Ivan Gudelj	4,33
7. Ivan Leko	3,14
8. Ante Pamuković	3,14
9. Ante Samodol	3,14

Revizor za 2000. godinu: Rudan d.o.o., Zagreb

Uprava

Marija Šola – predsjednik, Brana Oštrić

Nadzorni odbor

Božo Čulo – predsjednik, Igor Oppenheim, Ivan Ćurković

Dioničari	Udjel u temeljnom kapitalu (%)
1. Metroholding d.d.	75,90
2. Andrija Matić	9,62
3. INGRA d.d.	5,93
4. Josip Kovač	4,07

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

KVARNER BANKA d.d.

Jadranski trg 4/I, 51000 Rijeka
Tel. 051/353-555, telefaks 051/353-566
VBDI 2488001

MEDIMURSKA BANKA d.d.

V. Morandinja 37, 40000 Čakovec
Tel. 040/370-500, telefaks 040/315-065
VBDI 2392007

NAVA BANKA d.d.

Tratinska 27, 10000 Zagreb
Tel. 01/3656-777, telefaks 01/3656-700
VBDI 2495009

PARTNER BANKA d.d.

Vončinina 2, 10000 Zagreb
Tel. 01/4602-222, telefaks 01/4602-289
VBDI 2408002

PODRAVSKA BANKA d.d.

Opatička 1a, 48300 Koprivnica
Tel. 048/65-50, telefaks 048/622-542
VBDI 2386002

Uprava

Julio Kuruc – predsjednik, Drago Galović, Božica Širić, Vladimir Novak

Nadzorni odbor

Ivan Pavliček – predsjednik, Ivan Henezi, Nevenka Cerovsky, Jurica (Đuro) Predović, Milijan Todorović

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Eumetra AG	9,36
2. Cerere S.R.L.	9,35
3. Jurica (Đuro) Predović	4,82
4. Giovanni Semerano	3,47
5. Antonia Gorgoni	3,04
6. Lorenzo Gorgoni	3,04
7. Andrea Montinari	3,04
8. Dario Montinari	3,04
9. Piero Montinari	3,04
10. Sigilfredo Montinari	3,04

Revizor za 2000. godinu: Revidicon d.o.o., Zagreb i Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

POŽEŠKA BANKA d.d.

Republike Hrvatske 1b, 34000 Požega
Tel. 034/254-200, telefaks 034/254-258
VBDI 2405004

Uprava

Vinko Matijević – predsjednik, Mihovil Petrović, Goran Matanović

Nadzorni odbor

Vlado Zec – predsjednik, Željko Glavić, Luka Balenović, Đurđa Babić, Vlado Krauthaker

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Požeška banka d.d.	28,25
2. TIM 2000 d.o.o.	4,65
3. JP Hrvatske šume p.o.	3,71

Revizor za 2000. godinu: Deloitte & Touche d.o.o., Zagreb

PRIVREDNA BANKA – LAGUNA BANKA d.d.

Prvomajska 4a, 52440 Poreč
Tel. 052/416-777, telefaks 052/416-770
VBDI 2497004

Uprava

Zdravka Cukon – predsjednica, Roberto Drandić

Nadzorni odbor

Tomislav Lazarić – predsjednik, Ljiljana Horvat, Danijel Stepinac

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Privredna banka Zagreb d.d.	100,00

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.

Račkoga 6, 10000 Zagreb
Tel. 01/4723-344, telefaks 01/4723-131
VBDI 2340009

Uprava

Božo Prka – predsjednik, Franjo Filipović, Davor Holjevac, Ivan Gerovac, Ivan Krolo, Zvonko Agičić, Nediljko Matić

Nadzorni odbor

Enrico Meucci – predsjednik, Adriano Bisogni, Gianfranco Mandelli, Adriano Arietti, Marijan-Marinko Filipović

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Comit Holding International S.A.	66,30
2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	25,00

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

Uprava

Zdenko Adrović – predsjednik, Lovorka Penavić, Michael Müller, Velimir Šonje

Nadzorni odbor

Herbert Stepic – predsjednik, Renate Kattinger, Andreas Zakostelsky

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Raiffeisen Zentralbank Österreich AG	62,71
2. Raiffeisenbank-Zagreb-Beteiligungsgesellschaft mbH	32,81
3. Raiffeisenlandesbank Kärnten reg. Ges. mbH	4,48

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d.

Petrinjska 59, 10000 Zagreb
Tel. 01/4566-466, telefaks 01/4819-459
VBDI 2484008

Uprava

Vesna Badurina – predsjednik, Branka Juričev

Nadzorni odbor

Tomislav Lazarić – predsjednik, Loretta Jakovac, Mislav Blažić, Snježana Sklizović, Marinko Dumanić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Privredna banka Zagreb d.d.	74,20
2. Riadria banka d.d.	7,96

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

RIADRIA BANKA d.d.

Đure Šporera 3, 51000 Rijeka
Tel. 051/339-111, telefaks 051/211-093
VBDI 2325004

Uprava

Ivan Štokić – predsjednik, Antun Jurman, Borislav Perožić

Nadzorni odbor

Dietrich Wolf – predsjednik, Marinko Učur, Jochen Bottermann, Klaus Rauscher, Vojko Obersnel

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Bayerische Landesbank Girocentrale	59,90
2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	25,12

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

RIJEČKA BANKA d.d.

Jadranski trg 3a, 51000 Rijeka
Tel. 051/208-211, telefaks 051/330-525
VBDI 2300007

Uprava

Marijan Trusk – predsjednik, Verica Lindić, Višnja Jednačak

Nadzorni odbor

Želimir Kodrić – predsjednik, Džemal Mešinović, Ante Tustonjić, Zvonko Palameta, Antun Štimac, Milan Penava, Ignacije Marđetko, Vladimir Mučnjak, Anica Vrbančić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Samoborka d.d.	9,35
2. Hrvatske šume p.o.	6,86
3. V.H. Trade d.o.o.	5,84
4. Sant d.o.o.	4,96
5. Tigra d.o.o.	4,96
6. Chromos d.d.	4,92
7. Vajda elvit d.o.o.	4,34
8. Ozas	4,04
9. Končar d.d.	3,36

Revizor za 2000. godinu: M.Z. Auditors d.o.o., Zagreb

SAMOBORSKA BANKA d.d.

Trg kralja Tomislava 8, 10430 Samobor
Tel. 01/3362-530, telefaks 01/3361-523
VBDI 2403009

SISAČKA BANKA d.d.

Trg Lj. Posavskoga 1, 44000 Sisak
Tel. 044/549-100, telefaks 044/549-101
VBDI 2419008

Uprava

Davorka Jakir – predsjednik, Mirjana Vipotnik, Andrea Zemljić-Modronja

Nadzorni odbor

Dinko Pintarić – predsjednik, Zoran Gobac, Miroslav Matić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Prvipromet d.o.o.	8,78
2. Madison d.o.o.	8,64
3. Blok usluge d.o.o.	8,59
4. Skok promet d.o.o.	8,54
5. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	4,70
6. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	3,84
7. GE-ZE d.o.o.	3,64

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

SLATINSKA BANKA d.d.

Vladimira Nazora 2, 33520 Slatina
Tel. 033/551-526, telefaks 033/551-566
VBDI 2412009

Uprava

Vera Radaš – predsjednik, Angelina Horvat

Nadzorni odbor

Ante Šimara – predsjednik, Josip Koleno, Marija Maleković, Ljiljana Katavić, Ružica Šimara

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Pronekinvest d.d.	7,42
2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	7,33
3. Ante Šimara	6,85
4. Sloper d.o.o.	5,56
5. Rima-promet d.o.o.	5,59
6. Ljiljana Katavić	5,35
7. Lustrin d.o.o.	4,61

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

SLAVONSKA BANKA d.d.

Kapucinska 29, 31000 Osijek
Tel. 031/231-231, telefaks 031/201-039
VBDI 2393000

Uprava

Ivan Mihaljević – predsjednik, Jerislav Kuštera, Alma Jukić, Pero Vrdoljak

Nadzorni odbor

Marija Crnjac – predsjednica, Wolfgang Kulterer, Victor Pastor, Walter Bleyer, Ernst Fanzott

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d./ Hypo Alpe-Adria-Bank AG	45,14
2. Zagrebačka banka d.d./Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	26,98
3. Slavonska banka d.d.	6,63

Revizor za 2000. godinu: Ernst & Young Audit d.o.o., Zagreb

SPLITSKA BANKA d.d.

R. Boškovića 16, 21000 Split
Tel. 021/370-500, telefaks 021/370-541
VBDI 2330003

Uprava

Tomo Bolotin – predsjednik, Stjepan Kolovrat, Jerislav Kuštera, Darko Medak, Pero Vrdoljak

Nadzorni odbor

Fausto Petteni – predsjednik, Giovanni Battista Ravidà, Luigi Lovaglio, Alessandro Maria Decio, Mate Kosović

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. UniCredito Italiano S.p.A.	62,59
2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	25,00

Revizor za 2000. godinu: Pricewaterhouse Coopers d.o.o., Zagreb

Uprava

Željko Udovičić – predsjednik, Ante Babić, Josip Ševerdija

Nadzorni odbor

Ivo Andrijić – predsjednik, Đuro Benček, Franjo Škoda

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Šted – Invest d.d.	89,71
2. Finer & Kolenc d.o.o.	4,16
3. Redip d.o.o.	4,05

Revizor za 2000. godinu: Revizija d.o.o., Zagreb

ŠTEDBANKA d.d.

Slavonska avenija 3, 10000 Zagreb
Tel. 01/6306-666, telefaks 01/6187-015
VBDI 2483005

Uprava

Mato Lukinić – predsjednik, Borna Zane, Pavao Parat

Nadzorni odbor

Tea Martinčić – predsjednik, Renata Babić, Ines Dabić, Dragutin Drk, Duilio Belić

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Zagrebačka banka d.d.	84,43
2. Varaždinska banka d.d.	9,99

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

VARAŽDINSKA BANKA d.d.

Kapucinski trg 5, 42000 Varaždin
Tel. 042/400-000, telefaks 042/400-112
VBDI 2391004

Uprava

Heinrich Angelides – predsjednik, Julio Krevelj

Nadzorni odbor

Klaus Thalhammer – predsjednik, Hans Janeschitz, Klaus Störzbach, Gerhard Wöber, Fausto Maritan, Ekkehard Fugl, Pierre-Yves Tarneaud

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. VBB International holding AG	70,00
2. Banque Federale des Banques Populaires	10,00
3. GZ Bank AG	6,66
4. WGZ Bank AG	3,33

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

VOLKSBANK d.d.

Varšavska 9, 10000 Zagreb
Tel. 01/801-300, telefaks 01/4801-365
VBDI 2503007

Uprava

Franjo Luković – predsjednik, Milivoj Goldštajn, Zvonimir Jurjević, Nikola Kalinić, Sanja Rendulić, Damir Odak, Tomica Pustišek

Nadzorni odbor

Petar Đukan – predsjednik, Jakša Barbić, Milan Artuković, Vladimir Bogatec, Klaus Junker, Charles McWeigh III, Friedrich van Schwarzenberg, Miljenko Živaljić, Ante Vlahović

Dioničari**Udjel u temeljnom kapitalu (%)**

1. Bankers Trust Company	40,12
2. UniCredito Italiano S.p.A.	9,95
3. Allianz AG	9,93
4. Caisse Nationale du Credit Agricole	4,30

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

ZAGREBAČKA BANKA d.d.

Paromlinska 2, 10000 Zagreb
Tel. 01/6104-000, telefaks 01/6110-555
VBDI 2360000

**BAYERISCHE HYPO- UND
VEREINSBANK AG, Glavna
podružnica Zagreb**

Ul. Alexandera von Humboldta 4,
10000 Zagreb
Tel. 01/6159-206, telefaks 01/6159-197
VBDI 8801006

Uprava

Anđelka Čavlek – zastupnica podružnice, Vesna Garapić – zastupnica podružnice

Nadzorni odbor

Dioničari

1. Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG

Udjel u temeljnom kapitalu (%)

100,00

Revizor za 2000. godinu: KPMG Croatia d.o.o., Zagreb

Prilog

Naziv banke i sjedište	Oznaka usporedive grupe			
	XII. 1997.	XII. 1998.	XII. 1999.	XII. 2000.
AGROBRTNIČKA BANKA d.d., Zagreb ¹	III.	IV.	IV.	–
ALPE JADRAN BANKA d.d., Split	IV.	IV.	IV.	IV.
BANK AUSTRIA CREDITANSTALT CROATIA d.d., Zagreb	IV.	II.	II.	II.
BAYERISCHE HYPO-UND VEREINSBANK AG Glavna podružnica Zagreb	–	–	–	IV.
BJELOVARSKA BANKA d.d., Bjelovar ⁵	III.	II.	II.	–
BNP-DRESDNER BANK (CROATIA) d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	III.
BRODSKO-POSAVSKA BANKA d.d., Slavonski Brod	IV.	IV.	IV.	IV.
CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE – BANCA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
CENTAR BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
CIBALAE BANKA d.d., Vinkovci ¹	III.	III.	IV.	–
CONVEST BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
CREDO BANKA d.d., Split	IV.	IV.	IV.	IV.
CROATIA BANKA d.d., Zagreb	II.	II.	II.	II.
ČAKOVEČKA BANKA d.d., Čakovec ⁵	IV.	IV.	IV.	–
DALMATINSKA BANKA d.d., Zadar	II.	II.	II.	II.
DUBROVAČKA BANKA d.d., Dubrovnik	II.	II.	II.	II.
ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d., Zagreb	–	–	–	II.
GLUMINA BANKA d.d., Zagreb ¹	II.	II.	–	–
GOSPODARSKO KREDITNA BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
GRADSKA BANKA d.d., Osijek ¹	II.	II.	–	–
HRVATSKA GOSPODARSKA BANKA d.d., Zagreb ¹	III.	III.	IV.	–
HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d., Zagreb	II.	II.	II.	II.
HYPOBANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d., Zagreb	IV.	II.	II.	II.
ILIRIJA BANKA d.d., Zagreb ¹	IV.	IV.	–	–
IMEX BANKA d.d., Split	IV.	IV.	IV.	IV.
ISTARSKA BANKA d.d., Pula	II.	II.	II.	II.
ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d., Umag	III.	III.	III.	III.
JADRANSKA BANKA d.d., Šibenik	II.	II.	II.	II.
KAPTOL BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
KARLOVAČKA BANKA d.d., Karlovac	II.	II.	III.	III.
KOMERCIJALNA BANKA d.d., Zagreb ¹	IV.	IV.	–	–
KRAPINSKO ZAGORSKA BANKA d.d., Krapina ³	IV.	IV.	IV.	–
KREDITNA BANKA ZAGREB d.d., Zagreb	III.	III.	III.	III.
KVARNER BANKA d.d., Rijeka	IV.	IV.	IV.	IV.
MEDIMURSKA BANKA d.d., Čakovec	III.	II.	II.	II.
NAVA BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
NERETVANSKO GOSPODARSKA BANKA d.d., Ploče ¹	IV.	IV.	–	–
PARTNER BANKA d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	IV.
PODRAVSKA BANKA d.d., Koprivnica	IV.	III.	IV.	IV.
POŽEŠKA BANKA d.d., Požega	IV.	III.	IV.	IV.
PRIVREDNA BANKA – LAGUNA BANKA d.d., Poreč	IV.	IV.	IV.	IV.
PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d., Zagreb	I.	I.	I.	I.
PROMDEI BANKA d.d., Zagreb ¹	IV.	IV.	–	–
RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d., Zagreb	II.	II.	II.	I.
RAZVOJNA BANKA "DALMACIJA" d.o.o., Split ²	IV.	IV.	IV.	–
RIADRIA BANKA d.d., Rijeka	II.	II.	II.	II.
RIJEČKA BANKA d.d., Rijeka	I.	I.	I.	I.
SAMOBORSKA BANKA d.d., Samobor	IV.	IV.	IV.	IV.
SISAČKA BANKA d.d., Sisak	III.	III.	III.	III.
SLATINSKA BANKA d.d., Slatina	III.	III.	III.	III.
SLAVONSKA BANKA d.d., Osijek	II.	II.	II.	II.
Podružnica SOCIETE GENERALE d.d. PARIS, Zagreb ⁶	IV.	IV.	IV.	–
SPLITSKA BANKA d.d., Split	I.	I.	I.	I.
ŠTEDBANKA d.d., Zagreb	IV.	III.	IV.	III.
TRGOVAČKA BANKA d.d., Zagreb ⁵	IV.	IV.	IV.	–
TRGOVAČKO-TURISTIČKA BANKA d.d., Split ¹	IV.	IV.	IV.	–
VARAŽDINSKA BANKA d.d., Varaždin	II.	II.	II.	II.
VOLKSBANK d.d., Zagreb	IV.	IV.	IV.	III.
ZAGREBAČKA BANKA d.d., Zagreb	I.	I.	I.	I.
ZAGREBAČKA BANKA – POMORSKA BANKA SPLIT d.d., Split ⁴	II.	II.	II.	–
ŽUPANJSKA BANKA d.d., Županja ¹	II.	II.	–	–

¹ Banke u stečaju

² Banci nije obnovljeno odobrenje za rad prema člancima 35., 36. i 37. Zakona o bankama.

³ Pripojena Privrednoj banci Zagreb d.d., Zagreb

⁴ Pripojena Zagrebačkoj banci d.d., Zagreb

⁵ Trgovačka banka d.d., Zagreb i Čakovska banka d.d., Čakovec pripojene su Bjelovarskoj banci d.d., Bjelovar te od tada posluju pod imenom Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb

⁶ Prodana, a njezine je poslove preuzela BAYERISCHE HYPO- UND VEREINSBANK AG Glavna podružnica Zagreb

Kratice

amort.	= amortizacija
blag.	= blagajnički
HNB	= Hrvatska narodna banka
invest.	= investicijskom
MF	= Ministarstvo financija
neident.	= neidentificirane
NN	= Narodne novine
OECD	= Organization for Economic Cooperation & Development
posl.	= poslovne
RH	= Republika Hrvatska
trg.	= trgovačka
val.	= valutnom
VBDI	= vodeći broj depositne institucije

